

SELECTA
P O E M A T A
I T A L O R U M

QUI LATINE SCRIPSERUNT.

Curâ cujusdam Anonymi Anno 1684
congesta, iterum in lucem data, unâ
cum aliorum Italorum operibus,
Accurante A. P O P E.

V O L. II.

L O N D I N I:
Impensis J. & P. K N A P T O N.
M D C C X L.

REVISTA

FOR MATA

AT A. J. O. R. U.

OUT LATER IN THE NIGHT

ON THE 10th of August 1884

THEY WERE FOUND IN THE

STREET NEAR THE

STATION AT 10 P.M.

THE

WOMEN

WOMEN

WOMEN

P O E M A T A

Quæ in TOMO SECUNDO continentur.

P A R S IV. E L E G I Æ.

ACTII SYNCERI SANNAZARII.

A D Lucium Crassum,	Pag. 1
Ad Joannem Pardum Hispanum,	4
Ad Amicam,	5
Ad Divum Jacobum Picenum,	7
De Studiis suis, & Libris Joviani Pontani,	9
In Dominæ Natalem,	
Ad Ruinas Cumarum urbis vetustissimæ,	14
Quod Pueritiam egerit in Picentinis,	16
Dies Genialis,	19
Ad Villam Mergillinam,	20
De mirabili urbe Venetiis,	23

JANI ETRUSCI.

Ad Amicam,	23
Cujusmodi cupit post vitam Tumulum,	25

TITI STROZÆ Ferrariensis.

Ad Annulum ab Amica datum,	26
Ad Amicam,	27

HERCULIS STROZÆ.

Amorem sibi celandum,	27
In Amorem,	30

F. MA-

CATALOGUS

F. MARIÏ MOLSÆ.

<i>Ad Henricum Britannicæ Regem uxoris repudiatæ nomine,</i>	31
<i>Ad Sodalem in morbo mortifero,</i>	37
<i>Ad Venerem,</i>	40

ANDREÆ NAUGERII.

<i>De Cupidine & Hyella,</i>	42
<i>Ad Noëtem,</i>	ibid.
<i>Ad Gelliam rusticantem,</i>	43

JO. JOVIANI PONTANI.

<i>Ad Bacchum,</i>	46
--------------------	----

ANGELI POLITIANI.

<i>De Ovidii Exilio & Morte,</i>	ibid.
--------------------------------------	-------

LUDOVICI AREOSTI.

<i>De diversis Amoribus,</i>	48
<i>Ad Petrum Beibum,</i>	50

PARS V.

ODÆ.

M. ANT. FLAMINII.

A D Agellum suum,	53
<i>Ad Eundem,</i>	54
<i>Ad Antonium Mirandulam,</i>	55
<i>Ad suavissimum Sodalem suum,</i>	56
<i>Catella ad Reginaldum Polum,</i>	57
<i>Ad Galateum Florimontium Philaethem,</i>	59
<i>Ad Petrum Carnesecum,</i>	61
<i>Ad Franciscum Turrianum,</i>	62
<i>Ad Petrum Viperam,</i>	63
<i>Ad Ludovicum Becatellum,</i>	64
<i>In</i>	

P O E M A T U M.

<i>In Hyellam,</i>	65
<i>Hymnus in Auroram,</i>	66
<i>In Hyellam,</i>	68

JO. AURELII AUGURELLI.

<i>Gratiarum Convivium,</i>	ibid.
-----------------------------	-------

SANNAZARII.

<i>Tumulus Maximillæ,</i>	71
<i>Ad Marinum Caracciolum,</i>	72
<i>Ad Ninam,</i>	73

JO. JOVIANI PONTANI.

<i>Ad Fauniam,</i>	74
<i>Ad Eandem,</i>	75

ANDREÆ NAUGERII.

<i>In Vancium Vicum Patavinum amœnissimum,</i>	76
<i>In Hyellæ ocellos,</i>	78
<i>In Auroram,</i>	ibid.
<i>Ad Venerem,</i>	80

LUDOVICI AREOSTI.

<i>De Megilla,</i>	81
<i>De Julia,</i>	83

PETRI CRINITI.

<i>Ad Marullum,</i>	85
---------------------	----

NICOLAI ARCHII,	86
-----------------	----

CATALOGUS

ANGELI POLITIANI.

<i>Puella,</i>	86
<i>Iambicum,</i>	90

JO. BAPT. AMALTHEI.

<i>Daphnis,</i>	91
<i>Iolas,</i>	92

JOHANNIS COTTÆ.

<i>Ad Lycorim,</i>	93
--------------------	----

G. BUCHANANI.

<i>In Neæram,</i>	95
<i>Calendæ Maicæ,</i>	ibid.

P. GERARDI VAXIS.

<i>Responsio ad superiora,</i>	97
<i>Aliud,</i>	98

HONORATI FASCITELLI.

<i>In obitum Arfilli Medici & Poetæ,</i>	99
--	----

JOSEPHI PARLISTANEI.

<i>Descriptio adventantis Senectutis,</i>	100
---	-----

HIERONYMI AMALTHEI.

<i>Ad Hermetem Stampam,</i>	101
<i>Ad Maximilianum Boemiæ Regem,</i>	102

PARS

POEMATUM.

PARS VI.

SYLVÆ.

ANGELI POLITIANI.

N UTRICIA,	105
RUSTICUS,	130
MANTO,	149
AMBRA,	161

JACOBI SADOLETI.

<i>De Quinto Curtio,</i>	181
--------------------------	-----

PETRI BEMBI.

<i>Benacus,</i>	192
-----------------	-----

HIERONYMI FRACASTORII.

<i>Ad Joannem Baptistam Turrianum Veronensem,</i>	98
<i>Ver, ad Eundem,</i>	101
<i>Ad Danielelem Rhainerium,</i>	203
<i>Ad Joan. Matth. Gibertum,</i>	205
<i>Ad Margaritam Valefiam Navarræ Reginam,</i>	208
<i>Ad M. Ant. Flaminium & Galeatium Florimontium,</i>	214
<i>Ad Franciscum Turrianum Veronensem,</i>	217
<i>In mortem Aliprandi Madrutii,</i>	220
<i>Ad Alexandrum Farnesium Cardinalem,</i>	221
<i>Ad Eundem,</i>	225
<i>Ad Julium III. Pont. Max.</i>	227
<i>Incidens,</i>	232
<i>Incidens, ad Jo. Bapt. Turrianum,</i>	233
<i>Hyems, ad Eundem,</i>	ibid.
<i>Incidens, ad Eundem,</i>	ibid.
<i>Aliud,</i>	

CATAL. POEMATUM.

<i>Aliud,</i>	234
<i>Aliud,</i>	235

BALTHASARIS CASTILIONII.

<i>Cleopatra,</i>	235
<i>Alcon,</i>	237
<i>Prosopopœia Lud. Pici Mirandulani,</i>	242
<i>De Elisabella Gonzaga canente,</i>	245
<i>Hippolyte Balthasari Castilioni conjugii,</i>	248
<i>De Paulo canente,</i>	251

HIER. AMALTHEI.

<i>Ad Hyellam,</i>	252
<i>De Horologio pulvureo,</i>	ibid.
<i>Ad Junonem,</i>	ibid.
<i>De Acone & Leonilla,</i>	ibid.

SELECTA

POEMATATA ITALORUM.

PARS IV.

ACTII SYNCERISANNAZARII

ELEGIÆ.

AD LUCIUM CRASSUM.

TE fœcunda tenent saxosi rura Petrini,
 Rura olim proavis facta superba meis.
 Et Sinuessanas spectas, mea gaudia, nymphas,
 Quique novo semper sulfure fumat ager.
 Et modo miraris veteres in littore portus,
 Nunc Liris gelidâ qua fluit amnis aquâ.
 Cunctaque felici figis vestigia curâ,
 Observas Latiae dum monumenta viæ.
 At mihi Paganæ dictant sylvestria Musæ
 Carmina, quæ tenui gutture cantat Amor.
 Fidaque secretis respondet sylva querelis:
 Et percussa meis vocibus antra sonant.
 Nec tantum populos, nec tantum horrescimus urbeis,
 Quantum non justæ sævitiam dominæ.
 Hoc vitæ genus, hoc studium mihi fata ministrant:
 Hinc opto cineres nomen habere meos.

Me probet umbrosis pastorum turba sub antris,
Dum rogat agrestem lacte tepente Palem.
Me rudis indoctâ moduletur arundine Thyrsis,
Et tam constanti laudet amasse fide.
Inde super tumulumque meum manisque sepultos
Tityrus ex hederâ ferta virente ferat.
Hinc mihi saltabit Corydon, & pulcher Alexis;
Damœtas flores sparget utrâque manu:
Fluminibusque sacris umbras inducet Iolas,
Dum coget saturas Alphefiboëus oveis.
Non mihi Mæonidem, Luci, non cura Maronem
Vincere: si fiam notus amore, sat est.
Quid feret Æacides nobis, quid cautus Ulysses?
Quid pius Æneas, Ascaniusve puer?
Ista canant alii, quorum stipata triumphis
Musa vagum è tumulis nomen in astra ferat.
At mihi tete avidis liceat vincere lacertis,
Osculaque optatâ sumere longa morâ.
Et liceat positâ mirari membra lucernâ,
Noctis & insolitas nectere blanditias:
Atque manus, atque ora tuis componere in ulnis,
Teque meo lassam sæpe fovere sinu.
Sed quid ego, hei misero, ventosus inania fingo
Somnia, quæ forsan non feret ulla dies?
Felix, qui potuit duram exorare puellam,
Et capere optati gaudia conjugii.
Ille dies noctesque suos decantat amores,
Et recolit Veneris dulcia furta suæ.
Ille etiam liquido perfusus odore capillos,
Exercet tenerum nocte juvante latus:
Inque sinu dominæ primos reminiscitur igneis,
Quos leviter pennis aureus afflat Amor.

Nec cupit Æthiopum quæ canent vellera sylvis,
Nec quæ Sidonio lana cruore rubet.
Solus habet fuscis quicquid portatur ab Indis :
Solus habet ripas, aurifer Herme, tuas,
Et quascumque metit fegetes fragrantibus arvis
Medus, & assiduo sole perustus Arabs.
Non auro aut gemmis miseri torquemur amantes :
Qui dominam poterit flectere, dives erit.
Dives ero ante alios, si te, mea vita, volentem
Sustineam ignotâ pauper & exul humo.
Nam quid rubra juvant fulgentibus æquora conchis ?
Aut quæ multa niger rura Sabæus arat ?
Quidve torus prodest, plumâ spectandus & ostro,
Si non est gremio chara puella meo ?
Si trahere infelix inter suspiria noctem
Cogor, & æternos esse, negare, Deos ?
Num me neglectis devovit saga sepulchris ?
Num rumpunt somnos carmen & herba meos ?
Carmen inaccessâ traducit ab ilice glandeis :
Carmen nocturnæ suppressit ora canis.
Carmen & informi pallentem sanguine Solem
Inficit, & Lunæ sistit euntis equos.
Quid queror infelix ? utinam mihi sola nocerent
Carmina, nec nostro pectore inesset Amor.
Ille vel Æææ superat certamina Circes,
Ille vel Æmoniis nata venena jugis.
Parce puer : non vana queror : tu vulnere nostro
Crescis, & exultas, sæve, cruore meo.
Quod si te nostræ ceperunt tædia vitæ,
Ne cesset, quæso, funeris atra dies.

S A N N A Z A R I I

A D J O A N N E M P A R D U M,

H I S P A N U M.

PARDE, decus patriæ, spes maxima, Parde, tuorum,
Atque idem Hispani gloria rara foli;
Quem juvat immensi causas exquirere mundi,
Primaque constanti corpora juncta fide;
An magnum æterno volvatur numine cœlum;
An propriâ hoc ingens mole laboret opus;
Cur falsi fluctus; cur ignibus æstuet Ætna;
Cur vomat epotas vasta Charybdis aquas;
Unde nitor stellis; cur nox majorve, minorve;
Cur non ipsa suo lumine Luna micet.
Felix, cœlesteis cui fas nunc scandere sedes;
In queis post obitum fata manere finant.
At nos per sylvas & sordida rura capellas
Versamus; quando Phyllis amare jubet.
Et teneris nostros ulmis incidimus igneis,
Quos legat errantum cœtus Hamadryadum.
Et nunc capreolos, & nunc venamur onagros:
Interdum sævas fallimus arte feras.
Sæpe juvat pictas visco captare volucres;
Nec Satyris ipso cedimus aucupio.
Quod mihi si liceat tenui revocare cicutâ
Trinacrii niveas Upilionis oveis,
Rura colam semper: populi valeatis, & urbes:
Rura dabunt oculis grata theatra meis.
Illic gramineas, pastorum bella, palæstras
Adspiciam, & celeri præmia parta pede.

Nec

Nec me pœniteat sudibus certare colurnis,
 Aut armare cavis pectora corticibus.
 Pugnabunt tauri, pugnabunt cornibus hirci :
 Victores molli cespite ferta ferent.
 Plenaque pellitus lustrabit ovilia pastor :
 Ponet & agricolis rustica liba Deis.
 Stabunt capripedes abiegnò robore Fauni :
 Stabit & indoctâ falce dolata Pales.
 Quorum solenneis ictus cadet agnus ad aras,
 Ictus ut innumeras expiet agnus oveis.
 Tum milium & niveo statuet fumantia lacte
 Pocula, votivas concipietque preces :
 Et ter transfiliet flammanteis potus aristas,
 Ter quoque non tardo rustica turba pede.
 Dii facite, inter oveis, interque armenta canendo
 Deficiam, & sylvis me premat atra dies :
 Ut me non doctâ deploret pastor avenâ :
 Utque sub umbrosâ contumuler platano.
 Ossaque pascentes venerentur nostra capellæ ;
 Nec procul à tumulo candida balet ovis.
 Exsultent alii Panchæo munere manes,
 Et quærant Pariis marmora cæsa jugis.
 Mî sat erit veteres recolat si Phyllis amores,
 Conserat & vernas ante sepulchra rosas.

A D A M I C A M.

N U L L A meos poterit mulier prævertere sensus,
 Ipsa licet cœlum linquat & astra Venus.
 Tu puero teneris ignis mihi primus ab annis ;
 Ultima tu tremulo flamma futura seni.

Jam sanxere semel nos inter foedera divi,
Foedera ad extremos non solvenda rogos:
Ut si nostra tuo superesset funere vita,
(Dii tamen in ventos omen abire finant)
Ipse ego composito venerarer operta sepulchro
Ossa, ferens mœstâ thura merumque manu.
Umbrarumque facer custos, tumulique sacerdos,
Concinerem querulâ tristia verba lyrâ.
Nec me complexâ quisquam divelleret urnâ,
Quin cineri moriens oscula summa darem.
At si (quod potius cupio) tibi fata dedissent,
Lumina formosâ condere nostra manu;
Tunc, mihi cum charos vultus spectare liceret,
Atque animâ tecum jam fugiente loqui,
Ipsa meos tumulo manes laniata vocares,
Inque tuo legeres ossa minuta sinu;
Flebilis & longos scindens ad busta capillos,
Clamares nomen jam moritura meum.
Tum cineri & mutæ persolvens justa favillæ,
Mista dares rutilis lilia cana rosis.
Illic mœsta dies, illic consumere nocteis
Optares, nec te vinceret alter Amor:
Sed memor usque viri, canis veneranda capillis,
Adferres tremulâ munera chara manu.
O mihi, dum tales tumulo reddantur honores,
Tam lentam Lachesis scindat avara colum.
Non ut nostra novos Arabum bibat urna liquores,
Ustus & Assyrio spiret odore cinis;
Aut ut clara mei notescat fama sepulchri,
Altaque marmoreus sydera tangat apex:
Sed magis ut liceat longas audire querelas,
Et gerere è lachrymis ferta rigata tuis.

Tunc ego Lethææ spatatus in aggere ripæ,
 Qua nitet obtuso lumine falsa dies,
 Quaque levis Casiæ nemus, Ambrosiæque virentis,
 Et fortunatos abluit unda greges,
 Dulcia præteritæ repetens infomnia vitæ,
 Ostendam Elysiis tot mea dona choris :
 Felicesque animas inter felicior ipse
 Excipiam plausus lata per arva novos :
 Atque aliquis comitum lætusque hilarisque recenteis
 Sparget humi flores, & mihi ferta feret :
 Nec contentus eo, fidos extollet amores,
 Narrabitque aliis de pietate tuâ.
 Sed quoniam teneræ vernant nunc læta juventæ
 Tempora, & amplexus jungere fata sinunt ;
 Dulcia lascivo jungamus gaudia lecto :
 Jam properat mortis panda senecta comes.
 Jam properant rugæque graves, & serior ætas ;
 Nec dabitur molli ludere posse toro,
 Interea cupidis nectamus colla lacertis :
 Ultima jam solvet, cum volet, hora duos.
 Dii facite, hæc longos maneat spes certa per annos ;
 Candidus & pennis omina firmet Amor.

AD DIVUM JACOBUM
 PICENUM.

SAncte senex, quem nec sceleris contagia nostri,
 Nec pessum vitiis sæcla dedere suis,
 Æquasti magnos qui paupertate triumphos,
 Tantus amor nivæ simplicitatis erat.
 Sylva tibi sedes, viridique è cespite lectus ;
 Explebant mensas amnis & herba tuas.

Talis erat priscis victus mortalibus olim ;
Sed priscis tantum vivere cura fuit.
At te diversos naturæ expendere casus
Juvit, & instanteis divûm aperire metus :
Submotumque oculis animo percurrere cœlum ;
Quasque tenes sedes, mente adiisse prius.
Noscere præterea cunctarum exordia rerum ;
Quod vix humanæ conditionis erat.
Magnum opus, ut primâ surgentis origine mundi,
Omnia sint senis edita luciferis :
Utque Pater sanctâ demum cessare quiete
Perfecto artifices jusserit orbe manus.
His addis cultusque pios, ritusque verendos,
Cunctaque legifero tradita sacra duci :
Quæque suis castæ sæclis cecinere Sibyllæ ;
Quæque sacer vatum spiritus ore refert :
Sydereos partus, demissaque pignora cœlo,
Atque inopes cunas, stramineumque torum :
Speratumque diu terris, cœloque probatum
Verum hominem, verum mente animoque Deum.
Hinc & supplicium infandum, atque opprobria mortis,
Claraque de Stygiâ ducta tropæa domo.
Denique ut ad patrem populo spectante suorum
Cesserit, igniferis præsideatque locis :
Quantaque nos maneant promissæ gaudia vitæ,
Quantaque venturæ gloria lucis erit.
Miremur, tibi si placidi penetrale Tonantis,
Et patet immensi regia clara poli ;
Cum tantum his superas meritis sit scandere in arces,
Qua plaga securum lactea monstrat iter ?
Scilicet inde datur terras spectare jacenteis,
Et circumfusi brachia curva maris ;

Solis & ardentes radios, Lunæque recurfus ;
 Qualiter & pactâ stent elementa fide :
 Nec minus æternis niteant ut sydera flammis,
 Et peragant varias noxque diesque vices.
 Felix, qui nostras potuisti linquere curas,
 Et procul humanas despicere illecebras.
 Felices, qui te colles videre loquentem,
 Quæque tibi gratos præbuit herba toros :
 Quæque arbor, rupeſve ſacrâ te fovit in umbrâ ;
 Et quæ nunc cineres continet urna tuos.
 Nam licet incultis fuerit tibi vita ſub antris,
 Nunc pedibus data ſunt aſtra terenda tuis.
 Attamen ô dic ſancte pater, dic addite cœlo
 Gloria, dic patriæ fama decuſque tuæ ;
 Ecquid te ſolitis mulcet ſapientia chartis,
 Mollis ubi Elyſium concitat aura nemus ?
 An juvat auratâ meditantem carmina cannâ,
 Neſtere purpureâ tempora cana roſâ ?
 An mage virgineis ſedet invigilare choreis ;
 Cum deceat cœlo, quicquid in orbe libet ?
 An potius, toto ſuperûm ſpectante ſenatu,
 Diluis æthereo crimina noſtra foro ?
 Denique quicquid agis, nitidi novus incola cœli,
 Pectoribus noſtris non leve numen eris.

DE STUDIIS SUIS,

ET

LIBRIS JOVIANI PONTANI.

QUI primus patrios potuit liquiſſe penates,
 Et maris & longæ tædia ferre viæ,
 Quem non mœſta domus, quem non revocare parentes,
 Non potuit ſuſis blanda puella comis ;

Impius,

Impius, & scopulis, & duro robore natus,
Atque inter tigres editus ille fuit.
Non mihi circumstat solidum præcordia ferrum,
Nec riget in nostro pectore dura filex;
Ut possim dulcesque lares limenque puellæ
Linquere, & ignoto quærere in orbe domum.
Sed Phœbi sacros cogor lustrare recessus,
Vocalemque undam, Thespiadumque choros;
Ut fugiam nigras supremo in funere flammæ,
Et volitem populi docta per ora mei;
Meque inter claros attollat fama poëtas,
Nec rapiat nomen nigra favilla meum;
Et nostro celebrata superbiat umbra sepulchro,
Spernat & è Pariis marmora cæsa jugis.
Non tamen ut magni tumulum tentare Maronis
Audeat, aut tantum speret habere decus.
Sed quis tam niveis vellat mea colla lacertis?
Quis vetet optato membra fovere sinu?
An tanti fuerit sacro Parnasus hiatu,
Perque suas passim templa habitata deas,
Ut tibi sit nitidos lachrymis corrumpere ocellos,
Discessumque fleas, chara puella, meum?
Ah pereat quicumque leveis sectatur honores,
Et sequitur famæ nomina vana suæ.
Tecum ego nocturnis dubitem cessare choreis?
Tecum ego conspersa gaudia inire rosâ?
Deductumque levi crinem perfundere amomo?
Et noctem insolitis ducere blanditiis?
Scilicet & Turcas Pontanus in æquora classes,
Alfonfi & fortes ducat in arma manus:
Qui nunc nascentis canit incunabula mundi,
Aureaque æthereâ sydera fixa domo:

Utque

Utque imbres lapidesque pluant, ut nubibus ignes
Exfiliant, falsas ut mare volvat aquas:
Hesperidumque hortos, excussaue poma draconi,
Rusticaque ad primos munera missa toros,
Delicias, Lepidina, tuas, resonansque vicissim
Pastorum argutis carmen arundinibus:
Qualiter & fulvis radiet Sertorius armis,
Et Pompeianus praelia tentet eques:
Audeat arguto neu quis contendere versu,
Ille vel æterno digna Marone sonat.
Te pater irriguis audit Sebethus in antris,
Jurgia ad ingratas dum jaxis ipse fores.
Inde vocas sacrum festas Hymenæon ad aras,
Optati referens fœdera conjugii;
Utque tuis primum surgens complexibus uxor
Visa sit ereptâ virginitate queri.
Felix, qui fidos expertus conjugis ignes,
Vidisti sobolis pignora certa tuæ;
Næniolasque rudes cecinisti, & blanda parentis
Oscula, & ad cunas murmura nata suas.
Felix, excultum torisit quæ Fannia vatem,
Quæque illi regnum Cinnama subripuit.
Quamvis diffidii leges patiantur amaras,
Spectabunt cineres nomen habere suos.
Eridani post hæc sed te quis credat ad amnem
Populeâ canas fronde ligasse comas?
Et Stellam cecinisse, atque impendisse querelas,
Spectandos cum jam vix daret illa pedes:
Baianosque sinus, myrtetaque cognita nymphis,
Clausaque sulphureis antra recurva jugis:
Tum superûm laudem, mutisque incisa sepulchris
Nomina, collapsos & reparare rogos:

Denique

Denique Pindaricosque modos, resonantia plectra,
Et Methymnææ fila novasse lyræ:
Cum tamen interea motus atque agmina regum,
Bellaque Campanæ discutis historiæ.
Quin & jucundo distingis sæcula morfu,
Dum vafer in Stygio disputat amne Charon.
Varronisque tui, Nigidique exempla secutus,
Grammaticæ haud spretas incipis ire vias.
Carminis hinc numeros nostris depromis ab ausis,
Dignatus pueri verba referre senex.
Quid loquar, ut sacros Mariani exhauriat amnes
Ægidius, verum dum canit ore Deum?
Aut aptâ ingratos taxet sub imagine mores,
Qui super infusas spernit Afellus aquas?
Te juvenesque senesque colunt præcepta ferentem,
Parthenope spreto quæ Cicerone legit:
Ex adytis quicquid divûm sapientia pandit,
Et, Stagira, tui dogmata firma senis:
Quid deceat fortemque virum, quæ principis artes,
Largificas præstet quæ dare dona manus:
Parendi leges quæ sint, legesque loquendi:
Edat ut argutos lingua disertæ sales:
Quid fortuna homini, quid det prudentia, quantum
Immanes animos incitus ardor agat:
Magnanimique viri quæ sint ad singula partes,
Sive colat pacem, seu fera bella gerat.
Nec fugis astrorum causas aperire latenteis,
Et Ptolemææi fata reposta poli.
Salve sancte senex, vatum quem ritè parentem
Præfecit terris Delius Aufoniis.
Non te Lethææ carpent oblivio ripæ,
Nec totum in cineres vertet avara dies.

Nec tibi plebeio ponetur in aggere bustum :
 Niliacas dabitur vincere Pyramidas.
 Quid tibi viâtrices expectas, Umbria, palmas?
 Moenibus has patriæ rettulit ille meæ.
 Ille suis longum studiis & laude fruatur :
 Me juvet in dominæ consenuisse sinu.

IN DOMINÆ NATALEM,

AD JUNONEM.

JUnoni fer sacra, novas lege, Musa, coronas:
 Natalis dominæ jam mihi festus adest:
 Ipsa sed inprimis solennes indue cultus,
 Et mihi purpureâ tempora cinge rosâ.
 Utque aliquid gratas divæ meditemur ad aras,
 Affer inauratæ garrula plectra lyrae.
 Tu quoque, vita, tuos auro subnecte capillos:
 Plurimaque in niveo pectore gemma micet.
 Hæc mihi te, mea lux, seros promisit in annos,
 Hæc mihi te certam jussit habere dies.
 Quanta mihi hâc primum fulserunt gaudia luce?
 Quantus in hoc uno tempore venit honos?
 O mihi Erythræis merito signanda lapillis!
 O mihi delicias inter habenda meas!
 Quisquis ades, bona verba & lætos edite cantus,
 Libaque de Siculo dulcia melle date.
 Alba mihi vestis nullo violata veneno
 Adsit, & in geminos defluat apta pedes.
 Ante aram viridi texant umbracula quercu
 Formosis Dryades, rustica turba, comis.

Phœbus

Phœbus odoratâ circum tegat atria lauro :

At myrto duplices tu, Cytherea, fores.

Ipsa Arabum merces Nyseïa turba ministrat,

Lenæusque ferat Naxia vina pater.

Omnia sint lætis operata ex ordine sacris,

Et cœlum niveis constrepat alitibus.

Magna parens Juno, centum comitata ministris,

Huc ades, & votis annue, Diva, meis.

Vos quoque per vacuum quæ luditis aëra, Nymphæ,

Cingite felici nubila summa choro ;

Scilicet eventûs hæc sint bona signa futuri,

Hæc eadem plenæ nuntia lætitiæ.

Ipse ego vestra sequar jucundo gaudia plausu,

Et peragam varios ore manuque modos :

Quinetiam fertis, & thure calentibus aris,

Excipiam sanctâ numina vestra die.

At tu, natalis, nullos non fauste per annos,

Semper honoratâ luce serenus eas.

Quodque opto, innumeras (si quid prece posse putamur)

Cumææ vincas vatis Olympiadas.

A D R U I N A S C U M A R U M

U R B I S V E T U S T I S S I M Æ.

H I C, ubi Cumææ surgebant inclyta famæ

Mœnia, Tyrrheni gloria prima maris,

Longinquis quo sæpe hospes properabat ab oris,

Visurus tripodas, Delie magne, tuos,

Et vagus antiquos intrabat navita portus,

Quærens Dædaleæ conscia signa fugæ :

(Credere

(Credere quis quondam potuit, dum fata manebant?)

Nunc sylva agrestes occulit alta feras.

Atque ubi fatidicæ latuere arcana Sibyllæ,

Nunc claudit saturas vespere pastor oves.

Quæque prius sanctos cogebat Curia patres,

Serpentum facta est alituumque domus.

Plenaque tot passim generosis atria ceris,

Ipsa suâ tandem subruta mole jacent.

Calcanturque olim sacris onerata tropæis

Limina, distractos & tegit herba deos.

Tot decora, artificumque manus, tot nota sepulchra,

Totque pios cineres una ruina premit.

Et jam intra solasque domos, disjectaque passim

Culmina setigeros advena figit apros.

Nec tamen hoc Graiis cecinit Deus ipse carinis,

Prævia nec lato missa columba mari.

Et querimur, citò si nostræ data tempora vitæ

Diffugiunt? urbes mors violenta rapit.

Atque utinam mea me fallant oracula vatem,

Vanus & à longâ posteritate ferar.

Nec tu semper eris, quæ septem amplecteris arces;

Nec tu, quæ mediis æmula surgis aquis.

Et te, (quis putet hoc?) altrix mea, durus arator

Vertet, & Urbs, dicet, hæc quoque clara fuit.

Fata trahunt homines; fatis urgentibus, urbes,

Et quodcunque vides auferet ipsa dies.

QUOD PUERITIAM EGERIT
IN PICENTINIS.

AD CASSANDRAM MARCHESIAM.

EST Picentinos inter pulcherrima montes
Vallis: habet patrios hic pia turba Deos.
Quam super hinc cœlo surgens Cerretia rupes
Pendet: at huic nomen Cerrea sylva dedit.
Parte aliâ sacræ respondent saxa Tebennæ,
Quique rigens Merulæ nomine gaudet apex.
Et circum nigrâ latè nemus accubat umbrâ,
Plurima qua riguis effluit unda jugis,
Semiferi, si vera canunt, domus horrida Fauni;
Convectant avidæ quò sua lustra feræ.
Accipit hic tergo formosum bucula taurum:
Accipit immundum sima capella marem.
Mille tori Dryadum, Satyrorum mille recessus,
Antraque sylvicolæ grata latebra Deæ.
Vivula nomen aquæ, tenuique Subuncula rivo,
Et quæ de gelidâ grandine dicta sonat.
Huc mea me primis genitrix dum gestat ab annis,
Deducens charo nupta novella patri,
Adtulit indigenis secum sua munera divis,
Imprimis docto florea ferta gregi.
Grex erat Aonidum, cœtu comitata fororum
Ipsa sui princeps Calliopea chori.
Delius argutis carmen partitus alumnis
Flectebat faciles ad sua plectra manus.
Atque hic me sacro perlustravere liquore,
Cura quibus nostræ prima salutis erat.

Tum

Tum lotum mediâ puerum statuere choreâ,
Et circumfufis obftrepuere fonis.
Denique præcinctumque hederis, & virgine lauru,
Ad citharam dulces edocuere modos.
Tantus erat lætis avium concentus in agris,
Ut poffes ipfos dicere adeffe deos.
Venerat omne genus pecudum, genus omne ferarum,
Atque illâ feftum luce habuere diem.
Tunc ego paftorum numero, fylveftria primum
Tentavi calamis fibila disparibus.
Deductumque levi carmen modulatus in umbrâ,
Innumeros pavi lata per arva greges.
Androgeumque, Opicumque, & ruftica facra fecutus,
Commovi lachrymis mox pia faxa meis,
Dum tumulum charæ, dum feftinata parentis
Fata cano, gemitus dum, Melifee, tuos.
Ac tacitas per operta vias rimatus, & antra
Inſpecto, & variis flumina nata locis.
Mox majora vocant me numina : ſcilicet alti
Inceffere animum facra verenda Dei,
Sacra Dei Regisque hominum, dominique Deorum
Primævum ſanctæ relligionis opus :
Nuncius æthereis ut venerit aliger aſtris,
Dona ferens caſtæ virginis in gremium.
Quid referam caulæque ovium, luſuſque canentum
Paſtorum, & Reges, Arſacis ora, tuos?
Nec minus hæc inter piſcandi concitus egit
Ardor in æquoreos mittere lina ſinus,
Fallaceſque cibos vacuis includere naſſis,
Atque hamo undivagos ſollicitare greges.
Quandoquidem falſas deſcendi ego primus ad undas,
Auſus inexpertis reddere verba ſonis.

Quid referam mollesque Elegos, miserabile carmen,
Et Superis laudes non sine thure datas?
Quæque aliis lusi numeris, dum seria tracto,
Dum spargo varios per mea dicta sales.
Multaque præterea, dilectæ grata puellæ,
Adscisco antiquis rursus Hetrusca modis.
Ut fileam nunc impenso tot regibus annos,
Tot data belligeræ tempora militiæ:
Ut fileam vexata malis mea corpora morbis,
Vixque Machaoniâ restituenda manu.
Adde graves populique fugas, procerumque ruinas,
Inflicta & miseris urbibus exilia.
Ipse per infestos tecum, Federice, labores
Multa adii terrâ, multa pericla mari.
Tuscorumque vadis, Ligurumque exercitus undis,
Postremò littus Massiliense subi.
Jam Rhodanum, Volcasque feros, Vocontiaque arva
Legimus, & fines, Belgica terra, tuos.
Bisque pruinosas cursu superavimus Alpes;
Bis metas magni vidimus Oceani.
Atque hic te tandem deflevimus, optime Regum,
Quantum Hecube natos fleverat ipsa suos;
Quantum discissis fratres Cassandra capillis,
Andromacheque sui dum legit ossa viri.
O fatum infelix! ô fors male fida! quid illic
Egimus? ô tristi merfa carina loco!
Cum nullum interea frugis genus imbre vel æstu
Redderet ingenio Musa vocata meo.
Et jam miramur, longo si pressa labore
Amisit vires parvula vena suas?
Ipse deûm simul atque hominum celebrator Homerus
Deficeret; nedum segnis inersque lyra.

Defi-

Deficeret pater ipse, & carminis autor Apollo,
 Pegasidum sacras qui tenet unus aquas.
 Ergo, tanta meæ cum sint dispendia vitæ
 Facta, potes nostram quisque dolere vicem,
 Quod non ingenio, quod non profecimus arte,
 Quod mea sit longo mens prope victa situ;
 Quod mala subrepens imos ceu pestis in artus
 Irruerit, fracto corpore, segnities;
 Nec pote jam lapsæ studium revocare juventæ,
 Ingenii cum sit tanta ruina mei.
 Tu saltem, bona posteritas, ignosce dolori,
 Qui facit ut spreto sit mea fama loco;
 Musarum spolierque bonis, & nomine claro
 Vatis, & hæc ultro credar habere mala.
 Profit, amicitix sanctum per sæcula nomen
 Servasse, & firmam regibus usque fidem.
 Vosque vel ignavo, vel tardo parcite, amici,
 Cui natura suas dura negarit opes;
 Dum tamen ambitione malâ, atque libidine turpi,
 Et caream invisæ crimine avaritiæ.
 Tu quoque vel fessæ testis, Cassandra, senectæ,
 Quam manet arbitrium funeris omne mei,
 Compositos tumulo cineres atque ossa piato;
 Neu pigeat vati solvere iusta tuo.
 Parce tamen scisso seu me, mea vita, capillo,
 Sive: sed heu prohibet dicere plura dolor!

DIES GENIALIS.

AUreli, perfunde meis unguenta capillis
 Tu super, & vernas sparge, Nearche, rosas.
 Sed prius æstivum ramis defendite solem,
 Et viridi mollem sternite fronde torum.

Non plumæ, non picta juvant me stragula, nec quæ
Pavonis vario sponda colore nitet.

Larga coronatâ disponite pocula mensâ,

Setino & gelidas adfociate nives :

Certatimque leves potanti inducite somnos.

Sic juvat ætatis ducere fila meæ.

An scimus miseri quid lux ventura minetur?

Vivamus : mortem fallere nemo potest.

AD VILLAM MERGILLINAM.

RUPIS ô sacræ pelagique custos,
Villa, Nympharum domus, & propinquæ

Doridos, Regum decus una quondam

Deliciæque,

Nunc meis tantum requies camœnis,

Urbis invisas quoties querelas,

Et parum fidos popularis auræ

Linquimus æstus :

Tu mihi solos nemorum recessus

Das, & hærenteis per opaca laurus

Saxa : tu fonteis, Aganippidumque

Antra recludis.

Nam simul tete repeto, tuasque

Sedulus mecum veneror Napæas,

Colle, Mergillina, tuo repente

Pegasis unda

Effluit, de quâ chorus ipse Phœbi,

Et chori Phœbus pater atque princeps,

Nititur plures mihi jam canenti

Ducere rivos.

Ergo

ELEGIA.

21

Ergo tu nobis Helicon, & udæ
Phocidos saltus, hederisque opacum
Thespiæ rupis nemus, & canoro
Vertice Pindus.

I puer, blandi comitem laboris
Affer è primâ citharam columnâ,
Affer & flores, procul omnis à me
Cura recedat.

Principis nostri decus, atque laudes
Fama, per latas spatiosa terras,
Evehat, qua Sol oriens cadensque
Fræna retorquet ;

Quaque non notos populos & urbeis
Damnat æternis Helice pruinis,
Quaque ferventis cumulos arenæ
Dissipat Auster.

Ille crescenteis veneratus annos
Vatis, antiquum referentis ortum
Stirpis, & clarum genus, & potentum
Nomen avorum,
Contulit largâ numerosa dextrâ
Dona, & ignavæ stimulos juventæ
Addidit, sylvas & amica Musis
Otia præbens.

CUM vehor pictâ vacuus phaselo,
Et modo septos jaculis echinos,
Nunc benè hærenteis scopulis laboro
Vellere conchas ;

Tange vocaleis studiosa chordas
 Musa, & auratum moderare plectrum :
 Pauca de multis referamus acta
 Regis amati.

Qualis herbofo spatata campo
 Virgo, jam matris decus & voluptas,
 Nectite solis violis coronam,
 Cætera linquens.

Hic ubi veras imitata turreis
 Tot simul pinnis, niveisque tectis,
 Rupe Mergillina sedens, propinquum
 Spectat in æquor,
 Adsit ex imo Galatea fundo,
 Nil timens sævos Polyphemi amores,
 Nec mihi durum refluens canenti
 Obstrepat unda.

Sit licet magnus, trepidasque turmas
 Fregerit primis Federicus ausis,
 Cum puer celtas penetravit Alpeis,
 Saxaque Rheni ;
 Texerit latis pelagus carinis,
 Dalmatum diteis populatus urbeis ;
 Senferit pressio prope fulminantem
 Ore Timavus ;

Cinxerit sacrâ meritum coronâ
 Et caput, Gallos quoniam feroceis
 Contudit ; totas revocârît orci ex
 Faucibus urbeis :

Nil tamen majus, nihil egit unquam
 Fortius, quàm quòd titubante regno,
 Cum sibi sceptrum & diadema posset
 Sumere tutus,

Conjugem charam propriosque natos
 Liquit, & fidas lachrymas clientum,
 Fratris heu pulsam sobolem secutus
 Per mare vastum.

Ergo nunc illi moderator alti
 Ætheris, cui sunt pia facta curæ,
 Regium frontis decus & negatos
 Addit honores.

O Fides, rarum placidumque numen,
 O mihi nullis reticenda sæclis,
 Te te ego æternum prece victimisque
 Pronus adorem.

DE MIRABILI URBE VENETIIS.

Viderat Hadriacis Venetam Neptunus in undis
 Stare urbem, & toto ponere jura mari:
 Nunc mihi Tarpeias quantumvis Jupiter arceis
 Objice, & illa tui mœnia Martis, ait.
 Si Pelago Tybrim præfers, urbem aspice utramque:
 Illam homines dices, hanc posuisse Deos.

JANI ETRUSCI.

AD AMICAM.

Noctis ubi trepidis jucundior hora puellis
 Ducet Acidaliis tempora grata jocis,
 Te, mea cura, petam per sæva pericula tutus:
 Nox, animos facient Bacchus amorque mihi.

Ipsa cave resonent révoluto cardine postes,
Porta breve excipiet semiadaperta latus.
Cum primùm attigero tacitis genialia plantis
Limina, sis collo sarcina grata meo.
Hàc illàc hederæ ut cingunt arbuſta tenaces,
Implicer amplexu ſic, mea vita, tuo.
Nil tibi non liceat; ſed me quoque nequior ipſo
Brachia fer collo ſæpe iterata meo.
Uviduliſque premas longùm mea labra labellis,
Multaque des nobis oſcula, multa feras.
Et modò ſint ullo properata ſine ordine raptim,
Et modò ſint longâ baſia ducta morâ:
Sævitiâ ſacili quæ nunc exacta negato,
Cum poſcente magis te juvet illa rapi.
Interdum tua laſcivo luctamine lingua
Hæc furtim nobis occupet eripere.
Oraque non dubites morſu læſiſſe protervo:
Sit mea, ſit cervix livida dente tua.
Lentaque non jaceat pars corporis ulla: vagetur
Hinc illinc curſu liberiore manus.
Utque oculi primùm tremulo fulgore micantes
Accenſæ Veneris conſcia ſigna ferent;
Cum cupiens pariter cupidum, mea vita, videbis,
Et placidam in pugnam mutuus ardor aget;
Nequitias tunc ipſa omnes exprome, jocoſque;
Ipſe jocos omnes nequitiaſque dabo.
Sæpius invitum cogas, renuaſque volentem,
Deſque recuſanti, ſæpe rogata neget.
Atque modò querulum lachrymis teſtere dolorem,
Et nobis tangi te vetet ille diu.
Me voces audire juvet modò gaudia faſſas;
Perſpicuaſque tuo riſus in ore ſonet.

Inque modos omnes dulces imitere figuras,
 Dum subeat blandus lumina victa sopor.
 Tunc etiam menti lascivia nostra recurset,
 Subjiciatque mihi gaudia ficta quies.

CUJUSMODI CUPIT POST VITAM
 TUMULUM.

NON mihi fornicibus Pariis, Graiaëque Caristus
 Visceribus cæsus contegat ossa lapis.

Nec tumulum exornent operosi munere coeli

In varias facies marmora ficta meum.

Sed postquam effœtum corpus lucemque perosa

Exierit campos vita sub aërios,

Tunc teneri cineres supremaque busta poëtæ

Obruat exiguo cespite mollis humus.

Tunc ego, gleba licet, studii non immemor acti,

Consona quò vitæ sint sua fata meæ,

Confurgam Veneri gratus de cespite truncus,

Et fiam patulis myrtus opaca comis.

Cui dabit inferias & adorea liba quotannis

Cum socio veniens culta puella tori.

Et circa tumulum gressu ter plaudet ovanti

Ad calami raucos enthea turba modos:

Et dicent, Cujus cinis hac tellure quiescit

Magnus amator erat, magnus amator obît:

Teligeri fuit ille Dei Venerisque sacerdos,

Et cujus fuerat nos quoque turba sumus:

Turba sumus Veneris, Veneris juvat ergo poëtæ

Dicere terra precor non gravis ossa premat.

Fronde meâ pingues dum tondent gramina vaccæ,

Pastor ab æstivo sydere tutus erit:

Et

Et placidam flavæ formam cantabit amicæ
 Disparibus modulans carmen arundinibus.
 Fors & amatoris frondes succedet easdem
 Expugnata sui mollis amica prece;
 Blandaue carminibus interferet oscula gratis,
 Oscula vel cineres apta movere meos.
 Tunc ego ramosas diffundam lætior umbras;
 Signaque lætitiæ frons manifesta feret;
 Splendidiusque virens testabor gaudia; crescet
 Luxuria illorum tunc mihi luxuria.
 Illa ego, quæ fuero baccis modò myrtus amaris,
 Attica tum vincam mella sapore novo.
 Non erit invidiæ mihi formosus Cyparissus,
 Theffalis aut Clario cruda puella deo.

TITI STROZÆ FERRARIENSIS.

AD ANNULUM AB AMICA DATUM.

ANnule dulce mihi dilectæ munus amicæ,
 Annule delicias inter habende meas;
 Tu licet excellas auro pretiosus, & aptè
 Gemma sit artificii clausa magisterio;
 Est aliquid, mihi quo meruisti gratior esse;
 Scilicet in niveâ te tulit illa manu.
 Illa etiam dono cum te mihi tradere vellet,
 Inprimis monuit, quàm sibi charus eras.
 Mecum igitur semper noctesque diesque manebis;
 Mille tibi amplexus, oscula mille feram.
 Inque sinu ponere, manus dum nostra lavatur,
 Invida ne nitidum te mihi lædat aqua.

Tu modò, læva, cave commissum perdere pignus,
Siqua hoc mandantis gratia tangit heri.

AD AMICAM.

SI levior foliis, aurâque incertior essem,
Et fluere modico tempore nostra fides;
Non ego tam longo constans in amore fuisset,
Ire nec assiduas cogerer in lachrymas:
Nec graciles adeo macies consumeret artus,
Nec mea mutaret pallidus ora color.
Sed vos decipere incautos didicistis amantes;
Et queritur lædi, fallere siqua parat.
Tu me infelicem formosam Lotida narras,
Et Marcotinidem præposuisse tibi.
Has ego dispeream si præter nomina novi,
Tardaque & infido sit mihi dura Venus.
Tene ego desertâ potuissem ducere vitam,
Hæc Iole quamvis, Inachis illa foret?
Non sum, quem valeant aliæ mutare puellæ;
Nec meus incertis passibus errat amor.
Huc cursum tenui; tu portus es, anchora nostra hic
Hæreat, hinc nullis fluctibus ejiciat.

HERCULIS STROZÆ.

AMOREM SIBI CELANDUM.

UROR, io! sævas remove, Puer improbe, flammæ;
Uror, & ulterius mens nequit ægra pati.
Pectoris arcanos nihil est quod temperet æstus,
Causa sed exitio quælibet apta meo.

28 H E R C U L I S S T R O Z Æ

Seu mihi sydereæ subeunt fastigia frontis,
 Seu, Veneris quales non reor esse, comæ :
 Seu magis arguti vires admiror ocelli,
 Labrave purpureis anteferenda rosas :
 Seu similes ebori dentes, & eburnea colla,
 Seu nivei recolo munera rara sinûs :
 Seu læves humeros, seu castigata voluto
 Ilia, seu longam præniveamque manum :
 Denique seu decor objicitur, seu gratia morum,
 Mille Venus causas, unde fatiget, habet.
 Nec suspirandi locus est, pœnamque fatendi ;
 Una datur lachrymis conscia sylva meis.
 Hic quoque vix ausim tenues effundere questus,
 Dum timeo intentis auribus esse rubos.
 Namque & Hamadryadas cognatâ vivere quercu,
 Naiadas & liquido vivere fonte ferunt.
 Quin viridi occultâ signavi in cortice nomen,
 Abrado invitâ chara elementa manu.
 Ergo graves semper taciti celabimus ignes ?
 Quamque ferat nobis, non sciet ullus opem ?
 Mitius est subitâ fatum subiisse securi,
 Inter & hostiles oppetiisse manus.
 Mille necesse unâ patimur, semperque fatigat
 Sævius impatiens carceris acer Amor.
 Sueverat huc illuc levibus divertere pennis,
 Ducere nec longas in statione moras.
 Jam bis in Elæo certarunt pulvere currus,
 Pectore discessit nec tamen ille meo.
 Signa nec ulla dedi populantis corda doloris ;
 Mille faces constans, spicula mille tuli.
 Qui bene dissimulat, quos dissimulavimus, ignes,
 Militet in castris, magne Cupido, tuis :

Et

Et tua littoreâ redimitus tempora myrto,
Signa triumphales præferat ante rotas.
Sed mihi quid profunt artes? si semen arenæ
Creditur, & sterilis nil mihi reddit ager?
Tot mala perpeſſo vix contigit oscula furtim
Carpere, blanditias nec ſeruiffe datum eſt.
Sæpe quidem licuit, per cauſam, tangere dextram,
Clamque pedem tenero compoſuiſſe pedi.
Tum magis inde meis paſſim bacchata medullis
Flamma gravaturum continuavit onus.
Et niſi quod graciles ſpes credula nutriit artus,
Jam niger hauſiſſet corpus inane roguſ.
Vix manet; umbra pedes, umbra eſt hoc debile corpus,
Ante quod optavit multa puella ſibi.
Nec tamen æquoreâ maciem de compede traxi,
Membra Promethæis nec tenuata malis:
Hoc Dominæ crimen, cujuſ de fronte Cupido
In mea ſerventi conjicit oſſa faces.
Non me Sicanius flammaverit acrius ignis
Quàm Dominæ roſeo qui micat ore nitor.
Sed tacito flammas ſub pectore ferre neceſſe eſt,
Vulnera ni fruſtra ſuſtinuiſſe velim.
Poſt Hyadas ſperat geminorum ſydera fratrum,
Nec timet iratas navita doctus aquas.
Sic mihi poſt longos requies ſperanda labores,
Ulla nec inceptum cauſa moretur iter.
Tu, Dea, tu tantùm præſens mea vota ſecunda;
Ipſa dabis faciles duro in amore vias.

IN AMOREM.

IMprobe, cum solitâ careant mea pectora flammâ,
 Quid nocturna mihi bella minaris Amor?
 Sit satis hyberni glacialia frigora cœli
 Non semel ad duras sustinuisse fores.
 Sint probrosa satis obscuræ jurgia noctis,
 Totque mihi vacuos præteriisse dies.
 Pubentesque satis tibi sit potuisse per annos
 Pressa sub immerito colla tenere jugo.
 Iprocul, haud tanti fuerint tua dona, Cupido,
 Ut mihi non pluris sit superesse diu.
 Et satius fuerit veterum monumenta virorum
 Volvere, quàm turpi velle in amore mori.
 Me piget igne meo quenquam torquere, pudetque
 Me dominæ, & populo sæpe fuisse jocum.
 Turpia præteritæ cognoscere facta juventæ
 Nunc, licet invitus, præstitit acer amor.
 Vindice me varios liceat tibi quærere amantes
 Cognita carminibus Parthenopæa meis.
 Mutua ne dubites nutu dare signa loquaci,
 Et miseros verbis detinuisse procos.
 Me coram liceat missas tractare tabellas,
 Pluraque rivali munera ferre meo.
 Cessit enim solitus tepefactis sensibus ardor,
 Nec me, qui demens egerat, error agit.
 Frigidus est calor ille, cinis licet æstuet intus,
 Qui me sollicitum fecerat esse, Deus.
 Hinc Deus, hinc ratio dubiis sub sensibus hærent,
 Vique simul certat ille, vel illa pari.
 Sed tamen incumbet stabili ratione Cupido,
 Si datur æthereos vincere posse deos.

F. MARII MOLSÆ.

AD HENRICUM BRITANNIÆ REGEM
UXORIS REPUDIATÆ NOMINE.

SCilicet hoc titulis deerat, Rex maxime, nostris,
Conjugio pactam non tenuisse fidem;
Et, quæ non sancti vinxerunt fœdera lecti,
Pellicis indigno posthabuisse toro.
Dii bene, longinquis tantum quod sævus in oris
Aggrederis dirâ conditione nefas.
Hæc semota orbi vasto tibi regna recessu,
Cinctaque dant animos fluctibus arva truces.
Est aliquid, fateor, ventos audire furentes,
Et quæ perpetuò murmura pontus habet.
Larga tui quocunque olim se audacia jactet,
Ingenio similis diceris esse loci.
Non sic Penelopen Ithacâ digressus Ulysses
Abrupto potuit linquere conjugio.
Illum non sævæ mutarunt pocula Circes,
Tristitia nec longæ tempora militiæ.
Sed Divûm acceptus mensis, & divite lecto,
Prætulit his vultus, Penelopea, tuos.
Cumque olim posset cœlestia templa tenere,
Maluit optato conjugis ore frui.
Affixam faxis patriam sic maximus heros
(Parva lapis quamvis nil nisi nudus erat)
Prætulerat cœlo; longis erroribus actus,
Ut posset casto membra levare toro.
At mihi nescio quæ titulis non æqua maritis
Subducit lecti dulcia vincla mei:

Possidet

Possidet & stupro dotalia regna nefando,
 Et gerit in gremio commoda nostra suo.
 Tu tamen hanc falso prætexens nomine culpam,
 Jam famæ narras consuluisse tuæ.
 Et fratris mihi sæpe torum tædasque priores
 Objicis, & vani nomina conjugii ;
 Cui quondam primis fueram desponsa Hymenæis,
 Concordi heu nimium nupta futura domo !
 Invidere meis contraria numina votis ;
 Numina ad humanas semper avara preces.
 Nam ruit ad tædas properans dum læta juvenus,
 Araque Corycio fulget odora croco,
 Illibata tibi linquens sua gaudia, manes
 Ante diem indigno funere mersus adit.
 Sic fratri frater, sic tædis impia flamma,
 Sicque toro obrepfit igne micante rogos.
 Crede mihi, vanas frustra te vertis ad artes,
 Si speras tantum posse latere scelus.
 Arbiter ipse orbis Clemens, quo sospite terris
 Pax viget, & sancto reddita jura foro,
 Criminis admonitus tanti, Crudelia dixit
 Vota foves nostro terra aliena solo.
 Priscorum & volvens veneranda volumina patrum
 Subscripsit causæ Maximus ille meæ.
 Perge pater, sanctique pius defende pudoris
 Vincula, non ullo dissolvienda viro.
 Ipse Deûm genitorque, & rerum summa potestas,
 Cujus finitimum crederis esse caput,
 Hoc ipsum ut strueret, tædas celebrasse jugales
 Dicitur, & pictis accubuisse toris ;
 Pocula cum pingui mutans Acheloïa musto,
 Cessit ab humanâ conditione procul.

Scilicet has leges æternaque foedera sanxit,

Antiquata meo ut conjuge nulla forent?

Et quæ compositis laudaverit ipse libellis,

Improbet inconstans, dissimilisque sui?

Illuvies Germana tume, neu cede furori,

Cui, per quem periit, surgere posse licet.

At non ipsa fori discrimina sæva recuso:

Judicis innocuus non timet ora pudor.

Non ego fortitus vereor, non ferrea jura;

Te Quæsitorem mi licet urna ferat.

Sed tibi nullus adest æquus, te judice, judex,

Et præjudicio concidis ipse tuo.

Posterior causâ sic me jam sæpe priorem

Arguis; atque artes, deficiuntque doli.

Ipsæ etiam, quæ te circumstant, perfide, gentes,

Et populi, latâ quos ditione premis,

Libera si detur tantum nunc copia fandi,

Te memorant sacram conscelerasse fidem.

Atque odiis forsan consurgant undique justis;

Hisque tuis animis præmia digna ferant.

Diraque devotum poscant ad prælia regem,

Aut celeres properent in tua fata manus.

At tu quam præfers, sævo male saucius arcu,

Dum censes animo cuncta licere tuo?

Nempe illam, nostros quæ comere sueta capillos,

Sæpius abreptâ vulnera sensit acu:

Quæ nobis toties liquidis vestigia lymphis

Permulsit, durâ nec satis apta manu:

Credita cui fuerat lecti custodia nostri,

Cùm te non puduit dicier esse meum.

Forſitan hic referas veteres Briseïdos ignes,

Et Telamoniadæ corda subacta ducis.

Theſſalus aſt formâ Brifeïdos arſit Achilles,
Et Tecmeſſa toto principe digna fuit.
Altera divini numeris inſignis Homeri,
Nota Sophocleis altera carminibus.
Nunc te quæ moveat facies, quæ gloria morum,
Diſpeream, ſi tu dicere ſæve potes.
Sæpe tamen cur ſim tibi idonea viſa, requiro,
Quam duris perſtes ludificaffe modis.
Dumque memor repeto priſcorum nomina avorum,
Vix capiunt magnos atria longa duces.
Cæſare nil majus dederant pia Numina terris:
Huic tamen è noſtro eſt ſanguine ductus honos.
Quid tibi nunc magnis referam me regibus ortam?
Aut jaçtem antiquæ nomina clara domus?
Una mihi mater titulos Iſabella, genusque
Una parit; ceras implet & una graves.
Quæ quondam calathos, telasque exoſa Minervæ,
Martia ſcæminea ſuſtulit arma manu.
Moxque ſuâ fractos ſenſit ſub cuspide reges,
Cæſaque captivos terga dediſſe viros.
Exuviis hinc aucta novis, hinc aucta triumphis,
Addidit imperio ſceptra ſuperba ſuo,
Eneçtæ donec cœli ſuper ardua virtus
Condidit in victo parta ſepulchra ſolo.
Teſtis Anas, Sicoriſque, vago quâ prænatat alveo
Terra potens; fulvi teſtis & unda Tagi.
I nunc, atque tuos noſtris componere reges
Aude: compoſitis ſcæmina major erit.
Imparibus ne forte ferox te in ſcœdera vinclis
Deceptum quondam noſtra venire putes.
Ire per æternos placuit mihi Martis honores;
Sim licet ipſa uno Cæſare ſulta ſatis.

Qui tamen es tu, quem nostri sic poenitet oris,

Congressu ut perstes abstinuisse meo?

Reginam thalamis qui sic excludis? & ipsa

Connubii exagitas jura, fidemque premis?

Tecum ego florentes potero sic turpiter annos

Exegisse, doli nec meminisse tui?

Aut ego te in castum polluto corpore florem

Invasisse viri nomine sustineam,

Pellicis ut vano tandem correptus amore

Exultes spoliis, impie, virgineis?

Ipsaque cæruleis sim fabula nota Britannis,

Et vivo vivens sic ferar orba viro?

O mihi terra satis quænam nunc ima dehiscat:

Quodque petat summâ hoc fulmen ab arce caput!

Debueram natæ jugulo demissa cruoris

Flumina luminibus supposuisse tuis:

Et patriis artus sparfos apponere mensis,

Objicere & sævis viscera nostra lupis.

Sed, quæ nulla tibi est, pietas crudelibus ausis

Obstitit, & sævum dextra refugit opus.

Vestra decent tales animorum pectora motus:

Conveniens nostro est mitior ira solo.

Hæc potius vivat, plenis & nubilis annis

Matris ad exemplum nubere cauta neget.

Nata vides patriis genitor te pellere regnis

Nititur; unde gravis sit tibi inusta nota.

Et matrem fraudare toro, justisque Hymenæis,

Heu, nimium turpi victus amore, parat!

Si tamen hic positis mitescat litibus olim,

Sævaque det rapidis vota ferenda Notis;

Sola tibi, & tantis servaris sedibus hæres,

Suscipias tenerâ sceptrâ regenda manu:

Tu faciles sine lite toros, sine lite Hymenæos,
 Perpetuo summum carmine posce Jovem.
 Maternumque animo repetens persæpe dolorem,
 In nostro discas cuncta timere malo.
 Tisiphone crinem brevibus redimita colubris
 Intulit ardentes in mea damna faces.
 Obscœnum & carmen diro ingeminans ululatu,
 Tristia connubiis omina fudit avis.
 Ipsa sacros ignes devovit pronuba Juno :
 Et mihi foedifragâ est zona soluta manu.
 Vestra tamen, Superi, si numina læsa reposcunt
 Errorum poenas, supplicibusque favent ;
 Hæc loca vi quondam Cæsar populatus, & igni,
 Sæva jugum doceat æquora vestra pati.
 Quodque olim potuere Dei tela horrida Juli,
 Dum furit, & medio fulminat ille mari,
 Cæruleo ostendat frustra vos fidere ponto,
 Lataque nequicquam fluctibus arva tegi.
 Cæsar is ista horrent etiam nunc littora nomen,
 Quo duce, ni fallor, bis potuere capi.
 Ille sibi objectas ausus transcendere moles
 Intentata prius per vada fecit iter :
 Et male defensas in prædam fervidus arces
 Vertit, & obstantes milite fregit opes.
 Sic ventos sprexit virtus Romana furentes,
 Et gressum ignotis intulit æquoribus.
 At precibus si quis superest locus, & tua possunt
 Inflecti blandis pectora dura sonis ;
 Dejectas hinc natam oculos, hinc aspice matrem,
 Nec pigeat tantis ingemuisset malis.
 Æternum sic læta viris, sic læta puellis,
 Tellus subjecto florebat ista mari.

Et mala cuncta ferant per terras irrita venti,
 Deprompsit læso quæ mihi corde dolor.
 Quod si sola tuo videor non digna cubili,
 Et tristi perstas vivere diffidio;
 Nec te jura movent, precibus nec flecteris ullis,
 Nec furiis obstat filia parva tuis;
 Me duce læta tuæ mittantur nuntia genti,
 Henricum titulum mortis habere meæ:
 Sedibus utque tuus genitor gestire sub imis
 Possit, deque tuis surgere nominibus;
 Audiat uxoris spoliis, & cæde superbum,
 Pellicis indigno colla dedisse jugo.
 Vos verò ultrices mecum properate sorores,
 Et miserum diris pellite imaginibus.
 Ut neque jam dulci declinet lumina somno,
 Nec valeat sanæ mentis habere modum.
 Sed flammis cinctæ, quoquo vestigia vertet,
 Illuc Tartareâ lumina ferte face,

AD SODALEM,
 IN MORBO MORTIFERO.

ULtima jam properant, video, mea fata, Sodales,
 Meque ævi metas jam tetigisse monent.
 Si foret hic certis morbus sanabilis herbis,
 Sensissem medicæ jam miser artis opem.
 Si lacrymis, vestrûm quis me non luxit? & ultrò
 Languentem toties non miseratus abit?
 Obstruxere aures nostris contraria votis
 Numina, & hæc ventos irrita ferre jubent.
 Vos mihi, quos olim colui, dum fata sinebant,
 Ultima jam cineri dona parate meo.

Vobiscum labor hic fuerit, quando his procul oris,

Ignara heu nostri funeris, uxor abest.

Uxor abest, nostrique diu studiosa videndi

Pro reditu patriis dona vovet Laribus.

Hæc potuit præsens, nato comitata, feretrum

Floribus & multâ composuisse rosâ.

Et nivei lactis fontes libasse, merique,

Conjugis ut manes spargere mœsta queat.

At, qui me extremâ compellet voce sodalem,

Et claudat tenerâ lumina nostra manu,

Et fugientem animam supremâ exceperit horâ;

Hoc vos communi pro pietate rogo.

Non operosa peto titulos mihi marmora ponant,

Nostra sed accipiat fictilis ossa cadus:

Exceptet gremio quæ mox placidissima tellus,

Immites possint ne nocuisse feræ.

Rivulus hæc circum dissectus obambulet, unda

Clivoso qualis tramite ducta sonat.

Exiguis stet cæsa notis super ossa sepulta,

Nomen & his servet parva tabella meum:

Hic jacet ante annos crudeli tabe peremptus

Molsa, ter injecto pulvere, pastor, abi.

Forsit in putrem longo post tempore glebam

Vertar, & hæc flores induet urna novos.

Populus aut potius abruptis artubus alba

Formosâ exurgam conspicienda comâ.

Quidquid ero, vestra hæc pariter descendet in imam

Tellurem pietas, Elysiumque nemus.

Quod mihi si tumulto vobis curantibus arbor

Ingruat, & virides explicet alta comas;

Quæ circum nitidis, æstus dum sævit, obumbret

Frondebis, & scissam tegmine opacet humum;

Jam mihi pyramides, regum monimenta, valete,
Et quidquid miri barbara Memphis habet.
Scilicet huc, diti pecoris comitata magistro,
Conveniet festo pulchra puella die,
Quæ molles ducet choreas, & veste recincta
Ad certos norit membra movere modos.
Quin erit illa dies, frigus cum captet opacum
Hic aliquis flavo cum Corydone Mycon:
Et cantare pares, & respondere parati,
Alternis certent vincere carminibus.
Quorum aliquis forsan crudeli funere raptum
Me gemat, & lacrymis polluat ora piis:
Ac misero instauret funus, sternatque sepulchrum
Floribus, & nomen tollat ad astra meum:
Et dulci referat Musarum ut captus amore
Sustinui patriæ linquere tecta puer:
Mollibus utque olim vitam dum degimus hortis,
Regales potui deferuisse domos:
Utque sub umbrosæ quercus, platanique virentis
Maluerim densâ delituisse comâ,
Quàm Tyriâ pictum chlamyde, auroque intertextum
Captatis vulgi plaufibus urbe vehi.
Tum faciles memoret mores, & puriter acta
Percurrat vitæ tempora quæque meæ.
Non ego I——volvens monimenta, nefandis
G——populos ritibus implicui.
Non mea mortiferos porxit tibi dextera succos
Hippolyte, Aufonii flenda ruina soli:
Auspicio externas cujus tandem Itala tellus
Abjectas Medicâ cuspide sensit opes.
Te rigidi stupuere Getæ, Rhenusque bicornis,
Et tremuit famulis frigidus Ister aquis:

Miles ab Eoo veniens cum littore Nili
 Ingemuit latebras tam procul esse tibi,
 Ultorem nobis talem tete affore, pensa
 Ferrea quæ ducunt, præmonuere Deæ.
 Sed tantum terris quis te ostensura putasset
 Numina, tamque brevi tot peritura bona?
 Itala res tecum periit, tecum Itala virtus,
 O nimis immiti flamina rupta manu!
 Cuncta ego quæ Latii dulces vulgare per oras
 Dum propero, & laudes dicere, Magne, tuas;
 Ante diem Elyfios cogor cognoscere campos,
 Implet odoratum quæ pia turba nemus,
 Illic ne incertâ ludar regione viarum,
 Occurras vati nobilis umbra tuo.
 Et myrto cinctum caput, aut Daphneïde fronde,
 In tibi vicino me velit esse loco.
 Interea dulces cœtus valeatis amici,
 Jam vocat in nigros mors tenebrosa lacus:
 Increpitatque moras Lethææ portitor undæ,
 Et remi auditus per loca secta fragor.
 Dii tamen in melius vertant hæc omina, si quem
 Humanis precibus non pudet esse locum.

A D V E N E R E M.

A L M A Venus, frondosa colis seu littora Cypri,
 Seu petis Idalii florida culta foli;
 Si te fique tuum colui, mea Numina, natum,
 Deque meo vobis carmine venit honor;
 Adfis, & teneræ senium defende puellæ,
 Et quæ damna feret senior hora veta.

Venit

Venit ad extremi (heu facinus!) jam tempora veris

Hæc mihi non vano nomine dicta Dryas.

Tu domina, tu Diva precor, per si qua salutis

Est tibi cura meæ, protinus affer opem.

Scis Dea, cum libeat Divos exurere, ut hujus

Accendas nitidis lampadas ex oculis.

Sentiat illa prius raptæ dispendia formæ,

Cui riget in gelido pectore dura filex.

Cedere quæ nescit lacrymis, precibusque moveri,

Ingenti pretio cui placet empta Venus;

Huic macies niveos deformet turpiter artus,

Occupet & roseas ruga situsque genas.

At mea perpetuo lætetur vere puella,

Quam tantum pietas quam benefacta juvant.

Illa quidem vatium observat pia numina Musas,

Et cupit ut de se fama loquatur anus:

Muneribusque sacros novit præferre Poëtas,

Poscit amatorem nec gravis ære suum.

Ergo fluant molles humeris volitentque capilli,

Stillet & Assyrio myrtea rore coma.

Nulla queat nitidam labes corrumpere frontem,

Neve mihi tantis sit superesse malis.

Neu videam obscuras oculos inducere nubes,

Neu sparsa indignis candida colla notis.

Quid precor ah demens? venti temeraria jactant

Vota: Venus nostras negligit ipsa preces.

Jam cedit niveo tam grata è corpore forma,

Jam jam puniceus deserit ora color.

ANDRÆ NAUGERII.

DE CUPIDINE ET HYELLA.

FLorentes dum forte vagans mea Hyella per hortos
 Texit odoratis lilia cana rosis ;
 Ecce rofas inter latitantem invenit Amorem,
 Et simul annexis floribus implicuit.
 Luctatur primo ; & contra nitentibus alis
 Indomitus tentat solvere vincla puer.
 Mox ubi lacteolas, & dignas matre papillas
 Vidit, & ora ipsos nata movere Deos ;
 Impositosque comæ ambrosios ut sensit odores,
 Quosque legit diti melle beatus Arabs :
 I, dixit, mea quære novum tibi mater Amorem ;
 Imperio sedes hæc erit apta meo.

AD NOCTEM.

NOX bona, quæ tacitis terras amplexa tenebris
 Dulcia jucundæ furta tegis Veneris ;
 Dum propero in caræ amplexus, & mollia Hyellæ
 Oscula, tu nostræ sis comes una viæ.
 Neve aliquis nostros possit deprendere amores,
 Aëra coge atras densius in nebulas.
 Gaudia qui credit cuiquam sua, dignus ut umquam
 Dicier illius nulla puella velit.
 Non sola occultanda cavis sunt Orgia cistis,
 Solave Eleusinæ sacra filenda Deæ :
 Ipse etiam sua celari vult furta Cupido ;
 Sæpius & poenas garrula lingua dedit.

Una meos, quos & miserata est, novit amores
 Officiis nutrix cognita fida suis;
 Hæc, quæ me foribus vigilans expectat in ipsis,
 Inque sinum dominæ sedula ducit anus.
 Hanc præter, tu sancta, latent qua cuncta silentque
 Tu, Dea, sis flammæ conscia sola meæ;
 Quæque libens adstat nostrorum testis amorum
 Nobiscum totâ nocte lucerna vigil.

AD GELLIAM RUSTICANTEM.

DUM te blanda tenent æstivas rura per umbras,
 Deliciis nimium rura beata tuis;
 Ecqua tui, mea lux, tangit te cura poetæ?
 An meus è toto pectore cessit amor?
 Cessit amor certe: soliti cessere calores:
 Absentis meminit nulla puella viri.
 Non ita concussæ versantur in arbore frondes,
 Quum gravis adversum verberat aura nemus,
 Quam facile instabilem permutat femina mentem.
 Exclusus queritur, qui modo carus erat.
 Non sic Penelope, non sic Capaneia conjux
 Antiqui meruit temporis esse decus.
 Altera defuncti mœrens ad busta mariti
 Noluit abrepto vivere sola viro:
 Altera bis denos potuit durare per annos,
 Dum cupidos cautâ detinet arte procos.
 Femina nunc varias tantum connectere fraudes
 Novit, & in nullâ certa manere fide.
 Quid queror hæc demens? duræ procul ite querelæ:
 Ite: decent tristes tristia verba viros.
 Lætus ego: hos neque enim sequitur mea Gellia mores;
 Mutare incertos nec solet illa toros.

Quin.

44 A N D R E Æ N A U G E R I I

Quin & mansit amor: soliti mansere calores:

Absentis meminit nostra puella viri.

Multa tamen timeo: tu multa ignosce timenti.

Hei mihi pars nostro nulla timore vacat.

Ah quoties vereor, dum picta per arva vagaris,

Dum rutilæ texit florida ferta comæ;

Ne ruat è summis in te Saturnius astris,

Sive alii cuivis grata rapina Deo.

Pressit Amymonen mediis Neptunus in arvis,

Dum premeret summum virginis urna caput.

In mediis Io campis perpeffa Tonantem est,

Horridaque hirsuta cornua fronte tulit.

Hinc quoque Tartareo raptam Deoïda curru

Abstulit infernus in sua regna Pater.

Sidonis errabat nitidos Europa per agros,

Quum medium ficto per mare vecta bove est.

Non tamen hos tantum caussantur prata timores:

Hei mihi quam multos dat quoque silva metus!

Hinc habitant Satyrique, & agrestia numina Panes,

Et timor errantum Faunus Hamadryadum.

Hic versa in virides Daphne Peneïa frondes:

Hic fera mutato Parrhasis ore fuit.

Hic & semicaper spreta Nonacrius Ægla

Arcadicæ forma Virginis incaluit.

Quod si tecum iisdem pariter versarer in arvis,

Et domus unanimes clauderet una duos;

Non ego Cœlicolûm fraudes, non furta timerem:

Undique me socio, Gellia, tuta fores.

Si versa est Daphne; Sicala Proserpina ab Ætna

Si vecta est Stygiis in nova regna rotis;

Quid mirum? facile est deceptas fraude puellas

Fallere, nullius quas tueatur amor.

Ipse ego perpetuo tecum, mea vita, manerem :
Sic possem nullos extimuisse Deos.
Sæpe pererrabat tacitos Atalanta recessus :
Tuta tamen fido Mimalione fuit.
Cingeret obsessos seu curva indagine colles,
Seu cuperet sævas cominus ire feras ;
Hærebat lateri semper comes ille, nec umquam
A domina lato longius ungue fuit.
Ergo huic non summi fraudes nocuere Tonantis,
Inque suo nullos sensit amore dolos.
Sic ego per silvas tecum & per prata vagarer :
Grata essent sine te gaudia nulla mihi.
Nunc pariter nitida recubare juvaret in umbra,
Et capere in viridi somnia grata toro.
Nunc pariter nuda fontes invadere fura,
Torrida dum ficcus finderet arva Canis.
Sæpius in silvis lepores captare fugaces,
Et volucres fictis fallere carminibus.
Sæpius in denso convicia dicere luco,
Et madidas verno flore ligare comas.
Sæpius umbroso choreas ductare sub antro,
Quum daret agrestes tibia pulsa sonos.
Ah quoties tales inter, mea Gellia, lusus
Injicerem cupidas in tua colla manus :
Dulciaque è roseis furarer basia labris,
Basia mi cunctis anteferenda bonis.
O niveam, si qua hæc referet mihi gaudia, lucem !
Gratior optatis non erit ulla meis.
Semper Erythræis signabitur illa lapillis :
Semper erit sacros inter habenda dies.
Nunc, quoniam tecum me non licet esse, caveto,
Mutuus extincto ne cadat igne calor.

JO. JOVIANI PONTANI

AD BACCHUM.

NUNC hederis fertisque novos innecte corymbos.
 Nunc tua circumdant tempora, Bacche, rosæ.
 Nunc viridis flavas suspendat pampinus uvæ;
 Ingeminetque novas ebria mensa dapes.
 Nam mea, Parnassi rediens è collibus, audet
 Ludere Romanis Calliopea modis;
 Inque choro juvenum molli saltante puellâ,
 Sopitos longo tempore ferre sales:
 Aoniumque movet circum tua pocula plectrum,
 Evoe Bacche, canens; ad tua festa veni.
 Tu quoque nobilibus pretium jam, Laure, poëtis,
 Laure, tuum nobis porrige fronde decus.
 Et mea Phœbeis ormentur tempora fertis,
 Ut merear nomen vatis habere novi.
 Stultus ego, fieri credam qui fronde poëtam!
 Non Laurus vatem, sed sua Musa facit.

ANGELI POLITIANI.

DE OVIDII EXILIO ET MORTE.

ET jacet Euxinis vates Romanus in oris:
 Romanum vatem barbara terra tegit.
 Terra tegit vatem, teneros qui lusit amores,
 Barbara, quam gelidis alluit Ister aquis:

Nec

Nec te Roma pudet, quæ tanto immitis alumno
Pectora habes ipsis barbariora Getis?
Ecquis io Musæ Scythicis in finibus ægro
Tædia qui morbi demeret, ullus erat?
Ecquis frigidulos qui lecto imponeret artus,
Aut qui dulciloquo falleret ore diem?
Aut qui tentaret salientis tempora venæ,
Aut fomenta manu qui properata daret?
Conderet aut oculos media jam morte natantes,
Aut legeret summam qui pius ore animam?
Nullus erat, nullus; veteres tu dura sodales
Heu procul à Ponto Martia Roma tenes!
Nullus erat: procul ah conjux, parvique nepotes,
Nec fuerat profugum nata sequuta patrem!
Scilicet immanes Bessi, flavique Coralli,
Aut vos pelliti faxea corda Getæ;
Scilicet horribili dederit solamina vultu
Sarmata ab epoto sæpe vehendus equo,
Sarmata cui rigidam demisso in lumina frontem
Mota pruinoso tempora crine sonant.
Sed tamen & Bessi extinctum, & flevere Coralli,
Sarmataque, & durus contudit ora Getes.
Extinctum & montes flebant silvæque feræque,
Et fletu in mediis dicitur Ister aquis.
Quin etiam pigro concretum frigore Pontum
Nereïdum lacrimis intepuisse ferunt.
Accurrere leves Paphia cum matre volucres,
Arsuroque faces supposuere rogo.
Quem simul absumpsit rapidæ violentia flammæ,
Reliquias tecto composuere cado.
Impositumque brevi signarunt carmine saxum:
Qui jacet hic teneri doctor amoris erat.

48 LUDOVICI AREOSTI

Ipsa locum latè sancto Cytherea liquore
 Irrorat nivea terque quaterque manu.
 Vos quoque Pierides vati libastis adempto
 Carmina, sed nostro non referenda sono.

LUDOVICI AREOSTI.

DE DIVERSIS AMORIBUS.

EST mea nunc Glycere, mea nunc est cura Lycoris;
 Lyda modò meus est, est modò Phyllis amor.
 Primas Gaura faces renovat, movet Hybla recentes;
 Mox cessura igni Gaura, vel Hybla novo.
 Nec mihi diverso, nec eodem tempore sæpe
 Centum vesano sunt in amore fatis.
 Ut sum si placeo, me me sic urere Virgo,
 Seu grata es, seu jam grata futura mihi.
 Hoc olim ingenio vitales hausimus auras,
 Multa cito ut placeant displicitura brevi.
 Non in amore modo mens hæc, sed in omnibus impar
 Ipsa sibi longâ non retinenda morâ,
 Sæpe eadem Auroræ roseâ surgente quadrigâ
 Non est, quæ fuerat sole cadente mihi.
 O quot tentatas illa est versata per artes
 Festivum impatiens rettulit unde pedem!
 Cum primum longos posui de more capillos,
 Estque mihi primum tradita pura toga,
 Hæc mihi verbosas suasit perdiscere leges,
 Amplaque clamosi quærere lucra fori.
 Atque eadem optatam sperantem attingere metam,
 Non ultrâ passa est improba ferre pedem;

Meque

Meque ad Parnassum vocat, Aoniamque Aganippen,
 Aptaque virgineis mollia prata choris:
 Meque jubet docto vitam perducere cantu,
 Per nemora illa avidis non adeunda viris.
 Jamque acies, jam facta ducum, jam fortia Martis
 Concipit æternâ bella canenda tubâ.
 Ecce iterum malè sana, inquit, quid inutile tento
 Hoc studium? vatem præmia nulla manent.
 Meque aulæ cogit dominam tentare potentem
 Fortunam obsequio servitioque gravi.
 Mox, ubi pertæsum est male grati principis, illam
 Non tulit hic refides longius ire moras.
 Laudat & æratis ut eam spectabilis armis,
 Et meream forti conspiciendus equo.
 Et mihi sunt aptæ vires, patiensque laborum
 Corpus, & has possunt tela decere manus.
 Nec mora, bellator sonipes & cuncta parantur
 Instrumenta acri commoda militiæ.
 Iratusque pio celebri sub principe miles
 Expecto horrifonæ Martia signa tubæ.
 Jam neque castra placent, rursus nec classica nobis;
 Ite procul Getici tela cruenta Dei.
 Humanone trucem foedabo sanguine dextram,
 Ut meus assiduo sub bove crescat ager?
 Ut breve mortis iter sternam mihi, ut horridus umbram
 Horreat immitem portitor ipse meam?
 Atque aliquis placidâ aspiciens à sede piorum
 Me procul Eumenidum verbera sæva pati,
 En qui Musarum liquit grata otia, dicat,
 Anxius ut raperet munere Martis opes:
 Manibus & fociis narret me digna subisse
 Supplicia, haud ullâ diminuenda die?

50 LUDOVICI AREOSTI

Antra mihi placeant potius, montesque supini,
 Vividaque irriguis gramina semper aquis:
 Et Satyros inter celebres Dryadasque puellas
 Plectra mihi digitos, fistula labra terat.
 Dum vaga mens aliud poscat, procul este Catones,
 Este, quibus parili vita tenore fluit;
 Quos labor angat, iter cupientes limite certo
 Ire sub instabili cuncta novante polo.
 Me mea mobilitas senio deducat inertī,
 Dum studia haud defint, quæ variata juvent.
 Me miserum quod in hoc non sum mutabilis uno,
 Quando me assiduâ compede vincit amor!
 Et nunc Hybla licet, nunc sit mea cura Lycoris,
 Et te, Phryna, modò, te modò, Lyda, velim;
 Aut Claram, aut Glycerem, aut unam, vel sæpe ducentas
 Depeream; igne tamen perpete semper amo.

AD PETRUM BEMBUM.

ME tacitum perferre meæ peccata puellæ?
 Me mihi rivalem prænituisset pati?
 Cur non vi patiarque fodi mea viscera ferro,
 Dissimulato etiam, Bembe, dolore jubes?
 Quin cor, quin oculosque meos, quin erue vel quod
 Charius est, si quid charius esse potest.
 Deficientem animam, quod vis, tolerare jubeto;
 Dum superet dominæ, me moriente, fides.
 Obsequiis alius faciles sibi quærat amores,
 Cautius & vitet tetrica verba nece,
 Qui spectare suæ valeat securus amicæ
 Non intellectâ livida colla notâ;

Quique

Quique externa toro minimè vestigia pendat,
Dum sibi sit potior parvo in amore locus.
Me potius fugiat, nullis mollita querelis,
Dum similet reliquos Lydia dura procos.
Parte carere omni malo, quàm admittere quemquam
In partem: cupiat Jupiter ipse, negem.
Tecum ego mancipiis, mensâ, lare, vestibus utar;
Communi sed non utar amice toro.
Cur ea mens mihi sit, quæris fortasse, tuaque
Victum iri facili me ratione putas.
Ah! pereat qui in amore potest rationibus uti:
Ah! pereat qui ni perditè amare potest.
Quid deceat, quid non, videant quibus integra mens est:
Sat mihi, sat dominam posse videre meam.

Quinto extensio non minuitur velletur

the parties to the contract.

Does similar response I'd like to see.

There is a great deal of work to be done in the future.

S E L E C T A

P O E M A T A
I T A L O R U M.

P A R S V.

M. A N T. F L A M I N I I

O D Æ.

A D A G E L L U M S U U M.

U M B R Æ frigidulæ, arborum fufurri,
 Antra roscida, discolore picta
 Tellus gramine, fontium loquaces
 Lymphæ, garrulæ aves, amica Musis
 Otia: ô mihi si volare vestrum
 In finum superi annuant benigni:
 Si dulci liceat frui recessu,
 Et nunc ludere versibus jocosis,
 Nunc somnum virides sequi per umbras,
 Nunc mulgere manu meâ capellam,
 Lacteoque liquore membra sicca
 Irrigare per æstum, & æstuosis
 Curis dicere plurimam salutem:
 O quæ tunc mihi vita, quàm beata,
 Quàm vitæ similis foret deorum!

At vos ô Heliconiæ puellæ,
 Queis fontes, & amœna rura cordi,
 Si charâ mihi luce chariores
 Estis, jam miserescite obsecrantis;
 Meque urbis strepitu tumultuosæ
 Ereptum, in placido locate agello.

A D E U N D E M.

VEnuste agelle, tuque pulchra villula,
 Mei parentis optimi
 Olim voluptas & quies gratissima
 Fuistis: at simul senex
 Terras reliquit, & beatas cœlitum
 Petivit oras, incola
 Vos alter occupavit, atque ferreus
 Amabili vestro sinu
 Me lachrymantem ejecit, & charis procul
 Abire jussit finibus.
 At nunc, amica rura, vos reddit mihi
 Farnesii benignitas.
 Jam vos revisam, jam juvabit arbores
 Manu paternâ confitas
 Videre, jam libebit in cubiculo
 Molles inire somnulos.
 Gaudete fontes, rivulique limpidi;
 Heri vetustii filius
 Jamjam propinquat, vosque dulci fistulâ
 Mulcebit, illâ fistulâ
 Quam vestro Iolæ donat Alcon maximus,
 Ut inclyti Farnesii
 Laudes canentem Naiadum pulcher chorus
 Miretur, & Pan capripes,

AD ANTONIUM MIRANDULAM.

ANtoni venerande, animâ mihi charior ipsâ,
Romamne semper incoles?

Te nec avaritiæ morbus, nec fervida honorum
In urbe detinet fitis.

Vis igitur properemus ubi Donadula Musis
Amica præbet otia?

Hunc agrum dat habere tibi Farnesius heros;
Quo nil amœnius, neque
Fertilius, Baccho & Cereri gratissima tellus,
Togata cernit Gallia.

Has age delicias & dulcia rura petamus,
Quo pulcher Autumnus vocat,
Et Bacchus pater, & virides Pomona per herbas
Cum Gratiis ducens choros.

Jam videor tecum patulâ projectus in umbrâ
Ad lucidi fontis caput,

Discere nubigenam quæ mille coloribus Irim
Vis pingat, imbris nuntiam:

Cur cadat æstivo glacialis fidere grando;
Quis tantus excitet furor

Ventos, horrifonas curvato gurgite ut undas
Ad alta mittant fidera:

Altera cur auro tellus fluat, altera ferro,
At illa gemmis splendeat.

Felix qui rerum causas, Mirandula, nôsti,
Et eleganter explicas.

Tu docti pridem malè culta vireta Lycæi,
Post longa primus secula

Efficis ut prisco revirescant more ; quod omnis

Miretur ætas postera,

Teque parem dicat magnis heroibus illis,

Quos ipsa Pallas artibus

Erudiens claris dat adhuc splendere per orbem,

Ut pulchra cœli lumina.

AD SUAVISSIMUM SODALEM SUUM.

Senex palustribus loquacior ranis,
Turbâque semper garrulâ cicadarum,

Tu nunc relictis villulis Capenatûm,

Sinu Bononiæ educaris in dulci,

Qua civitate delicatior nulla est ;

Vitamque lætam vivis atque felicem,

Fruens Morono strenuoque Cervino,

Quos publicarum cura nobilis rerum

Ardensque ad alta sidera evehit virtus.

At quum reversus ad tuos agros tristi

Silentio miser otioque marcesces,

O quàm vicem tuam dolebis ! & cœli

Lucem nitentem quàm videbis invitus,

Quum vita morte jam videbitur pejor !

Senex dicacule, & facete nugator,

Festivitatis magne amator urbanæ,

Dic, caprimulgos inter atque fossiores,

Et senticosa rura gentis insulsæ

Quid dulce poterit esse, quidve jucundum ?

Cum quo jocando tunc dabitur ineptire ?

Quis elegantes ventitabit ad cœnas ?

Cui post Falerna vina, de malo & sacro

Libro venena versuum propinabis ?

Megara,

Megæra, non Camœna quos tibi dictat,
 Ut iis acerba pestilentior peste
 Tuos sodales eneces, quibus centum
 Abesse millia passuum nihil prodest.
 Nam charta tetro infecta carminum tabo,
 Quam sæpe doni maximi loco mittis,
 Modis legentium corda polluit miris,
 Ut liberare languidos suis succis
 Nec ipse Phœbus, ipsa nec Salus possit.
 At tu poëta lethifer tuos quæso
 Amiculos ne perde peste tam dira,
 Sed pessimis jam pone versibus finem;
 Sævire vel si pergis, hostibus sævi.

CATELLA

AD REGINALDUM POLUM.

CUR me, Pole, tuâ venire ad urbem
 Lecticâ prohibes? tuæ quid (oro)
 Summæ participem benignitatis
 Esse non pateris? Canes bonorum
 Heroum comites fuere semper:
 Et cœlum canis incolit supremum
 Inter sidera: nec polus, beata
 Sedes cœlicolûm, suam catellam
 Dedignatur habere secum: at ipsa
 Sum despecta tibi, nec unum apud te
 Angulum valeo impetrare. Verum
 Si nostram vacet æstimare formam,
 Non indigna tuo favore credar.
 Est pilus mihi lucidus, venustæ

Pendent auriculæ; nigris ocellis,
Et caudæ placeo jubis comatæ.
Nec sum corpore vasta, nec figurâ
Tam brevi, ut videar puellularum
Comes dignior esse quam virorum.
Nec turpi scabie laboro, nec sunt
Invisi pulices mihi molesti.
Nec sum prorsus inutilis futura,
Si lassam recreas vehisque tecum.
Nam pedes tibi suaviter fovebo,
Qui jam frigoribus rigent acutis.
Nec verò timeas, luto refertâ
Quod viâ assiduè ambularim: amicus
Et cliens tuus optimus Morilla
Me suis manibus piè ac benignè
Puro flumine terque quaterque lavit;
Et mundâ dedit esse mundiozem
Sponsâ, quam bona mater ad maritum
Vult deducere nuptiis paratis.
Quod si non satis hæc videntur esse
Ad flectendum animum tuum, catelli,
Ah! nimis miseri mei catelli
Te precor moveant; tenella pleno
Quos gestans utero pedes movere
Vix queo amplius; & tamen necesse est
Milliaria singulis diebus
Multa conficiam misella, ni te
Volo linquere: sed prius vel istis
Optem filiolis meis sepulchrum
Fiant viscera matris, ipsa præda
Optarim prius esse vel luporum,
Quàm te, maxime Pole, derelinquam.

AD GALATEUM FLORIMONTIUM
PHILALETHEM.

HUC ades Galatee ; quid moraris ?

Est brevis via, sæpiusque dicis,

Cras ad vos veniam, boni sodales :

Nec venis tamen. An putas licere

Amicis dare verba ? nos pudendum

Et contra officium, tuoque bello

Id cognomine prorsus arbitramur

Indignum ; hoc nisi vis inepte abuti.

Huc ades Galatee ; quid moraris ?

Remiges Ithaci vagantis olim

Lotos detinuit Libyssa in ora :

Ut mulcralibus hæret usque & usque

Musca lactis amore, te, beate,

Senex, quæ retinet domi voluptas ?

Ecquid delicias tuæ Sueffæ

Præfers deliciis mei Casertæ ?

Deliras Galatee ; nam Sueffâ

Longè pulchrior est amoeniorque

Campanæ regionis hic ocellus ;

Quem jocos comitata Gratiisque

Venus, posthabitâ Cnido, Paphoque,

Semper incolit ; & suos amores,

Suas delicias fatetur : ergo

Huc ades Galatee ; quid moraris ?

Hic sol splendidius nitet, Favoni

Spirat mollius aura, suaviorem

Fert rosam & violam benigna tellus :

Hic est dulcior uva, dulciores

Ficus,

60 M. A N T. F L A M I N I I

Ficus, & pepones: oliva baccas
 Non solum patriæ tuæ, sed ipsum
 Venafrum superare gaudet: ergo
 Huc ades Galatee; quid moraris?

Ecce, caseolos tibi recentes,
 Atque hœdos geminos Hyella donat,
 Formosissima caprimulga, Pani
 Non impar caprimulga, sive cantat,
 Seu levi calamo terit labellum,
 Huc ades Galatee; quid moraris?

En, hospes meus, optimus Caserta,
 Quo Campania terra gloriatur,
 Jam desiderium tui morantis
 Nequit ferre: puella sic amantem
 Votis, ominibusque, lachrymisque
 Absentem vocat. Ah! tuum Casertam
 Ne quæso cruciare perge, sed jam
 Huc ades Galatee; quid moraris?

Is quidem impatiens moræ molestæ
 Ad te jam properasset, ægra membra
 Ni vis debilitaret ipsa morbi:
 Et tu jam diu abesse sustinebis,
 Qui solâ potes alloquutione
 Febrim pellere candido sodali?
 Huc ades Galatee; quid moraris?

Non Phœbus (mihi crede) filiusve
 Phœbi cantibus hunc levaret, herbis
 Aut salubribus, æquè ut ipse vultu
 Jucundo, & lepidâ dicacitate:
 Ergo si tibi cura chari amici est,
 Huc ades Galatee; quid moraris?

Te vocat domus ipsa, quam solebas
Jocis, & salibus, facetiisque
Tuis exhilarare; te loquaces
Lymphæ; te vocat hortulus venustus,
Tuæ tam memor irrigationis,
Quam lactis memor est tenellus infans.
Huc ades Galatee; quid moraris?

Non pandunt nitidæ rosæ per agrum
Formosos calathos, hiare tardant
Flores luteolique cærulique,
Albi, & purpurei: suos honores
Agellus tibi scilicet reservat.
Huc ades Galatee; quid moraris?

Si venis citò, carminum libellum
Ostendam tibi, quem legens putabis
Te vesci ambrosiâ, & tibi repleti
Ora nectare: sin mea procellæ
Terunt irrita verba, mox Iambos
Exspecta horribiles, amariores
Felle, absinthio, & omnibus venenis,
Quotquot Thessalâ nutrit ora, quotquot
Ponti terra creat. Sed eja age, eja,
Huc ades Galatee; quid moraris?

AD PETRUM CARNESECUM.

O Dulce hospitium! ô lares beati!
O mores faciles! ô Atticorum
Condîtæ sale colloquutiones!
Quam vos ægro animo & laborioso,
Quantis cum lachrymis miser relinquo!
Cur me sæva necessitas abire,

Cur vultum, atque oculos, jocosque suaves
 Cogit linquere tam venusti amici?
 Ah! reges valeant, opesque regum,
 Et quisquis potuit domos potentum
 Anteponere candidi sodalis
 Blandis alloquiis, facetiisque.
 Sed quanquam procul à tuis ocellis,
 Jucundissime Carnesece, abibo
 Regis imperium mei sequutus;
 Non loci tamen ulla temporisve
 Intervalla tuos mihi lepores,
 Non mors ipsa adimet: manebo tecum,
 Tecum semper ero, tibi que semper
 Magnam partem animæ meæ relinquam,
 Mellite optime, mi venuste amice.

AD FRANCISCUM TURRIANUM.

PER tui Ciceronis & Terenti
 Scripta te rogò, Turriane docte,
 Ut postridie, adhuc rubente mane,
 Quum foecundat humum decorus almo
 Rore Lucifer, exiens Giberti
 Domo, ad me venias equo citato,
 Ne tibi igneus antevertat æstus.
 Hic fontem prope vitreum, sub umbra
 Formosi nemoris, tibi parabo
 Prandium Jove dignum: habebis & lac
 Dulce, & caseolum recentem, & ova,
 Et suaves pepones, novaque cera
 Magis lutea prunà; delicatos
 Addam pisciculos, nitens salubri

Quos alit mihi rivulus sub unda.
 Ad mensam vetulus canet colonus
 Jocosissima carmina, & coloni
 Quinque filiolarum simul choreas
 Plaudent virgineo pede. Inde ocellos
 Ut primum sopor incubans gravabit,
 Jucundissime amice, te sub antrum
 Ducam, quod croceis tegunt corymbis
 Serpentes hederæ, imminensque laurus
 Suaviter foliis susurrat: at tu
 Ne febrim metuas, gravedinemve;
 Est enim locus innocens; ubi ergo
 Hic satis requieveris, legentur
 Lusus Virgilii, & Syracusani
 Vatis, quo nihil est magis venustum,
 Nihil dulcius, ut mihi videtur.
 Quum se fregerit æstus, in virenti
 Convalle spatiabimur, sequetur
 Brevis cœna, redibis inde ad urbem.

AD PETRUM VIPERAM.

Fortunate senex, senex beate,
 Quo te carmine prædicare possim?
 Est domus tibi parva, sed supellex
 Munda, lectulus elegans, tabellæ
 Quæ suis oculos vel eruditos
 Figuris teneant, cubiculumque
 Ornatum satis, & satis librorum
 Magna copia, qui bene ac beatè
 Docent vivere; mensa pura, victus
 Simplicissimus: est tibi fidelis

Minister

Minister vetulus, sodalis idem,
 Quicum fallere tempus, & jocari
 Soles suaviter; est enim facetus
 Senex, blandus, amabilis, disertus.
 Hæc ad commoda tam beata magnum
 Adjungit cumulum hortulus venustus,
 Quem vel Corytius senex agello
 Suo præferat, omniumque dicat
 Pater Nauficæ hortulorum ocellum.
 Adde quod viridis tibi senectus,
 Quod mens candida, candidique mores,
 Quod festertia quinque ab urbe missa
 Sunt satis tibi singulos per annos.
 Abeſt ambitio, timorque lethi,
 Et quicquid miseram facit senectam:
 Nam Deo pietas amica, vitæ
 Et morti bona cuncta pollicetur.
 Fortunata senex, senex beate,
 Quo te carmine prædicare possim?

AD LUDOVICUM BECATELLUM.

NE vivam, bone Ludovice, ni me
 Et mei miſeret tuique; nam quis
 Deus, vel mala fors, utrumque ſemper
 Captivum tenet urbis in tumultu.
 Si nos ambitio, pecuniæve
 Augendæ premeret fitis, tacerem:
 Sed quum divitiis honoribusque
 Magnis otia præferamus, ah! cur
 Romam præferimus meo Lavino
 Albinoque tuo? O venusti agelli,

Muſarum

Musarum domus, & quies laborum,
 Tam longe mihi vita num manebit,
 Ut meos fatiare possim ocellos
 Vestro dulci & amabili decore?
 O tandem placida & beata rura,
 Nos charum accipite in sinum, nec ulla
 Vis avellere possit; hic & hœdo,
 Et pomis, oleâque, pensilique
 Uvâ nos alite: & simul supremum
 Tempus venerit, ossa sub virenti
 Lauru condite, quâ fugit per herbas
 Suavem rivulus excitans susurrum.

IN HYELLAM.

O Quæ venusta Sirmionis littora
 Colis, Catulli candida
 Musa, & beatam Citrei sylvam doces
 Pulchram sonare Lesbiam;
 En nos Taburni in valle floridâ tibi
 Aram virenti è cespite,
 Et terna melle, terna lacte ponimus
 Spumante plena cymbia;
 Et te vocamus voce supplici, Dea,
 Ad sacra parva, sed pia;
 Ut nostram Hyellam fistulâ dulci canas,
 Quâ nulla rure pulchrior
 Vixit, nec ulla vivet ullo tempore
 Cani puella dignior.
 At tu vireta amœna, & undas limpidi
 Relinque Benaci libens:

66 M. ANT. FLAMINI

Et hic Favonî lenis aura murmurat,
 Et hic avium dulci sono
 Mulcetur aer ; prata floribus nitent ;
 Purique fontes vitreis
 Lymphis decentes frigerant nemorum Deas,
 Cum fessa damarum nece,
 Et icta luce fervidâ solis redit
 Pudica Dianæ cohors.
 Quare, ô puella candida, huc aditum feras,
 Nobisque versus dicito,
 Per quos Hyella vivat, usque dum tua
 Formosa vivet Lesbia.

HYMNUS IN AURORAM.

ECCE ab extremo veniens Eoo
 Roscidas Aurora refert quadrigas,
 Et sinu lucem roseo nitentem
 Candida portat.
 Ite pallentes tenebræ sub Orcum ;
 Ite, quæ totâ mihi nocte diros
 Manium vultus, mihi dira semper
 Somnia fertis.
 Da lyram vati puer ; ipse flores
 Sparge, dum canto : Bona Diva, salve,
 Quæ tuo furvas radiante terras
 Lumine lustras.
 En tibi suaves violas, crocumque,
 En odorati calathos amomi :
 Surgit, & nostros tibi dulcis aura
 Portat odores.

Deferat

Deferat laudes utinam precesque,
Quas tibi supplex mea Musa fundit,
Jam pio sanctos bene docta divos
Tollere cantu.

Quis tuam dignè celebrare lucem
Possit, ô almæ genitrix diei?
Quis tuam formam, ô Dea ante Divas
Pulchrior omnes?

Ut genas cœlo roseas, comamque
Auream profers, tibi fulva cedunt
Astra, decedit rutilante victa
Luna decore.

Te fine æternâ jaceant sepulti
Nocte mortales; sine te nec ullus
Sit color rebus, neque vita doctas
Culta per artes.

Tu gravem pigris oculis soporem
Excutis; lethi sopor est imago:
Evocans tectis sua quemque lætum ad
Munia mittis.

Exilit stratis rapidus viator,
Ad jugum fortes redeunt juvenci;
Lætus in sylvam properat, citato
Cum grege, pastor.

Ast amans charæ thalamum puellæ
Deserit flens, & tibi verba dicit
Aspera, amplexu teneræ cupito a-
vulsus amicæ.

Ipse amet noctis latebras dolosæ,
Me juvet semper bona lux; nitentem
Da mihi lucem, Dea magna, longos
Cernere in annos.

IN HYELLAM.

A Deste ô Satyri, bonique Fauni, &
Quicquid capripedum est ubique Divûm,
Mecum, numina sancta, lachrymate.
Vestra mortua bella caprimulga est,
Illa candida, bella caprimulga,
Quæ vobis bona liba factitabat,
Quæ dulcem mihi caseum premebat,
Quæ tam carmina bella cantitabat.
Tecum delicias, Hyella, ruris,
Tecum gaudia ruris abstulisti.
Te formosulus hortus ille, quem tu
Lætum virgineâ manu rigabas,
Te fons profiliens specu è virenti,
Quem illo floridulo ore basiabas,
Te lugent nemora, atque vallis, in quâ
Pascebas niveas tuas capellas;
Nunc pictas Dryadis legens corollas,
Nunc dulci resonans avenâ in antro.
At tu, si sapis, ô puella Ditis,
Huic dato nitidas tuas capellas;
Hac pascente domum tuæ capellæ
Ferent ubera tentiora, lacque
Longè dulcius effluet papillis.
Nullam rura tulere doctiorem
Aut miscere coagula, aut decoras
Molli texere fiscinas hibisco,
Aut per florida prata cum puellis
Choros ducere obstupente pago.

ANGELI POLITIANI.

JA M cornu gravidus præcipitem parat
 Afflatus subitis frigoribus fugam
 Autumnus pater, & deciduas finu
 Frondes excipit arborum.

Cantant emeritis, Bacche, laboribus
 Te nunc agricolæ: sed malè sobrios
 Ventosæ querulo murmure tibiae
 Saltatu subigunt frui.

Nos anni rediens orbita sub jugum
 Musarum revocat dulce ferentibus,
 Porrectisque monent fidera noctibus
 Carpanus volucrem diem.

I mecum docilis turba biverticis
 Parnassi rapidis per juga passibus;
 Expers quo senii nos vocat, & rogi,
 Confors gloria coelitem.

Nam me seu comitem, seu, juvenes, ducem
 Malitis, venio; nec labor auferet
 Quærentem tetricæ difficili gradu
 Virtutis penetralia.

JO. AURELII AUGURELLI.

GRATIARUM CONVIVIUM.

INvitat olim Bacchus ad cœnam suos
 Comon, Jocum, Cupidinem.
 Discumbit unà Liber, atque Amor; Jocus
 Comosque contrà proximè.

Illis decentes subministrant Gratiae

Grati saporis pocula;

Succosque miscent, & venena temperant

Multi vicissim palmitis.

Inusitato proluunt se nectare

Plenè sodales uidi,

Ac fortè justo plus parum dulcedine

Lactante capti ingurgitant.

Hic inter ægros incipit verbis Deos

Ridenda primùm rixula,

Graves Amori Bacchus objectat dolos,

Quibus frequenter utitur.

Illi Cupido vana ludens gaudia

Blæsasque voces exprobrat.

Como Jocus risus leves, Comus Joco

Sales ineptos objicit.

Mox in capillos atque ocellos advolant,

Manusque nectunt parvuli.

Adfunt sorores illico tres perditis,

Pacemque suadent optimæ.

Tandem sagittas & pharetram clanculùm

Bacchus Cupidini involat.

At vi nitentem floridâ Jocus comâ

Como coronam diripit.

Sic inde scissis crinibus cedens Amor

Matri fit obviam ebrius.

Comus facetos ad viros se proripit

Per angiportum devium.

Bacchus Jocusque contrahunt foedus, brevi

Mox desitutum tempore.

Ast ut propinquans sordidum natum mero

Venus madentem conspicit,

Irata secum, limpidum ad fontem manu
 Apprensum & hærens attrahit.
 Huic rore puro protinus lavat sacri
 Crines solutos verticis:
 Pectitque, & ægrè extricat, ac dat undique
 Collo nitenti pendulos.
 Sed forte oberrans roscidam manûs cutim
 Contingit acri pectine.
 Tum læsus ille subdit accensam pio
 Facem parentis pectori.
 Ambusta at ipsa (ut erat) in undas profilit
 Secum trahens Cupidinem.
 Fons unus ergo sic levatos dispari
 Ambos calore liberat.

S A N N A Z A R I I.

TUMULUS MAXIMILLÆ.

HIC hîc siste, precor, gradum viator,
 Hoc sub marmore Maximilla clausa est:
 Quacum frigiduli jacent amores,
 Et lusus, Veneresque, Gratiaëque.
 Hanc illi miseræ severa Clotho
 Pro dulci thalamo domum paravit.
 Has matri dedit, has patri querelas,
 Pro plausu, choreisque nuptiarum.
 Quid firmum tibi, quid putes viator
 Mansurum inviolabile, aut perenne?
 Si quæ deliciæ juvenculorum,
 Et decus fuerat puellularum,
 Nunc eheu jacet ecce Maximilla,

Luctus perpetuus juvenulorum,
Æternæ & lachrymæ puellularum.

AD MARINUM CARACCIOLUM.

O Dulce ac lepidum, Marine, factum,
Dignum perpetuo joco atque risu,
Dignum versiculis facetiisque,
Nec non & salibus, Marine, nostris!
Ille maximus urbis imperator
Cæsar Borgia, Borgia ille Cæsar,
Cæsar patris ocellus, & sororis,
Fratrum blanditiæ, quies, voluptas,
Montis pupulus ille Vaticani.
Ille inquam dominæ urbis inquinator,
Cæsar Borgia, Borgia ille Cæsar,
Cinædi patris impudica proles,
Mœchus ille sororis atque adulter,
Fratrum perniciēs, lues, sepulchrum,
Montis bellua tetra Vaticani,
Quingentas modò qui voravit urbes,
Imbutus scelere & malis rapinis,
Urbes sub ducibus suis quietas,
Quascunque aut Latium ferax virorum,
Aut Campania pinguis, aut per alta
Divisi juga continent Sabini,
Hisque ingessit Ariminum, Pisaurum,
Urbium, Populoniumque magnam,
Camertes pariter, Forumque Livî,
Cornelique Forum, Faventiamque,
Et quantum Æmiliæ est, Hettruriæque,
Quantum circuitu hinc & inde longo

Neptuni lavat æstuantis unda.
 At nunc quis neget esse opus Deorum?
 Dum vecors animi, impotente morbo,
 Quærit plura, nec est potis misellus
 Explere ingluviem periculofam.
 Ecce, ecce evomit, ô Jovem facetum!
 O pulchram Nemefim! ô venusta Fata!
 Verum scilicet id, Marine, verum est
 Quod dici solet, en fides probat nunc,
 Fortunam si avidè vorare pergas,
 Eandem male concoquas necesse est.
 Ut jure evomere hunc putemus ipsum
 Qui tantum miser hausit oppidorum.
 Ast id omne, quod hausit, oppidorum,
 Quod quinque assiduis voravit annis,
 Imbutus scelere & malis rapinis,
 Scis quot evomuit diebus? uno.
 O lucem niveam! ô Jovem facetum!
 O pulchram Nemefim! ô venusta Fata!
 O dulce ac lepidum, Marine, factum!

AD NINAM.

SExcentas, Nina, da, precor, roganti
 Sed tamen mihi basiationes:
 Non-quas dent bene filiæ parenti,
 Nec quas dent bene fratribus forores;
 Sed quas nupta rogata det marito,
 Et quas det juveni puella charo.
 Juvat me mora longa basiorum;
 Ne me tam cito deferat voluptas.
 Nolo marmora muta, nolo pictos

Dearum,

Dearum, Nina, bafiare vultus:
 Sed totam cupio tenere linguam
 Infertam humidulis meis labellis,
 Hanc & sugere, morfiunculasque
 Molles adjicere, & columbularum
 In morem teneros inire lufus,
 Ac blandum fimul excitare murmur.
 Hæc sunt suavia dulciora melle
 Hyblæo, & Siculæ liquore cannæ:
 Hæc fola ambrosiæque, nectarisque
 Succos fundere, fola habere poffunt.
 Quæ fi contigerint mihi, tuiſque
 Admovere finas manum papillis,
 Quis tunc divitias, quis aurum, & omnes
 Affis me putet æſtimare reges?
 Jam non maluerim mihi beatas
 Auroræ Venerisque habere noctes;
 Non Hebes thalamos beatiores;
 Non fi deferat hæc ſuum maritum;
 Non fi me roget uſquequaque; non fi
 Æternam mihi ſpondeat juventam.

JO. JOVIANI PONTANI.

AD FAUNIAM.

AMabo, mea chara Fauniella,
 Ocellus Veneris, decuſque Amoris,
 Jube iſthæc tibi baſiem labella
 Succu plena, tenella, mollicella:
 Amabo, mea vita, ſuaviumque,
 Face iſtam mihi gratiam petenti.

Ah!

Ah! quid lenta times tuum maritum?

Ne time, leviter suaviabor.

Apes ut tenero studens liquori

Libat summa thymi aut crocon rubentem,

Summa vix tibi fuxerim labella:

Isthæc dico labella mollicella,

Quæ me tam facient citò beatum,

Quàm fiam citò, si neges, misellus.

AD FAUNIAM.

PUella, molli delicatior rosa,

Quam vernus aer parturit,

Dulcique rore Memnonis nigri' parens

Rigat suavi in hortulo,

Quæ mane primo roscidis cinctos foliis

Ornat nitentes ramulos;

Ubi rubentem gemmeos scandens equos

Phœbus peragrat æthera:

Tunc languidi floris breve & moriens decus

Comas reflectit lassulas;

Mox prona nudo decidit cacumine,

Honorque tam brevis perit.

Sic forma primis floret annis: indecens

Ubi senectus advenit,

Heu languet oris aurei nitens color,

Quod ruga turpis exarat.

Perit comarum fulgor, & frontis decus,

Dentesque flavent candidi.

Pectus papillis invenustum languidis,

Sinus recondet sordidus;

Quod

76 A N D R E Æ N A U G E R I I

Quod nunc Eois lucidum gemmis nitet,
 Tenuisque vestit fascia.
 Nullas amantis audies mœsti preces,
 Duram quærentis januam.
 Non ferta lentis fixa cernes postibus,
 Exclusi amantis munera.
 Sed sola noctes frigido cubans toro
 Nulli petita conteres.
 Quin hoc juventæ floridum atque dulce ver,
 Brevemque florem carpimus.
 Post lustra quinque jam senectus incipit,
 Latensque subrepit modò.
 Quare meorum ô aura suavis ignium,
 Dies agamus candidos;
 Noctesque Divæ conteramus integras,
 Quæ mane lucet Hesperus.

A N D R E Æ N A U G E R I I.

I N V A N C I U M V I C U M P A T A V I N U M
 A M O E N I S S I M U M .

BLanda ô Naiadum cohors fororum,
 Quæ Vanci nitido latetis amne,
 Fusæ colla decentibus capillis,
 Quos largè ambrosii rigant liquores,
 Comtæ & carbaseo sinus amictu :
 Exite è liquidis simul latebris,
 In vestros simul hic adeste lusus,
 Quos largè Zephyro favente tellus
 Vernos florida suggerit per agros.
 En scandentibus hinc & hinc flagellis

Per flavas falicum comas pererrans
 Vitis pampineas ministrat umbras;
 Per quas sibila murmurantis auræ
 Jucundum tenero strepunt susurro.
 Hic gemmantibus hinc & hinc rosetis
 Cultas texere vos licet coronas,
 Et passim simul omnium colorum
 Lectos in calathis referre flores.
 Queis comtas pariter comas revinctæ,
 Queis sparsæ teretes simul papillas,
 Ductetis pariter choros libentes,
 Ductetis hilares simul choreas.
 Sed quid splendidius nitescit aër?
 Quid fragrantius huc feruntur auræ?
 Rident omnia, & aëre in sereno
 Spirarunt Cyprii Syrique odores.
 Agnosco; resonis strepunt querelis
 Olores Paphii, Cupidinumque:
 Concussæ ex humero sonant pharetræ.
 Ad flores properat suos Dione.
 Nunc vos Vanciades simul sorores
 Instauratione choros licentiores:
 Et novæ Venerem——* choreæ,
 Et chori Venerem licentiores.
 Huc mitis, Dea, mitiorque semper
 Adfis muneribus benigna nostris,
 Quæ versis tibi fundimus quasillis,
 Quæ pictis tibi teximus coronis.
 Incultis face Vancium rosetis
 Pæstum vincere, floridumque Tibur.
 Hæc non bruma rigens calorque lædat:
 Hæc non flamina pestilentis Austri:

* decent
 fortasse.

Sed

78 A N D R E Æ N A U G E R I I

Sed semper tibi cultius nitefcant :

Sed semper genitalibus Favonî

Tua in munera mulceantur auris.

I N H Y E L L Æ O C E L L O S .

QUamvis te peream æque, Hyella, totam,
 Nec pars fit, mea lux, tui ulla, quæ me
 Sævo non penitus perurat igne ;
 Fulgentes tamen illi, amabilesque
 Illi fideribus pares ocelli,
 Nostri maxima caussa sunt furoris.
 O cari nimis, ô benigni ocelli,
 O dulci mihi melle dulciores,
 Quando vos misero mihi licebit
 Usque ad millia millies trecenta,
 Aut ultra hæc etiam, suaviari ?
 Dii concedite mî hoc misello amanti ;
 Dein nil grave perpeti recuso :
 Quin & si peream, lubens peribo.

I N A U R O R A M .

DI A Tithoni senioris uxor,
 Quæ diem vultu radiante pandis,
 Quum genas effers roseas rubenti
 Prævia soli :
 Roscidos ut nunc per agros vagari
 Sub tuo adventu juvat, & recentes
 Quæ tuos semper comitantur axes,
 Excipere auras !

Sicca

Sicca jam sævus calor uret arva :
Jam vagi aurarum levium filefcent
Spiritus : jam sol rapidus furentes

Exferet ignes.

Dum licet, læti simul ite amantes :

Dum licet, molles pariter puellæ

Ite * flaventes vario capillos

* al. *lucentes*.

Nectite ferto.

Nunc simul telis positis Amores

Matris hærentes lateri, & decentes

Gratiæ plenos referunt refecto

Flore quasillos.

Per feros saltus, per iniqua lustra

Undique occultas agitans latebras

Fertur, & silvas varia ferarum

Strage cruentat

Clara Latonæ foboles : nitenti

Huic comæ in nodum religantur auro :

Pendet aurata ex humeris pharetra

Pendet & arcus.

Circum eunt Nymphæ simul : illa cursu

Gaudet effusos agitare cervos :

Hanc juvat certis jaculis fugaces

Figere lyncas.

Nunc ab umbroso simul esculeto

Daulias late queritur : querelas

Consonum circa nemus & jocosa

Reddit imago.

AD VENEREM.

DI VA, quæ has cœli generatim in auras
 Cuncta producis; cupidumque amorem
 Undique infundens, facis ut perenne

Sæcla propagent:

Qua nihil lætum fine, amabile est nil,
 Nilque jucundum: fine qua nec ipsæ
 Gratæ erunt cuiquam Charites, nec ipsa

Blanda Voluptas:

Dum tibi lætus reparatur orbis,
 Dum per herbosos pecus omne campos
 Vim tuam sentit, tibi plaudit omnis,

Diva, volucris.

Dum nihil, quamvis rigidum feroxque, est
 Offibus quod non penitus sub imis
 Sit tuâ tactum face, quod tuos non

Sentiat ignes;

Una erit flammæ & amoris expers,
 Una secura his Lalage resistet?
 Tange age ultrici, Dea, pertinacem

Tange flagello.

Quod si ita tanges, fera ut obstinatum
 Applicet nostris animum querelis,
 Nec preces ultra miseras superba

Negligat aure;

Conferam lætam tibi, Diva, myrtum,
 Vancium qua se rosifer revolvit:
 Hanc mero supplex, niveo & rigabo

Lacte quotannis.

Hanc

Hanc & immistæ pueris puellæ

Circum agent lætas pariter choreas :

Teque primâ unam, simul ultimâ unam

Voce canent te.

Te canent unam, volucremque natum,

Qui ferox, duro & similis parenti,

Acer & flammâ est, & agente certum

Cuspide vulnus.

Spargam odoratas violas, rosasque

Ipse ego, votique reus secabo

Grata torquatæ ante tuas columbæ

Guttura flammæ.

LUDOVICI AREOSTI.

DE MEGILLA.

Illius timidis spes fit amoribus

Qui formæ comitem ferre superbiam,

Centenamque repulsam

Leni pectore quiverit :

Qui furdos tulerit tot querimoniis

Postes, dum glomerat trux Boreas nives,

Miraturque suam vim

Tantis vincier ignibus :

Qui rivalem animo viderit integro

Offensum, toties limen amabile

Noctu prætereuntem :

Qui vel jurgia spreverit,

82 LUDOVICUS AREOSTI

Iras, nequitiâs, instabilem fidem,

Et quicquid dominæ sævities tulit:

Illum mater Amorum,

Mater blanda Cupidinum

Tandem audit precibus victa diutinis,

Et finem tepidis luctibus imperat;

Duræ corda puellæ

Divino infiliens pede:

Non oblita facis, quam Cinareïus

Excivit juvenis, quam Phrygius prope

Idæum Simoenta,

Quam Mars bellipotens pater.

Illi fert gremio pleno Amathuntia

Lusus, illecebras, delicias, jocos,

Risus, quicquid & almo est

Regno dulce Cupidinum.

En me, quem lacrymis, quem miseris modis

Sævus ludibrio longum habuit puer,

Spretor Divum hominumque,

En hac luce beat Venus.

O signanda dies, non modo candida

Notâ de veteri more Sidonio,

Sed sacro celebranda

Nobis jugiter annuo!

Lux, quâ plena meis amplexu gaudia

Commuto lacrymis, quâque laboribus

Munus grande reperto,

O solatia suavia!

Fallorne? an placidâ somnus imagine

Ludit me, ut miseris questibus obviet?

An hæc vera Megilla

Cujus detineor sinu?

Hæc

Hæc hæc vera mea est: nil modò fallimur
 Mi anceps animule, en fume cupita jam,
 Mellita oscula fume,
 Expectata diu bona.

DE JULIA.

QUalem scientem carminis, & lyrâ
 Sappho sonantem molliter aureâ
 Expertem amorum, atque integellam
 Floris adhuc nimium caduci,

Vocavit altis è penetralibus
 Pubentis agri conspicuus nitor,
 Herbæque, flosculique hiantes

Flatibus egelidis Favonî;
 Mox dithyrambos Æoliæ impulit
 Testudini committere spiritus
 Strepens per altas ilices, &

Murmur aquæ prope defluentis:
 Qualemve doctam Calliopen modos,
 Cui Rex Deorum sistere tinnulâ
 Permifit amnes voce, flavæ

Jupiter ob meritum parentis,
 Audivit olim libera cœlitum
 Jam jam fugatis mensa gigantibus
 Manum Tonantis, & Deorum

Præsidium ad citharam canentem:
 Audivi eburno pollice Juliam
 Chordas moventem Threiciæ fidis,
 Et arte jucundos magistrâ
 Ad numerum strepitus citantem;

84 LUDOVICI AREOSTI

Et ora vernis æmula floribus
 Solventem acutis vocibus in modum,
 Nervosque vocales decenter
 Carminibus sociantem Etruscis;
 Cantusque pressò gutture mobiles
 Ducentem ad auras, per tremulas prius
 Flexasque, concisasque fauces
 Murmure nunc tacito volutos,
 Nunc plena in aurem voce refractulos,
 Quibus nigranti cedit ab arbore
 In roscidis quicquid viretis
 Vere canit volucrum tepente.
 Ut ut canoros quæro iterum modos,
 Ut ut mihi me surripuit melos!
 Nec mecum adhuc sum, adhuc hiulco
 Nescit abire animus labello:
 Nec si sciat, vult mitti, adeo & bonâ &
 Gratâ tenetur compede: jam mihi est
 Adempta libertas, nec haustu
 Elysiæ reparanda Lethes.
 Si tale Siren stirps Acheloia
 Nautis canebat prætereuntibus,
 Nil miror averfas carinas
 Sponte cavas adiisse rupes.
 Nescis tu, Ulyssæu, qui fugis illitis
 Cerâ Pelasgis remigis auribus
 Inter puellarum choros tam
 Dulce canentium obire fœlix.

P E T R I C R I N I T I.

A D M A R U L L U M,

Quod relictis Musis à NÆVIA detinetur.

PRidem relictâ Pallade
 Amoris hausi poculum,
 Et me Cytheris militem
 Delegit in castris suis.
 Marulle, quid frustra mones
 Ut sacra Phœbi prosequar,
 Et me Camœnis asseram?
 Libet vocanti Cypridi
 Parere, dum calor viget;
 Et in virenti gramine
 Inter Jocos & Gratias
 Aurâ favente ludere;
 Nunc in reductis vallibus
 Duros amores insequi.
 Tu carmen altum Principis
 Vates beato pectore
 Absolve, dum Phœbus monet;
 Tu dedicatus Cynthio
 Docto, Marulle, carmine
 Tradas perennem posteris
 Famam potentis ingenî.
 Mî sat calores mutuos
 Firmamque sacri pectoris
 Fidem probare Nævizæ.

NICOLAI ARCHII.

Dulces lacrymulæ meæ puellæ,
 Quas desiderium pium movebat,
 Quæ vultus modò candidos rigabant
 Guttatim, & roseis genis fluebant,
 Ac si rivulus irrigaret unda
 Flores purpureosque candidosque,
 Ac per mollia prata laberetur:
 Tam suavi in pluvia nitens Cupido
 Insidebat, uti solet volucris
 Ramo, vere novo, ad novos tepores
 Post solem accipere ætheris liquores,
 Gestire & pluvix ore blandiendo.
 Has inter lacrymas & hunc dolorem
 Quassabat geminas faces Cupido,
 Exire ut faceret novas favillas.

ANGELI PUELLA.

Puella delicatior
 Lepusculo, & cuniculo,
 Cæâque telâ mollior,
 Anserculique plumulâ,
 Puella qua lascivior
 Nec vernus est passerulus,
 Nec virginis blandæ sinu
 Sciurus usque lusitans,
 Puella longe dulcior
 Quam mel sit Hyblæ, aut saccharum,

Ceu lac coactum candida,
Vel lilium, vel prima nix.

Puella cujus non comas

Lyæus æquaret puer,
Non pastor ille Amphrifi

Amore mercenarius:

Comas decenter pendulas

Utroque frontis margine,

Nodis decenter aureis

Nexas: decenter pinnulis

Ludentium Cupidinum

Subventilantibus vagas:

Quas mille crispant annuli;

Quas ros, odorque myrrheus,

Commendat atque recreat.

Puella cujus duplices

Sub fronte amicâ fulgurant

Amoris arcani faces;

Quas contueri non queo,

Nec stare contra, vel procul,

Quin occuper flammâ gravi

Miser, miser, quæ mollibus

Furtim medullis adsilit.

Non non ocellus hospites

Ille est, & ille, sed faces,

Faces amoris igneæ,

Quas læta suscitât Venus,

Quas blanda pascit Gratia,

Quid narium dulcẽ modum,

Vel quid genarum lævium

Dicam rosam cum lilio?

Labella quid coralliis

Rubore prænitentia;
 Jam sæpe tam longum mihi
 Mordente pressa basio?

Quid margaritas dentium

Præcandidorum proloquar?
 Linguamque perplexabilem,
 Utcunque juncto anhelitu
 Amanti amantem copulans
 Festinat ad calcem Venus;
 Cum suave-olentem spiritum
 Semiulca fugunt oscula,
 Lenocinante gaudio
 Subinde murmurantia?
 Mentumve quid tornatile,
 Gulamve teretem & lacteam,
 Et quæ lacertis millies
 Ut arbor hederâ incingitur
 Incincta cervix est meis?
 Nam quæ tibi mammillulæ
 Stant floridæ, & protuberant
 Sororiantes primulum,
 Ceu mala punica arduæ,
 Quas ore toto presseram,
 Manuque contrectaveram,
 Quem non amore allexerint?
 Cui non asilum immiserint?
 Quem non furore incenderint?
 O qui lacerti, quæ manus!
 Quos Juno, quas Aurora habet,
 O quale pectus, & latus,
 O venter, ô crus, ô femur,
 O qui Thetim decent pedes,

Pedes choreis nobiles,
 Saltatibus mirabiles,
 Statu, gradu spectabiles!
 O verba jucundissima,
 Tam nequiter ludentia,
 Arguta, plena aculeis,
 Decore, suavitudine,
 Dicacitate, gratia!
 O carminum dulces notæ
 Quas ore pulchra melleo
 Fundis, lyræque succinis,
 Ut non Thalia blandius,
 Non ipse Apollo doctius
 Feras canendo mulceant,
 Fluenta vertant in caput,
 Et saxa cum sylvis trahant!
 O cuncta salsa & dulcia,
 Festiva, læta, & mollia,
 Referta amœnitatibus,
 Amoribus, lubentiâ,
 Protervitate, lusibus,
 Rifu, joco, leporibus!
 O quicquid est pulchrum & decet
 Puella sola continens!
 O præpotens cultu nimis,
 Nimisque non culta placens!
 Quis te Deus mihi invidet?
 Quæ te mihi fors eripit?
 Quo te repente proripis?
 Quo, quo fugis bellissima,
 Rifu ferens æthera?
 Heu mea voluptas, mel meum,

Meum puella corculum,
 Mihique longe charior
 Auro, lapillis, purpura;
 Ac nec lapillis charior,
 Auroque solum, & purpura,
 Sed spiritu mî charior,
 Sed charior mî sanguine:
 Memento tu tamen precor,
 Memento formosissima
 Amoris, atque compedum
 Quas à tenellis unguibus
 Mecum tibi circundedit,
 Heu lacrymis amantium, heu
 Suspiriis ridens Venus!

IAMBICUM *Trimetrum de domo nuper à Ma-*
bilio empta in desertissimo urbis loco, qui ad Caballum
dicitur.

HÆres relictus à parente fordido
 Ille impudicus, temulentus, aleo;
 Spurcus, lutosus, pedicosus, hispidus,
 Pannosus, unctus, horridus, caprimulgus,
 Edax, ineptus, insolens Mabilius,
 Uno expatrativ patrimonium die
 Gulâ helluante -----

Mox cum super vix quindecim nummi forent,
 Rebus cavendi jam suis tempus ratus,
 Emit lacertis & colubris hospitam
 Domum, rigentem senticetis & rubis,
 Familiarem vulturi & bubonibus;

In quâ solebat turba mendicantium
 Longis coactos esuritionibus
 Mandare terræ turgidi ventris cibos;
 Quâ contumaces Æolus ventos solet
 Punire clausos; quâ recuset Tantalus
 Siticulosam Ditis horridi Styga
 Mutare, & Ætnæ centiceps gigas onus.
 Nec vendere illam, nec locare si velit,
 Donare nec Mabilius cuiquam potest.
 Mutare dominum domus hæc nescit suum,
 Quantumlibet Mabilius sit prodigus,
 Quam nunc fit, esse non potest pauper magis:
 Fecit lucrum ingens hanc emens Mabilius.

JO. BAPT. AMALTHEI

DAPHNIS.

BEate fons, ocelle fontium omnium,
 Qui picta multis prata floribus rigas;
 Tuoque suavem rivulo halitum accipis,
 Unde ipse odoratis quoque affluis aquis:
 Has lachrymas sævi doloris nuntias
 Daphnis secundo amore tam Diis proximus,
 Nunc omnium miserrimus, libat tibi:
 Ut bella Erilla, dum calore languida
 Tuis refrigerat papillas undulis,
 Tuoque fessa conquiescit in sinu,
 Quem mi peperit, identidem luctum hauriat;
 Identidem illa, illa hauriat, seu lucido
 Fovet liquore membra, sive candidas
 Manus, & aureas simul lavit comas.

92 JO. BAPT. AMALTHEI

Sic dura forsan molliet præcordia
 Roburque tandem pectoris flectet sui.
 Formosa Erilla, vosque muscosi specus,
 Et vos comantibus decoræ ramulis
 Valet lauri, quæ meis laboribus
 Sæpe affuistis, & doloris conscia
 Impressa lævi signa fertis cortice.
 Vestris in umbris, vestro in amplexu miser
 Non amplius meos amores concinam :
 Nec sibilantium licebit arborum
 Captare frigus in tenaci gramine,
 Gregeſve blandâ detinere fistulâ.
 Hunc ego diem hauriam supremo lumine ;
 Hoc intuebor ultimum solis jubar.
 Jam jam emoritur animus mihi, & pallentia
 Jam jam ora diræ imago mortis occupat.
 Quare meo donate fletu & lachrymis
 Vale beate fons, ocelle fontium.

I O L A S.

SIC te perenni picta flore gramina,
 Et umbra densis explicata frondibus
 Levent beate pastor, ut nec horrida
 Hyems virentium arborum lædat comas,
 Nec prata lætis exuat coloribus ;
 Prata illa regnis præferenda, quæ tibi
 Tantum quietis otiiſque ſuggerunt.
 Fœlix Iola, grata ruris commoda
 Semper tueris, ſeu colis ſcatentia
 Vireta rivis, ſive ſub cavo ſpecu
 Projectus, & curis ſolutus omnibus
 Canis, quod ipſa circùm imago conſonet,

Et

Et alta reddant montium cacumina.
 Fœlix Iola, nunc tibi fons languidum
 Affert soporem blandiente murmure:
 Nunc dulci amore faucius tuos novis
 Incidis ignes populis, & stipite
 Crescente dulcior simul crescit calor.
 Tecum in reducta valle grex depascitur;
 Quantumque longis solibus carpunt oves,
 Brevi refurgit nocte. Tecum Vespere
 Surgente notis clauditur præsepibus:
 Astrisque jam cadentibus, cum pascua
 Lento madescunt rore, profilit pecus
 Molles ad herbas: hîc tibi tunc alitum
 Congratulantur cantus; hîc felicibus
 Aspirat auris obstrepens Favonius.
 At tu, beate pastor, isto munere
 Diu fruire, nec nemus, nec florida
 Offendat arva frigus acre; sed tibi
 Æterno aperti vere floreat agri.

JOHANNIS COTTÆ.

AD LYCORIM.

AMO, quod fateor, meam Lycorim,
 Ut pulchras juvenes amant puellas.
 Amat me mea, quod reor, Lycoris,
 Ut bonæ juvenes amant puellæ.
 Huic ego, ut semel hanc videre visus
 Sese ostendere fixiore ocello,
 Quando inquam, mea lux, mei laboris
 Das mî præmiolum, meique cordis

Tot incendia mitigas, Lycori?
 Hic illa erubuit, simulque risit;
 Ridebat simul, & simul pudebat:
 Dumque molliculos colens amores,
 Colit virgineum simul pudorem,
 Quid negem tibi dixit? & capillum,
 Qui pendens levibus vibratur auris,
 Et formosa vagus per ora ludit,
 Hunc secans trepida implicantque in auro,
 Hæc fila aurea, & aureum capillum
 Pignus, inquit, habe meique amoris,
 Meique ipsius: hoc tuum puellæ
 Tuæ pignore lenias calorem.
 Eheu quid facis! hei mihi, Lycori,
 Hæc sunt flammea texta, non capilli:
 Sunt hæc ignea vincla; ni relaxes,
 Quî tanto valeam valere ab æstu?
 Anne ignem juvat ignibus perire?
 Comæ flammeolæ subite flammæ;
 Crines igneoli venite in ignes:
 Sat me flammea vincla nexuistis;
 Nunc vos solvimini, & subite flammæ:
 Uffistis nimis ignei capilli;
 Nunc vos urimini, & valete in ignes.
 Hos meos age lætus ignis ignes
 Perge extinguere, tuque flamma flammam
 Exedas, mea corda quæ exedebat.
 At tu, sic reliqui tui capilli
 Vernent perpetuùm tibi, Lycori:
 Quod tuos ferus uffissem capillos,
 Parce; nam volo amare, non peruri.

G. BUCHANANI.

IN NEÆRAM.

CUM pulchram roseus dies Neæram
Ostendit mihi, sic miser furore

Inquietus agor, trahor, peruror,
Ut rursus tacitas amem tenebras,
Ceui mali medicina sint tenebræ.
At cum nox tenebris opaca cæcis
Jam solis jubar aureum fugavit,
Et solis jubare aureo refulgens
Jubar splendidiusque puriusque
Formosam mihi sustulit Neæram,
Jam rursus tenebras malas perosus
Pulchram cernere quæ negant Neæram,
Noctem deprecor, & diem reposco,
Quæ pulchram mihi referat Neæram,
Ceui mali mihi causa sint tenebræ.
Quis vitæ manet ordo me modusque?
Cui vota ut tribuant dei faventes,
Cum votis neque dii dabunt faventes,
Ne miserrimus esse perseverem.
Hoc Venus probat, & probat Cupido
Diis votisque potentior secundis.

CALENDÆ MAIÆ.

Salvete sacris deliciis sacrae
Maiæ Calendæ, lætitiæ, & mero,
Ludisque dicatæ, jocisque,
Et teneris Charitum choreis.

Salve voluptas & nitidum decus
Anni recurrens perpetua vice,
 Et flos renascentis juventæ
 In senium properantis ævi.
Cum blanda veris temperies novo
Illuxit orbi, primaque secula
 Fulsere flaveri metallo
 Sponte suâ sine lege iusta,
Talis per omnes continuus tenor
Annos tepenti rura Favonio
 Mulcebat, & nullis feraces
 Seminibus recreabat agros.
Talis beatis incubat insulis
Felicis auræ perpetuus tepor,
 Et nesciis campis senectæ
 Difficilis, querulique morbi.
Talis silentum per tacitum nemus,
Levi susurrat murmure spiritus,
 Lethenque juxta obliuiofam
 Funereas agitat cupressos.
Forfan supremis cum Deus ignibus
Piabit orbem, lætaque secula
 Mundo reducet, talis aura
 Æthereos animos fovebit.
Salve fugacis gloria seculi,
Salve secundâ digna dies notâ,
 Salve vetustæ vitæ imago,
 Et specimen venientis ævi.

P. GERARDI VAXIS.

QUOD te basiolo proterviore
Offendi, mea lux, id omne telis

Ignitis tribues amoris : hoc si
Ulcisci graviusque acerbiusque
Cupis suaviolum, mihi roganti
Rursus basia pangito labellis ;
Nam quod furripui antea, repente
Totam pæne animam abstulit misello ;
Quod si haurire iterum daretur oris
Rorem nectareum tui, perirem
Ipse funditùs : annue hoc amanti
Ut totus peream, luamque morte
Præreptam tibi basiationem.

RESPONSIO AD SUPERIORA.

NON quod basia læserint proterva
Oris me cupidi, ut putas, amanti

Iraſcor : quoniam labella nullo
Cum damno teneri queant pudoris
Jungi, jungere cur neget puella,
Duris durior ut fuaſt Sabinis ?
Verùm te cùm ita ſuaviatione
Affici aſpicerem, ut necis ſubires
Discrimen, dolui : tuæque prorfus
Morti mors geminata noſtra jamjam
Foret, ni retrahens labella vitam
Mox tibi ſupereſſe comperiſſem.
Ergo cur iterum ſuaviari

Gestis? quódne parum prius patratum
 Sit nobis sceleris, nisi ampliore
 Id porro scelere expiatur? an fors
 Ut quem seminecem modò querebar,
 Hunc ipsum labiis meis trucidem?

A L I U D.

ADjunxi tua quod meis labellis
 Conatu temerario labella,
 Hæc nostro est tribuenda culpa amor:
 Si mulctare cupis male immerentem,
 Rursus oribus ora, labra labris
 Compone; est etenim mihi hausta raptò
 Tanta ex basiolo priùs voluptas,
 Omnis pæne anima ut foras abiret,
 Et me linqueret ægra mens amore:
 Daretur si iterum mihi ore anhelò
 Ista mellitula ora suaviari,
 Septa mens mea transiliret oris:
 Culpa hæc morte mea fatin' luetur?

A L I U D.

QUOD te, Lesbia, suavio procaci
 Commovi graviter, Deus subegit
 Lentis ignibus ustulans medullas:
 Hoc si plectere pœna acerbior
 Vis, rursus mihi labra cum labellis
 Compara: si quidem tibi quod ante
 Furtim surripui, favisque Hymetti,
 Omni nectare dulciusque, totam

Heu!

Heu! heu! pæne animam abstulit meam mi.

Nunc si ducere tramite ex aperto

Rursum florem animæ suaveolentem

Liceret mihi, & ore semihulco

Succos sugere melle dulciores,

Optatâ mihi morte tunc perirem

Funditus, penitusque: tunc amoris

Ignem percita mens mea evolare:

Erepta oscula morte fat luuntur.

HONORATI FASCITELLI.

IN OBITUM ARSILLI MEDICI ET POETÆ.

ERGO videmus lumine hoc spirabili

Cassum jacere te quoque,

Ut plebe quivis unus è vili jacet,

Arille, magno Apollini

Novemque Musis chare? sive poculis

Præsentibus morbi graves

Essent levandi, sive dulci carmine

Dicenda mater aurea

Cupidinum, lufusque furtorum leves.

O vota nostra inania,

Quid dura fati non potest necessitas?

I, da lyram mihi puer,

Manuque fundè proniore Cæcubum.

Nunc sunt Lyæi munera,

Nunc plectra cordi, nunc juvat lectissimo

Cinxisse flore tempora.

Sicci, tenebris obfiti, tristi in Styge

Fortasse cras filebimus.

JOSEPHI PARLISTANEI.

DESCRIPTIO ADVENTANTIS SENECTUTIS.

JAM nunc dulce mihi Venus
Arridet gemini blanda Cupidinis
Mater, nec tepidi leves
Aspirant animæ dulce Favonii,
Nec vernos aperit finus
Depicta omnigenis terra coloribus.
Venas, viscera, sanguinem,
Et rugis faciem contrahit aspera
Ætas, nigraque tempora
Spargit Threïciâ tristis hyems nive.
At vis ignea languido
Paulatim fugiens corpore deficit,
Ut flos aridus : unica
Quod si tergemini gratia numinis
Præsens adfit & ætheris,
Quod si præniteat lux mihi candida,
Flatus non ego Thracios,
Nec tristem metuam nubibus Africum.
Nec me dura necessitas
Quicquam diminuet rebus in asperis.
Inter mille pericula
Sed vivam Arfacida principe firmior :
Et cum fila mihi legent
Parcæ, quæ nequeunt parcere, nexibus
Hujus corporis exiens
Vivam tunc hominum forte beator.

HIERONYMI AMALTHEI.

AD HERMETEM STAMPAM.

VAlete aprica montium cacumina,

Valete opaca vallium cubilia:

Vestris Iolas it procul recessibus.

Miselle Iola, non videbis amplius

Amata tauris prata mugientibus,

Olente caltha, olente picta amaraco.

Miselle Iola, non videbis amplius

Dorso recumbens graminum virentium

Depræliantes cornibus juvenculos.

Non tibi fusurri fluminum sonantium,

Non sibilantes blandientur ilices,

Inire nec suadebit aura somnulos.

Abire certum est, & minaci in æquore

Iras videre insanientis Africi,

Videre monstra per fretum natantia,

Et imminentis mille lethi imagines.

Amens Iola parce, parce conqueri.

Tibi sequendum, si Nili adiverit

Hermes latentis ultimas origines,

Inhospitalis si saxa Caucaſi.

Quare valete montium cacumina,

Valete opaca vallium cubilia.

AD MAXIMILIANUM BOEMIÆ REGEM.

O Quæ, rotatu vecta volubili
 Ustis ab Indis ad gelidos Scythas,
 Nunc blandienti, nunc minaci
 Cuncta supercilio coerces,
 Ne me per altos divitis Antii
 Regina montes, ne per inhospitas
 Me coge valles fabulosam
 Hinc panacem legere, hinc cyperum,
 Ut insalubri qui lue tabuit
 Formidolosæ vim fugiat necis,
 Audente me leges Deorum
 Pæonio violare succo.
 O mentis expers Iapeti genus!
 Mutanda nullo est consilio dies,
 Quam fata nobis dormiendam
 Perpetuo statuere somno.
 Fallacis ergo Pæonis ars vale:
 Oblivioso sat mea torpuit
 Fides veterno: nunc canoros
 Tange Erato numerosa nervos,
 Longumque rumpens voce silentium,
 Nulli secundum concine principem,
 Seu malit armis, seu sagaci
 Consilio superare malit;
 Quem nunc anhelos pectore Norici
 Lugent morantem finibus exteris;
 Quem mille votis septicornem
 Vindelici revocant ad Istrum.

O solve Ibero carbasa littore ;
 Et luctuosas, maxime Principum,
 Solare gentes ; & paternos
 Exhilara reditu penates.
 Qualis reducens post tenebras diem
 Sol nigriorem discutit aëra,
 Regnumque Junonis serenat,
 Nubibus exiliens fugatis :
 Talis revertens cardine ab Hespero
 Subjecta septem regna trionibus
 Caliginosa nocte solves
 Major avis, atavisque major.
 Tu bellicosas frangere fraxinos,
 Tu doctus enssem flectere Noricum,
 Urbes subactas, jusque avitum
 Eripies Asiæ tyranno.
 Tu rursus urbis Martia Romulæ
 Vexilla tolles, subjiciens tibi
 Sol quicquid ambit, quicquid urnis
 Uberibus lavit Amphitrite.
 Quod si superstes muneribus fruar
 Vitalis auræ, me fide Lesbia
 Juvabit & prædas & hostes
 Dicere compedibus revinctos.
 Te rege latus dum Capitolio
 Parebit orbis, dulci ego pectine
 Molles in amplexus euntem
 Nereïdum Tiberim reflectam.
 Sic faxa quondam Threïcium ferunt
 Sequuta vatem, dum per inhospitas
 Rupes, ademptam dum per imas
 Quæreret Eurydicen latebras.

104 HIER. AMALTHEI ODAE.

Qui postquam Averni constitit ad fores,
Et cor ahenum leniit Æaci,

Flexitque suspensis bibentes

Auribus Eumenides querelam ;

Heu legis amens immemor, & sui,

Effudit altas frustra iterum preces,

Frustra revertentem puellam.

Ad tenebras iterum secutus,

Quam mox nivali flevit in Ismaro,

Flevit sub Æmi cautibus horridis,

Seu ferret atras vesper umbras,

Sive diem veniens Eous.

At tum occupavit plectra silentium,

Insanientum cum Ciconum furor

Sparsit cruenti membra vatis

Stipitibus lacerata quernis :

Cum lingua sacris faucibus eruta,

Futura mergis esca voracibus,

Ter visa flecti, ter sub Hebro

Ah miseram Eurydicen vocavit !

Sed siste inanem barbite nœniam :

Nunc in beatis Thracius insulis

Exultat heros, & repertæ

Conjugis in gremio recumbit.

Quin Martialem dic potius ducem

Illustriore carmine, quem legat

Ætas nepotum, donec Atlas

Orbis onus grave sustinebit.

SELECTA
POEMATATA
ITALORUM.

PARS VI.

SYLVARUM.

ANGELI POLITIANI

SYLVA CUI TITULUS NUTRICIA.

Argumentum de Poetica & Poetis.

STAT vetus & nullo lex interitura sub ævo
Divorum atque hominum concors: incîdit in auro
Scilicet hanc Natura parens, dictasse feruntur
Fatorum consulta Themis, folesque futuri
Nondum Caucaſeâ pendens de rupe Prometheus;
Quæ gratos blandæ officio nutricis alumnos
Eſſe jubet, longumque piâ mercede laborem
Penſat, & emeritis cumulat compendia curis.
Hinc Italos Phrygio ſignavit nomine portus,
Cajetæ memor, Æneas: hinc urbe Quirini
Annua cinctutos nudabant feſta Lupercos.
Hinc pater aſtrigero Dodonidas intulit axi
Bacchus Agenoreo facturus cornua tauro.

Hinc

Hinc jubar Olenium ratibus pelagoque pavendum
 Exoritur, siquidem Cretæâ fertur in Idâ
 Capra Jovem puerum fidis aluisse papillis.
 Ast ego, cui sacrum pleno dedit ubere nectar
 Non olidi conjunx hirci, non rava sub antris
 Bellua, non petulans Nymphe, non barbara mater,
 Sed Dea, Pieridum consors, & conscia magnæ
 Pallados, humanas Augusta Poëtica mentes
 Siderei rapiens secum in penetralia cœli;
 Quas rogo, quas referam grates, quæ præmia tantæ
 Altrici solvisse queam, nec fulminis auctor,
 Nec thyrsi sceptrique potens? quonam improba ducis
 Mens avidum? quo me pietas temeraria cogis
 Attonitum? quinam hic animo trepidante tumultus?
 Fallor? an ipsa aptum dominæ præcordia munus
 Parturiunt ultro, vocemque & verba canoro
 Concipiunt sensim numero, inlibataque fundunt
 Carmina nunquam ullis Parcarum obnoxia pensis?
 Sic eat: en agendum qua se furor incitat ardens,
 Qua mens, qua pietas, qua ducunt vota sequamur.
 Intulerat terris nuper mundoque recenti
 Cura Dei sanctum hoc animal, quod in æthera ferret
 Sublimes oculos, quod mentis acumine totum
 Naturæ lustraret opus, causasque latentes
 Eliceret rerum, & summum deprnderet ævi
 Artificem, nutu terras, maria, astra regentem;
 Quod fretum ratione animi substerneret uni
 Cuncta sibi, ac vindex pecudum domitorque ferarum
 Posset ab ignavo senium defendere mundo;
 Neu lento squallere situ sua regna, neque ægram
 Segnitie pateretur iners languescere vitam.
 Sed longum tamen obscuris immersa tenebris

Gens rudis atque inculta virum, sine more, sine ulla
 Lege propagabant ævum, passimque ferino
 Degebant homines ritu, visque insita cordi
 Mole obsessa gravi nondum ullos prompserat usus:
 Nil animo, duris agitabant cuncta lacertis;
 Nondum relligio miseris (si credere fas est)
 Non pietas, non officium, nec fœdera discors
 Norat amicitiae vulgus; discernere nulli
 Promptum erat ambiguo susceptam semine prolem.
 Non torus insterni genio; non crimina plecti
 Iudicio; nulla in medium consulta referri.
 Non quæri commune bonum: sua commoda quisque
 Metiri; sibi quique valere & vivere sueti.
 Et nunc, ceu prorsus morientem, vespere sero
 Ignari flevere diem, nunc luce renata
 Gaudebant ceu sole alio; variosque recursus
 Astrorum, variam Phœben, sublustis in umbra
 Noctis, & alternas in se redeuntibus annis
 Attoniti stupere vices: insignia longum
 Spectabant coeli, pulchroque à lumine mundi
 Pendebant causerum inopes, rationis egentes:
 Donec ab ætherio genitor pertæsus Olympo
 Socordes animos, longo marcentia somno
 Pectora, te nostræ, divina Poëtica, menti
 Aurigam dominamque dedit: tu flectere habenis
 Colla reluctantum, tu lentis addere calcar,
 Tu formare rudes, tu prima extundere duro
 Abstrusam cordi scintillam, prima fovere
 Ausa Prometheæ coelestia semina flammæ,
 Nam simul ac pulchro moderatrix unica rerum
 Suffulta eloquio dulcem sapientia cantum
 Protulit, & refugas tantum sonus attigit aures,

Concurrere ferum vulgus; numerosque modosque
 Vocis & arcanas mirati in carmine leges
 Densi humeris, arrecti animis, immota tenebant
 Ora catervatim, donec didicere, quid usus
 Discrepet à recto, qui fons aut limes honesti,
 Quive fide cultus, quid jus æquabile, quid mos,
 Quid poscat decor & ratio; quæ commoda vitæ
 Concilient inter se homines; quæ fœdera rebus;
 Quantum inconsultas ultra solertia vires
 Emineat; quæ dein pietas præstanda parenti,
 Aut patriæ; quantum juncti sibi sanguinis ordo
 Vindicet, alternum quæ copula servet amorem:
 Quod gerat imperium, fractura Cupidinis arcus,
 Atque iras domitura truces, vis provida veri;
 Vis animæ, celsa quæ sic speculatur ab arce,
 Ut vel in astrigere semet præcordia mundi
 Insinuet, magnique irrumpat claustra Tonantis.
 Agnorant se quisque feri, pudibundaque longum
 Ora, oculos, taciti inter se immotique tenebant.
 Mox cunctos pariter morum vitæque prioris
 Pertæsum, ritusque ausi damnare ferarum
 Protinus exeruere hominem: tum barbara, primum
 Lingua novos subiit cultus, arcanaque sensa
 Mandavere notis, multa que tuenda virum vi
 Mœnia succinctus populis descripsit arator.
 Tum licitum vetitumque inter discrimina ferre,
 Et pretium laudi & noxæ meditantia poenam
 Vindicibus cœptum tabulis incidere jura:
 Mox & dictus Hymen, & desultoria certis
 Legibus est adstricta Venus; sic pignora quisque,
 Affectusque habuere suos: bellicque togæque
 Innumeras commenti artes, etiam æthera curis

Substravere avidis; etiam famulantibus altum
Inseruere apicem stellis, animoque rotatos
Percurrere globos mundi, & sacra templa per orbem
Plurima lustrato posuerunt denique cœlo.
Sic species terris, vitæ sua forma, suusque
Diis honor, ipsa sibi tandem sic reddita mens est.
An vero ille ferox, ille implacatus, & audax,
Viribus ille gravi prosternens cuncta lacerto,
Trux vitæ, præceps animæ, submitteret æquo
Colla jugo, aut duris pareret sponte lupatis,
Ni prius indocilem sensum facundia victrix
Vimque reluctantem irarum, flatuque rebelles
Carmine mollisset blando, pronisque sequentem
Auribus ad pulchri speciem duxisset honesti?
Quippe etiam stantes dulci leo carmine captus
Submittit cervice jubas, roseamque dracones
Erecti tendunt cristam, & sua sibila ponunt.
Ille quoque umbrarum custos, ille horror Averni
Cerberus, audita Getici testudine vatis,
Latratum posuit triplicem, tria sustulit hiscens
Ora novo stupidus cantu, qui flexerat atram
Tisiphonen, sævo lacrimas conciverat Orco.
Ipsam fama Jovem, cum jam Cyclopea magna
Tela manu quatit insurgens, tonitruque coruscat
Horrissono, & cæcis miscet cava nubila flammis;
Ut tamen increpuit nervis & pectine pulcher
Delius, alternumque piæ cecinere sorores,
Placari, totumque suâ diffundere mundum
Lætitiâ, & subito cœlum instaurare sereno.
Nunc age, qui tanto sacer hic furor incitet œstro
Corda virum, quam multiplices ferat enthea partus
Mens alto cognata polo, qui præmia doctæ

Frontis,

110 ANGELI POLITIANI

Frontis, Apollineas ausi sibinectere lauros,
 Inclyta perpetuis mandarunt nomina sæclis,
 Expediam: faveat pulchro nunc Musa labori,
 Musa quies hominum, Divûmque æterna voluptas.
 Juppiter [ut perhibent] liquit per & ignea mundi
 Tempia, per & stellis radiantibus æthera fixum,
 Aurarumque animas, sola terræ, & cærula ponti
 Diffitus, errantes citharæ vice temperat orbis,
 Ac rapidum imparibus cursum rotat intervallis;
 Quem rata pars tamen, & certum confine diremit.
 Hinc nostro major captu sonus exit, acutas
 Compensans gravibus septem in discrimina voces:
 Stellantesque globos sua quæque innoxia Siren
 Possidet, ambrosio mulcens pia numina cantu.
 Nec tamen in nullis hominum simulacra refulgent
 Mentibus, arcanam cœli testantia Musam,
 Permixturemque Jovem: nam ceu tralucet imago
 Sideris in speculum, ceu puro condita vitro
 Solis inardescit radio vis limpida fontis;
 Sic nitidos vaturn defæcatosque sonori
 Informant, flammantque animos modulamina cœli.
 Is rapit evantem fervor, fluctuque furoris
 Mens prior it pectus; tum clausus inæstuat alto
 Corde Deus, toto lymphatos pectore sensus
 Extimulans, sociumque hominem indignatus ad imas
 Cunctantem absterret latebras, vacua ipse potitus
 Sede per obsessos semet tandem egerit artus,
 Inque suos humana ciet præcordia cantus.
 Non illos cycnea mele, non Dædala chordis
 Aptafides, non quæ duplici geniale resultant
 Nabla citata manu, non vincat dulcior ille
 Flatus inæquales digitis pulsantibus implens

Compresso de folle tubos, pius æmula contra
Jubila cui referunt chorus, alternisque laceffunt.
Agnoscas propere numen; suspirat anhelò
Grandior ore sonus, quantusque impleverit antrum
Phœbados, aut rupem Euboicam: nec Martius illum
Terrificum clangens rauci canor æris obumbret,
Nec tonitrus Jovis, aut petulantibus incita flabris
Offæo pineta jugo, Nilive ruentis
Exurdans vicina fragor: mirantur & ipsi
Sæpe (quis hoc credat?) quæ nuper cumque recepto
Numine, legitimi cecinere oracula vates,
Caligatque animus visis: nec vindice lingua
Defendunt sua dicta sibi, postquam ille quievit
Spiritus, & pressi tacuit sacer impetus oris.
Ipsaque Niliacis longum mandata papyris
Carmina Phœbeos videas afflare furores,
Et cœli spirare fidem, quin sancta legentem
Concutiunt parili turbam contagia motu,
Deque aliis alios idem profeminat ardor
Pectoris instinctu vates; ceu ferreus olim
Annulus arcanâ quem vi Magnesia cautes
Sustulerit longam nexu pendente catenam
Implicat, & cæcis inter se conferit hamis.
Inde sacros Musarum amnes, Heliconia Tempe
Multifoni celebrant numerofo gutture cycni.
Prima tamen dubias fuderunt carmina sortes.
Quippe etiam ante Jovem sagis instincta resolvit
Ora sonis Nereus, Nereus quem prisca marinum
Dictat fama senem; tuque ô consulte Prometheu,
Qui tenuem liquidis ignem furatus ab astris
Mirantem frustra Satyrum, captumque decoro
Lumine, ne flammæ daret oscula blanda, monebas.

Mox

112 ANGELI POLITIANI

Mox quoque Phocaico verum mugivit ab antro
 Alma Themis, qua rupe pares utrinque volatus
 Armigeræ posuere Jovis: tum Juppiter ipse
 Fatidico movit cantu Dodonida quercum,
 Præsciaque in Libycis concussit cornua lucis:
 Moxque Lycaonias Pan carmine terruit umbras,
 Carmen Apollinei tripodes, laurusque locutæ,
 Quæque coronatum sonuere Philesia Branchum,
 Pastorem Branchum, tribuit cui gratus amorum
 Sortilegas voces admissus ad oscula Pæan.
 Et sua per carmen ducibus responsa Latinis
 Noctivagus cecinit calcato vellere Faunus:
 Vos quoque per carmen triplices oracula Parcæ
 Vestra datis, quin & veteres prompsere Sibyllæ
 Carmen, Amalthea, & fati Marpesia dives,
 Herophileque Idæa genus, prædoctaque Sabbe,
 Demoque, Phegoque, & veri gnara Phaënnis,
 Et Carmenta parens, & Manto & Pythia longos
 Phemonoë commenta pedes, & filia Glauci
 Deiphobe, nimium vivax, & Marcia fratrum
 Nomina, lymphatusque Bacis, subterque Triones
 Natus Hyperboreus Ollen, inque Atthide terra
 Clarus honore Lycas, Dodoniadesque columbæ.
 Nam quid ego innumeras variantem Protea formas,
 Sed dubio risus vultu lacrimasque perosum,
 Quidve loquar te Glauce senex? plenumque parente
 Idmona, fulminei prostratum dentibus apri?
 Ampycidenque pium? Libycis quem fudit arenis
 Vipera fatifero fauces accensa veneno.
 Quid te, cui volucrum linguæ patuere, Melampu?
 Quid, cui post visos nudatæ Pallados artus
 Cernere nil licitum? quid quem impia prodidit uxor,

Hosti-

Hosticaque hausit humus? quique alto in melle necatum
Restituit luci, quo nuper vixerat anguis
Gramine Minoum Dictæo carcere Glaucum,
Aut qui mille rates peritura ad Pergama duxit
Thestoriden, aut qui magicâ fera murmura linguâ
Ingeminans liquido deduxit ab æthere fulmen
In caput ipse suum, propugnarique bidental
Jussit, Achæmenium servantia busta tiaram?
An memorem Solymos prælustria nomina vates?
Psallentemque Deo regem, qui turbine fundæ
Icta Philistæo secuit puer ora giganti?
Teque Palæstini laqueantem culmina templi
Mentis opumque potens Solomon, nec odora tacentem
Oscula sollicito languentis amore puellæ:
Pars hymnos fudere Deo; sic maximus ille
Nondum clara sacris radiatus tempora Moses
Ignibus, ut rubras sicco pede transiit undas,
Demerso insignem cecinit Pharaone triumphum.
Tuque puer modo dicte mihi Jessæ vicissim
Dulcia terribili mutans psalteria bello,
Voce Deum placas; ut quos Babylone rebelli
Lambit in horrifonis non noxia flamma caminis:
Quosque alios veteris gens servantissima ritus
Retrorsum Judæa legit; sed enim æthera magnum,
Custodesque aliis genios (ita jusserat error
Publicus) innumerosque lares, functosque sepulchris
Mille Deos, variisque animatum partibus orbem,
Heu frustra coluere pii, veniamque rogantes,
Qualiacumque suo placabant numina cantu.
Mox chaos & teneri prima incunabula mundi,
Et Divûm genus, atque hominum, & Titania sæcla
Non humili dixere tubâ, quoque edita partu

Gramina, frondiferumque nemus, gentesque ferarum,
 Quidve parens Natura agitet, quosque aurea ducant
 Astra choros; ut se fraternis Delia flammis
 Induat, & radiis eadem mox depleat haustis:
 Quæ cœlo portenta volent; quemve ille tumultum
 Misceat; aut quantis varietur ab ignibus aër;
 Quo saliat quassante solum; qui torqueat error
 Oceani refluas undas, molemque natantem.
 Inde sacrosanctas modulati carmine leges
 Multifonum fecere Nomon: nec vulnera tantum
 Sæva, sed & cæcos vincebant carmine morbos
 Sacrifici quondam nec Diis ignara poetæ
 Nomina: quin magicas arcano murmure linguas
 In varios duxere modos: nec fabula mendax
 Parrhasio lapides movisse Amphiona plectro,
 Orpheos atque lyram curvâ de valle secutas
 In caput isse retro liquido pede fluminis undas;
 Cumque suis spelæa feris, cum rupibus ipsis
 Dulcia Pierias properasse ad carmina fagos;
 Quæque avis applauso libraret in aëre pinnas,
 Pæne intercepto vix se tenuisse volatu.
 Illius argutis etiam patuere querelis
 Tartara, terrificis illum villosa colubris
 Tergemini stupuere canis latrantia monstra.
 Tum primum & lacrimas invita per ora cadentes
 Eumenidum, Stygii conjunx mirata tyranni
 Indulxit vati Eurydicen; sed muneris usum
 Perdidit, heu, duræ nimia inclementia legis.
 At juvenem postquam Thressarum injuria matrum
 Frustra suave melos, frustra pia verba moventem,
 Dispersit totis lacerum furialiter agris;
 Cum lyra divulsum caput à cervice cruentâ

Heu medium veheret resonans lugubre per Hebrum,
 Reliquias animæ jam deficientis amatam
 Movit in Eurydicen, tamen illam frigidus unam
 Spiritus, illam unam moriens quoque lingua vocabat.
 Lesboum stupuit vulgus, cum flere natantes
 Sponte fides, atque os domini vectare cruentum
 Vidit, & heu lassis velut aspirare querelis.
 Improbus hanc stultè chelyn affectare Neanthus
 Ausus, Apollineâ pendentem sustulit æde.
 Quem tamen indocto ferientem pollice chordas
 Vindice discerpfit rictu nocturna canum vis :
 Illa recepta polo ceu quondam faxa nemusque,
 Sic nunc stelliferis agit aurea cornibus astra.
 Quin & Pellæi quondam præfaga triumphi
 Delicuit sudore sacro Libethris imago :
 Tantus honor Getico fuit & post funera vati.
 At tu, qui merito dulcem cratera magistro
 Obtuleras, volucri penetrans in sæcula famâ,
 Cantando trahis Elyfios, Musæe, minores.
 Contrà autem indocilem nimis execratur alumnum,
 Immemoremque Linus vocat ingratumque laborum
 Amphitryoniaden, qui quondam triste perosus
 Doctoris magni imperium, veneranda rebelli
 Contudit ora lyrâ, & clamantem plurima frustra,
 Tendentemque manus, obtestantemque peremit ;
 Heu non ista piæ meritum sibi præmia linguae !
 Jam Methymnæum vatem delphine revectum,
 Jam Tamyram cantu doctas anteire sorores
 Fretum, mox citharæ damnatum, & luminis orbem
 Quis nescit ? princeps idem (ni vana vetustas)
 Ad faciles venerem illicitam convertit ephebos,
 Insignemque sacro tulerat certamine palmam

Tertius: hoc etenim Cirrhæus honore Philammon
 Claruit ante pater: sed Cres prævenerat ambos
 Chrysothemis: nam Demodoci vivacior ævo
 Fama Meleteis gaudet juvenescere chartis;
 Et tu Neritias invito pectine mensas
 Qui celebras: etenim ut stellas fugere undique cælo,
 Aurea cum radios Hyperionis exeruit fax,
 Cernimus & tenuem velut evanescere lunam;
 Sic veterum illustres flagranti obscurat honores
 Lampade Mæonides: unum quem dia canentem
 Facta virum, & sævas æquantem pectine pugnas,
 Obstupuit, prorsusque parem confessus Apollo est.
 Proximus huic autem, vel (ni veneranda senectus
 Obstiterit) fortasse prior, canit arma virumque
 Virgilius, cui rure sacro, cui gramine pastor
 Ascræus, Siculoque simul cessere volentes:
 Quem non tabifico mordax attingere Livor
 Dente queat, Livor tandem & Sandalion ausus
 Carpere, cum dominam asseruit sua forma Dionen.
 Excipiunt gemini procul hos, longeque sequuntur
 Qui septem Cadmea vocent ad mœnia reges.
 Hunc Phœbea Claros, Cumæa Neapolis illum
 Protulit; hic elegis etiam tua funera Lyde
 Flet pius; herois ille audax versibus effert
 Magnanimum quoque Peliden; hic denique magni
 Instar habet populi, pendentem ad verba Platonem;
 Ille etiam sylvis partum sibi prædicat aurum.
 Ecce alii primo tentatum remige pontum,
 Palladiamque ratem, tabulasque dedere loquaces:
 Quorum Threicio personam primus ab Orpheo
 Accepit genitus Miscelli gente salubri:
 Alter Alexandri Nilotidas abnegat arces

Exosus natale solum, tumidamque Colosso
 Solis, & irriguam pluvio Rhodon expetit auro.
 Hujus in Ausonio vestigia pulvere Varro
 Pone legit, linguæ haud opulens, ut barbara Narbo,
 Ut quædam parvus Atax Latiae transcripserat urbi,
 Atque idem imparibus proprios exponit amores,
 Leucadiamque suam numeris, succedere magno
 Aruncæ quondam frustra conatus alumno.
 Nam te, Flacce, sinu sulcantem cæcula pleno,
 Heu juvenum cursu excussit mors sæva priusquam
 Æsonides Pagasas, patriamque revectus Iolcon.
 At tibi Dædaleos monitus, Heliconie vates,
 Qui sequeris, neque ventosis in nubibus alas
 Expandis, neque serpis humi, sed præpete lapsu
 Ceu medium confine teris, quo carmine dignas
 Addiderim tandem, quove ore aut pectore laudes?
 Scilicet huic patriis pecudes in vallibus olim
 Servanti, cunctæ sese indulgere videndas
 Aonides, laurumque viro vocemque dedere,
 Qua Superum caneret stirpem, præceptaque morum,
 Descriptosque dies operum, clypeumque tremendi
 Herculis, & veteres Divum genus Heroinas.
 Ergo & Chalcidico vatum certamine quondam
 Rettulit auratum tripoda, & (si vera minores
 Audimus) cantu magnum quoque vicit Homerum;
 Moxque dolo extinctum, mersumque ad littora tristis
 Delphinum vexere chorus, nec defuit index
 Turba canum, medioque darent qui corpora fontum
 Mersa mari, & meritam placarent mortibus umbram;
 Ossaque fatali tellus Minyæa sepulchro
 Nunc habet, annosæ conspectu inventa volucris.
 Nec quæ magnanimum nodosæ robore clavæ

Instruit Alciden, nullum nomenque decusque
 Conciliat sterili Pisandria Musa Camiro.
 Nec qui bisse nos iterum memorare labores
 Audet, & à primo vatū figmenta priorum
 Usque chaos repetit, non saltem laudibus æquet
 Ascræum, Clariumque senes, neque Chalcis alumnum
 Euphorionā tacet, vario qui personat ore
 Mopsopiam, neque Tyrtæi Lacedæmona cantu
 Viētricem se ferre pudet, licet impare gressu
 Tenderet: adde novis mutantem corpōra formis
 Parthenium, pictique notantem lumina mundi
 (Namque hoc præcipue se carmine jactat) Aratum,
 Cui cor ab intonsi fax ore accensa Philini
 Urebat miserum, quem terra Cilissā recepit,
 Et portentoso celebrem dedit esse sepulchro.
 Nec te quem Colophon tulerit Nicandre tacebo
 Pæoniis celebrem studiis, qui nigra venena
 Prodis, & emissas serpentum fauce salivas:
 Tum medicam subjungis opem, prædicere finem
 Morborum, & tacitas gnarus deprendere causas:
 Atque idem pia rura sonas, dulcissima miscens
 Austerō figmenta operi: sed lustra ferarum
 Scrutatur, captat volucres, prolemque natantum,
 Mox dat habere Pio gratissimus Antonino
 Oppianus, docti prædices honore laboris.
 Pingit & exiguis totum Dionysius orbem
 Terrarum in tabulis: sed non & prælia Bacchi
 Nonnus in exigua potuit contexere telā.
 Battiades Hecalen sonat, & Marathoniam gesta
 Cellior assueto, causasque ætate latentes
 Prodit, & undeno molles pede cantat amores:
 Et nunc ingratus tenebrosus devovet Ibin;

Nunc Superos celebrat, nunc tristibus ardet iambis,
Nunc humili premitur socco, nunc ille cothurno
Altior affurgit, centumque poemata pangens
Dissipat in varios Heliconia flumina rivos.
Sed Tiberim dominum rerum, mundique potentem
Ambigitur, riguine tener Sulmonis alumnus
Nobilitet magis, an verò tibi Roma pudori
Sit potius, Geticâ sic semisepultus arenâ,
Proh dolor! exul, inops, nimium quia forsan amico
Lumine Cæsareæ spectaverit ora puellæ.
Ille novas primo facies transformat ab ævo:
Ille Cupidineas versu canit impare flammas:
Involuitque novum dubiis ambagibus Ibin:
Vel dat amatricum dictatas ore tabellas:
Vel miser exilium cycneo gutture deflet:
Temporaque & causas Romani digerit anni,
Vel memorat pisces, & adhuc ignara Latinis
Nomina, vel coelo labentia computat astra,
Et replet astrictas diverso epigrammate chartas:
Consutum quoque Syrma trahit, suspendit & unca
Nare malos (quorum nunc omnia plena) poëtas,
Indulgens tamen usque sibi: nam præditus acri
Nimirum ingenio faciem putat esse decoram
Carminis, inspersus maculet quam denique nævus.
Jam senior triplici vates qui corde superbit
Meonides Italis (ni fallunt visa) secundus
Bella horrenda tonat, Romanorumque triumphos,
Inque vicem nexos per carmina digerit annos,
Arte rudis, sed mente potens, parcissimus oris,
Pauper opum, fidens animi, morumque probatus,
Contentusque suo, nec bello ignarus, & armis,
Quem Rudiis ortum rigidi quæstura Catonis

Ad septemgeminas juvenem deduxerat arces.
 Mox comes armorum Fulvî, qui sanguine partas
 Scilicet haud dubitat Latiis sacrare Camœnis
 Exuvias, dedit Ætolis hostilia campis
 Corpora multa neci, longe gratissimus idem
 Scipio magne tibi, & Calabris vicinus in hortis
 Virtute emeritis, cujus gentile sepulchrum
 Mox tenuit, nullo patiens sua funera fletu
 Produci, lætusque virûm volitare per ora,
 Præterea tragico boat ampullosus hiatu:
 Comica lascivo proscenia laxat iambo:
 Exponit Satyros, Latioque Evhemeron infert:
 Et modò reprensi deflorans carmina Nævi,
 Carmina, quæ quondam Fauni vatesque canebant;
 Mox gemet ipse suo natas in littore conchas
 Præcultum purgare fimo, & sibi ferre Maronem.
 Sed quanquam inprimis docto Verona Catullo
 Gaudet, vulnificos elegis qui miscet iambos,
 Et sub adoptivum redigit te Clodia nomen;
 Parturit & fortem forti quoque carmine Achillem,
 Atque urbis proceres multo sale defricat audax,
 Cæsareæque notas & inurit stigmata fronti,
 Non nihil Æmilium tamen hæc quoque jactat alumnum,
 Texentem tenui Macrum subtegmina filo;
 Dum volucres numeris, dum gramina pingit & angues;
 Nec qui philtera bibit, nimioque insanus amore
 Mox ferro incubuit, sic mentem amiserat omnem,
 Ut non sublimi caneret Lucretius ore
 Arcanas mundi causas, elementaque rerum
 Doctus, & Arpini tamen exploratus ab ungui.
 Scilicet & veteres naturam pandere Graii
 Carmine tentarunt celebri, ceu maximus ille

Ærisonas pedibus qui quondam indutus Amyclas
Insiluît Siculi rapidum cratera camini :
Et cui de vocum tenebris cognomina flenti
Addita, quosque alios studio sapientia dulci
Implicuit cecinitque diu memoranda vetustas.
Emicat Hesperio trifidum ceu fulmen ab orbe,
Qui vix puber adhuc, rudibusque tenerrimus annis
Hæmonios iterat currus, auroque repensum
Hectora, Tartareasque domos, dirumque Neronem,
Orpheaque, & meritæ peragit præconia Pollæ:
Lascivitque jocos, ac torrens voce soluta
Dulichias æquare nives, & fulmina tendit,
Quanta Pericleo lepor intorquebat ab ore :
Mox tonat ardenti Pharfalica prælia cantu,
Ægyptique nefas, primo vix flore genarum
Conspicius, torvo quem protinus ore secundum
Respexit, captæ vix ausus fidere palmæ
Virgilius, sed iniqua bonis Rhamnusia tantis,
Heu decus hoc orbi invidit, ne vindice ferro
Affereret miseras incesto à principe terras.
Tu felix tamen, ô juvenis, (nam conscia pœnam
Corda levant) felix inquam, licet ille cruentum
Rugiat, & truncas desiccet sanguine venas,
Fronte minax, diræque instinctus verberare matris.
Macte animo, non te ô vates Parnasside lauru
Nequicquam Deus & citharâ dignatus honorâ est.
Post hunc Sidoniæ damnat perjuria gentis
Emeritosque foro, Musis tandem adserit annos
Sillius, Ausonio qui quondam fulgidus ostro
Expulit horribilem vitaque aulaque tyrannum,
Ipse obiit plenusque ævi, natoque superstes
Aspera congenito fixus vestigia clavo.

An taceam Bassum gravido tua dona ferentem
 Vespasiane sinu? & fantem Sicala arma Severum?
 Aut te Sidonias repetentem Pontice Thebas?
 Aut Pelusiaci missum de plebe Canopi
 Pulchra suum quem nunc Florentia jactat alumnum,
 Gaudentem Stygio dominam junxisse marito,
 Magnanimique vagos ducis ostentare labores?
 Aut te Niliacâ relegendem sidera curâ
 Bis vates Manli, & Babylonia signa sequentem?
 Quosque sibi æquævos puro vocalior ore,
 Ne qua laboranti incumbant oblivia famæ,
 Naso refert, queruli tangens confinia Ponti?
 Et qui Smyrnæis poterat contendere plectris
 Valgius, ut tersi memorat pia musa Tibulli;
 Musa sibi primos quæ jure adsciscat honores
 Imparibus, numeris, ni blanda Propertius ora
 Solvat, & ambiguum faciat certamine palmam.
 Plania materiam teneri dat & Hostia cantus
 Nomine supposito, ceu Galli mima Citheris
 Personam falsæ lasciva Lycoridos adfert
 In scenam & docto clausam se jactat amanti,
 Dum miser ipse suo fodiat præcordia ferro.
 At non exigui tenuis quoque pagina Calvi
 Dissimulat pulchram, sed acerbo funere raptam
 Quintiliam, nec Cous ad hæc non sacra Philetas,
 Quanquam est æger, adest; quanquam vestigia lento
 Fulta gravat plumbo: nec qui sine amore jocisque
 Jucundum nil esse putat: quid rustica dicam
 Jubila pastorum silvis meditata sub altis?
 Ut patrias Moschus non inficietur avenas:
 Externasque Bion, ut opacâ Tityron umbrâ
 Provocet Aufonio Calphurni fistula cantu?

Aërios procul in tractus, & nubila supra
Pindarus it Dircaeus olor, cui nectare blandæ
Os tenerum libastis apes, dum fessa levaret
Membra quiete puer mollem spirantia somnum.
Sed Tanagræa suo mox jure poëtria risit,
Irrita qui toto sereret figmenta canistro.
Tum certare auso palmam interceptit opimam
Æoliis prælata modis, atque illice forma.
Ille Agathocleâ subnifus voce coronas
Dixit Olympiacas, & qua victoribus Isthmos
Fronde comam, Delphique tegant, Nemeæaque tesqua,
Lunigeram mentita feram: tum numina Divum
Virtutesque, virosque undanti pectore torrens
Provexit, sparsitque pios ad funera questus.
Frugibus hunc libisque virum Cyrrhæus ab ara
Phœbus, & accubitu mensæ dignatus honoro est:
Panaque pastores solis videre sub antris
Pindarico tacitas mulcentem carmine sylvas;
Inde senem pueri gremio cervice reposta
Infusum, & dulci laxantem corda sopore,
Protinus ad manes & odoro germine pictum
Elysium tacitâ rapuit Proserpina dextrâ.
Quin etiam hostiles longo post tempore flammæ,
Quæ septemgeminas populabant undique Thebas,
Expavere domum tanti tamen urere vatis,
Et sua posteritas medios quoque tuta per enses
Sensit inexhaustâ cinerem juvenescere famâ.
Non ego te longo prælignis Anacreon ævo
Transferim bicolore caput redimite racemo:
Cui citharæ cordi, cui nigri pocula Bacchi
Semper, & ancipiti stimulans Amathusia curâ.
Nam modo Threicii crinem miraris ephebi,

124 ANGELI POLITIANI

Nunc Samium celebras (jubet Adrastea) Bathyllum.
 Nunc teneram Eurypylen, tenerumque Megisthea laudas,
 Tandem acino passæ cadis interceptus ab uvæ.
 Ipse Lyci nigros oculos, nigrumque capillum,
 Quamque vides digito nativam inolescere gemmam,
 Exactosque canis, pugnax Alcææ, tyrannos,
 Æolium docto pertentans barbiton auro,
 Arma sed Actææ tua fles sospensa Minervæ.
 Sustinet heroi validâ testudine pondus
 Carminis, & damnans Helenen, laudansque vicissim
 Amittit, recipitque oculos tuos Imera civis
 Stesichorus, quem trux Phalaris veneratus & hostem est.
 Cujus & in labris sedit puerilibus olim
 Daulias, & vestrum Musæ cantavit alumnum.
 Sed vocat ad lacrimas Cei pia Nænia vatis,
 Unum Mnemosyne quondam, præque omnibus unum
 Quem coluit, sævæ quem subtraxere ruinæ
 Ledæi juvenes, vacuum cui tristis ad arcam
 Gratia flet laniata comas, nudata lacertos:
 Quique sui vindex fuit & post fata sepulchri.
 Ipsi etiam patriâ pressi brevitate Lacones
 Adscitum largo tamen ore Alcmana recensent:
 Quem tulit auriferos ostentans Lydia fontes:
 Nunc gemit heu tineis artus, & tabe peresum.
 At te, cui numeros dictat Dea Suada canoros,
 Ibyce, quique marem tantum meditaris amorem,
 Nec Superi, nec avis pygmæa reliquit inultum;
 Et nunc Rheginis tua sedibus ossa quiescunt.
 Nec vulgare canit dulcis ab Julide Siren
 Bacchylides: sed enim lyricis jam nona poëtis
 Æolis accedit Sappho, quæ flumina propter
 Pierias legit ungue rosas, unde implicet audax

Serta Cupido sibi, niveam quæ pectine blando
Cyrenen, Megaramque simul, cumque Atthide pulchram
Cantat Anaëtorien, & crinigeram Teleſippen.
Et te conſpicuum recidivo flore juventæ
Miratur revocatque Phaon, ſeu munera vectæ
Puppe tuâ Veneris, ſeu ſic facit herba potentem:
Sed tandem Ambracias temeraria ſaltat in undas.
Quæ toties Gorgo, toties inceſſerat atrox
Famofam Andromeden, patriâque libidine turpem,
Non illi Praxilla ſuos, prædoctæque Noſſis
Contulerint, Myrtiſque modos; non dulcis Agacle,
Non Anyte, non quæ verſus Erinna trecentos
Caſtalia ceu melle rigat; non candida Myro,
Non Teleſilla ferox; non quæ canit ægida ſævæ
Pallados effuſum crinem vittata Corinna.
Illam etiam decimo cunctæ acceperere ſedili
Pierides, ſertumque novem de floribus auro
Contextum nitidis lætæ impoſuere capillis.
Hinc Venuſina favos dulci jucunda ſuſurro
Carpiſit apis, ſed acu ferit irritata cruento.
Hæc eadem rigidis Auruncæ in vepribus errans,
Quas Perſi manus, & bilem ſuccenſus Aquinas
Mox legere ſibi: neque enim his metuendus iambo
Certet Echidnæo, licet acrem effuſus in iram
Ore Lycambiadas rabioſo occiderit ambos
Archilochus, medio licet illum in Marte peremptum
Vindicet, & nigro ſit Pythia dura Calondæ.
Nec ſerus Hipponax, atro qui felle cruentus
Bupalon & ſtratum morſu laniavit Athenin:
Nec Batiſ, ſpinisſque Bibaculus aſper acutis.
Multi Bacche tuo proculcavere cothurno
Fortunas regum ambiguas, & ſceptra tyrannis

Extorsere feris, totumque tremore metuque
 Horribiles, totum luctu opplevēre theatrum.
 Pluraque Palladiæ quondam impendistis Athenæ,
 Dum scena Oedipoden pavidumque agitatīs Oresten,
 Atreaque, & medicā percussū Telephon hastā,
 Oenidæque facem, furiisque Alcmæona pulsum,
 Quosque alios olidum cantor produxit ob hircum,
 Quam, cum barbarico Marathonia sanguine tellus
 Incaluit, multoque obstructæ funere Xerxen
 Thermopylæ tardā refugum videre carinā,
 Auctorem perhibent Thespin, quem iusta Solonis
 Cura cothurnatis iussit descendere plaustri.
 Tres porrò insignem sibi defendere coronam,
 Æschylus æriæ casu testudinis ictus,
 Quemque senem meritæ rapuerunt gaudia palmæ,
 Quemque tegit rabidis lacerum pia Pella molossis.
 Invasere locum Pleias septena secundum.
 Quippe alios, quos nec centum sit dicere linguis,
 Fortunæ nunc quemque suæ famæque relinquam;
 Ni Latium Varius tamen objectare Thyesten
 Ambiat, atque suum jactet mihi Corduba vatem,
 Cujus ad Herculeum tremefacta orchestra furorem est.
 Ecce & grandiloquo semet quoque suggerit ore
 Accius, & magnā conturbat voce canentem
 Pacuvius, nitidumque ostentat Musa secundum.
 Adde & mordaci quatientem pulpita risu
 Eupolin, in medium quem mendax fabula pontum
 Cliniadæ manibus puppi deturbat ab altā.
 Quique leves nebulas Actææ effuderat urbi
 Salsus Aristophanes, compotoremque Cratinum.
 Adde novos etiam foccos, exemplaue morum,
 Et variæ specimen vitæ: jam grata Menandro
 Posteritas,

Posteritas, ipsoque volente Philemone palmam
 Restituit : longe sequitur quem plurima turba
 Haud nostro referenda sono ; sed pagina docti
 Reddit Athenæi tamen, insinuatque futuris.
 Claudicat hic Latium, vixque ipsam attingimus umbram
 Cecropiæ laudis, gravitas Romana repugnat
 Scilicet : & quamvis veterum sit multus in ore
 Cæcilius, quamvis jucundi scripta Terenti
 Scipio diffimulet, quamvis Plautina Camœnis
 Lingua opicis placeat ; scenam tamen ipsa suorum
 Æneadum fugit alma Venus, tantumque togatis
 Interdum Afrani grato se indulget honore.
 Hos tamen atque alios Volcatius ordine sistit
 Sedigitus ; mimos sed enim scripsere protervos,
 Implicitusque Sophron, risuque Philistio tandem
 Perditus, hinc Laberi lascivia, multaue Publi
 Claruit Ausonio sententia dicta theatro.
 Pars quoque Sotadicos ceu prostituere cinædos :
 Pars tenues sparsere fales epigrammate multo.
 Sed Latio celebres, quem misit Iberia Marcum,
 Romuleumque suis exornans fascibus annum
 Ausonius : mitto Hortensi, doctique Catonis,
 Qui solus legit quondam fecitque poëtas.
 Mitto & Cornifici lusus, Tucidæque Perillam,
 Et Cinnam obscurum, teque ore protervior Anser :
 Pammetron hic cecinit, Sillos dedit ille licentes.
 Ille Menippeæ joca miscellanea peræ
 Inferlit : Satyros alius nudavit agrestes ;
 Et patuere novæ per mille poëmata curæ.
 Quas ego, si Pylæ duplicentur tempora vitæ
 Jam mihi, si cunctas nostra in præcordia voces
 Fama ferat, rigidoque sonent hæc pectora ferro,

Non amplecti ausim numero, non ore profari
 Evaleam tantæve situm indagare senectæ.
 Nec tamen Aligerum fraudarim hoc munere Dantem
 Per Styga, per stellas, mediique per ardua montis
 Pulchra Beatricis sub virginis ora volantem.
 Quique Cupidineum repetit Petrarcha triumphum :
 Et qui bis quinis centum argumenta diebus
 Pingit, & obscuri qui semina monstrat amoris :
 Unde tibi immensæ veniunt præconia laudis
 Ingeniis opibusque potens Florentia mater.
 Tu verò æternam per avi vestigia Cosmi,
 Perque patris (quis enim pietate insignior illo?)
 Ad famam eluctans, cujus securus ad umbram
 Fulmina bellorum ridens procul aspicit Arnus,
 Mæoniæ caput, ô Laurens, quem plena senatu
 Curia, quemque gravi populus stupet ore loquentem,
 Si fas est, tua nunc humili patere otia cantu,
 Secessusque sacros avidas me ferre sub aures.
 Namque importunas mulcentem pectine curas
 Umbrosæ recolo te quondam vallis in antrum
 Monticolam traxisse Deam, vidi ipse corollas
 Nexantem, numerosque tuos pronâ aure bibentem :
 Viderunt focii pariter, seu grata Dianæ
 Nympha fuit, quanquam nullæ sonuere pharetræ ;
 Seu soror Aonidum, & nostræ tunc hospita sylvæ.
 Illa tibi, lauruque tuâ, semperque recenti
 Flore comam cingens, pulchrum inspiravit amorem,
 Mox & Apollineis audentem opponere nervis
 Pana leves calamos nemoris sub rupe Pheræi,
 Carmine dum celebras, eadem tibi virgo vocanti
 Astitit, & sanctos necopina afflavit honores.
 Ergo & nocticanum per te Galatea Corinthum

Jam non dura videt : nam quis flagrantia nescit
Vota, Cupidineoque ardentem igne querelas ?
Seu tibi Phoebeis audax concurrere flammis
Claro stella die, seu lutea flore sequaci
Infelix Clytie, seu mentem semper oberrans
Forma subit dominæ, seu pulchræ gaudia mortis,
Atque pium tacto jurantem pectore amorem,
Atque oculos canis, atque manus, niveisque capillos
Infusos humeris, & verba, & lene sonantis
Murmur aquæ, violæque comas, blandumque soporem,
Lætaque quam dulcis suspiria fundat amator,
Quantum addat formæ pietas, quàm sæpe decenter
Palleat, utque tuum foveat cor pectore Nympe.
Non vacat argutosque sales, Satyraque Bibaces
Descriptos memorare senes ; non carmina festis
Excipienda choris, querulasve animantia chordas.
Idem etiam tacitæ referens pastoria vitæ
Otia, & urbanos thyrsos extimulante labores,
Mox fugis in cœlum, non ceu per lubrica nixus,
Extremamque boni gaudes contingere metam.
Quodque alii studiumque vocant, durumque laborem,
Hic tibi ludus erit : fessis civilibus actis,
Huc is emeritas acuens ad carmina vires.
Felix ingenio, felix cui pectore tantas
Instaurare vires, cui fas tam magna capaci
Alternare animo, & varias itanectere curas.
Quod ni blanda meum lactant præfagia sensum,
Ni pietas, ni longus amor, ni vana magistros
Aura suo nimios jubet indulgere favores
Quemque operi, ni me tacita experientia fallit,
Ibit in exemplum natus, mea maxima cura,
Ibit in acta patris, sese tantâ indole dignum

Præstabit: lustris nondum tribus ecce peractis
 Jam tamen in Latium Graiæ monimenta senectæ
 Evocat, & dulci detornat carmina plectro,
 Meque per Aoniæ sequitur compendia sylvæ,
 Ereptans avide montem, jamque instat anhelò.
 It jam pæne prior: sic, ô sic pergat, & ipsum
 Me superet majore gradu, longeque relinquat
 Protinus, & dulci potius plaudatur alumno,
 Bisque mei victore illo celebrentur honores.

R U S T I C U S.

*In poetæ Hesiodi, Virgiliique Georgicôn enarratione
 pronunciata.*

RURIS opes faturi, gnavoque agitando colono
 Munera, & omniferæ sacrum telluris honorem
 Ludere septenâ gestit mea fistula cannâ,
 Fistula Mantoræ quam nuper margine ripæ
 Ipse renidenti dum dat mihi Tityrus ore,
 Hac puer Ascræum repete, inquit, arundine carmen.
 Pan ades, & curvi mecum sub fornice saxi
 Versibus indulge, medio cum Phœbus in axe est,
 Dum gemit ereptâ viduatus compare turtur,
 Dum sua torquati recinunt dictata palumbes.
 Hic resonat blando tibi pinus amata susurro;
 Hic vaga comiferis insibilat aura cupressis;
 Hic scatebris salit & bullantibus incita venis
 Pura coloratos interstrepit unda lapillos:
 Hic tua vicinis ludit lasciva sub umbris
 Jamdudum nostri captatrix carminis Echo.
 Felix ille animi, Divisq; simillimus ipsis,

Quem

Quem non mendaci resplendens gloria fuco
 Sollicitat, non fastosi mala gaudia luxus:
 Sed tacitos finit ire dies, & paupere cultu
 Exigit innocuæ tranquilla silentia vitæ,
 Urbe procul, voti exiguus, sortemque benignus
 Ipse suam fovet; ac modico contentus acervo,
 Non spes corde avidas, non curam pascit inanem,
 Securus quo sceptrâ cadant, cui dira minentur
 Astra, & sanguinei jubar exitiale cometæ.
 Non illum fragilis favor, indocilisque potenti
 Plebs servare fidem, evectum popularibus auris
 Casuro imponit folio; nec ducit hiantem
 Huc illuc vanos ostentans purpura fasces.
 Non mentem pavet ipse suam, nec conscius omnes
 Exhorret strepitus, nec edaci pectora culpâ
 Carpitur occulte: non opportunus iniqui
 Iudicio vulgi, aut celsâ conspectus in arce
 Degeneri patet invidiæ: non ipse vicissim
 Obliquo livore macet, fœtusque veneno
 Æstuat, atque aliena oculis bona limat acutis.
 Rure agit in vacuo, spatiisque indulget aperti
 Ætheris, aut operi insudans, aut ille supinos
 Evadens cursu in montes: hinc scilicet omnes
 Gratæ epulæ, nudis Acheloum in pocula palmis
 Advocat, excussæque cibos dant brachia sylvæ,
 Et fessa in duro renovantur membra cubili.
 Major quippe venit comitata labore voluptas,
 Nec satias dominam, aut fastidia lenta sequuntur.
 Ergo nec imbrifero pallens Autumnus hiatu,
 Nec malus hunc afflat rabioso Sirius astro,
 Sævæ Riphææ labefactant frigora brumæ:
 Quippe hiemem excipere, & ventos, cœlique ruinam

132 ANGELI POLITIANI

Suetum, atque octipedem nec opaco vertice cancrum,
 Et Jove sub gelido nocturnos carpere somnos,
 Et pede concretas nudo calcare pruinas,
 Et perferre sitim, & jejunia solvere glande,
 Et lassare feras cursu, & superare natatu
 Torrentem, & volucris fossam transmittere saltu,
 Et quercum annosam ferro obturbare bipenni;
 Tum prædâ extorquere lupo, fascique maligno
 Subjecisse humeros, & iniqui pondera rastro
 Prædurâ tractare manu, & domitore lacerto
 Sub juga cornigeri colla obluctantia tauri
 Ducere, & iratis concurrere cominus urfis.
 Hinc agilis subit ora vigor, robustaque magno
 Pectore vis habitat, fortesque animosa tuentur
 Membra tori, & crudo tendunt se robore nervi:
 Hinc facies procera, hinc fronti Martius horror.
 Quòd si bella vocent, quis ad aspera promptior arma?
 Aut quis equum sternacem arctis fregisse lupatis
 Acrior? aut fortem mucrone haurire cruorem?
 Aut torquere sudem? aut nervo exturbare sagittam?
 Aut præpilatis aciem perrumpere contis?
 Quis certet duro agricolæ? seu ducere vallum,
 Seu sit opus celso præcingier aggere castra,
 Seu fronte adversâ tormentum figere ahenum,
 Quod tonitru horrifico magnas sternentia turres
 Ardua fulmineo jaculetur faxes rotatu;
 Seu vigil insomnem peragat custodia noctem;
 Seu tacitum rapiatur iter, seu parcere parto
 Conveniat, si fors lentâ obsidione premantur.
 Scilicet his Babylon dextris Nabathæaque regna
 Creverunt: hic Mopsopio delectus ab arvo
 Miles Achæmenium Marathonis in æquore Persen

Contudit: his adjuta viris se Romula tellus
Imposuit mundo, & rerum tractavit habenas.
Nunc age, quæ studia agricolis industria solers
Extudit, atque operum quanta experientia, dicam.
Protinus extremo cum jam Boreas autumno
Incubuit terris, primo cum frigore tactæ
Labuntur frondes, maternaque brachia linquunt,
Nec cariem cæsæ formidant robora sylvæ;
Ecce sagax tacitam venientis rusticus anni
Curam corde coquit, qua bubus ab arbore plaustrum
Dedolet, unde juga & curvum fabricetur aratrum.
Nec mora, quin veteris truncata cacumina fagi,
Chaoniæque cadant quercus, nudataque ramos
Ulmus & audaci laurus sonet icta securi.
Quarum quæque novam, fumo explorata calenti,
Vertitur in faciem, diversaque munia tractant.
Continuo auditus gruis inter nubila clangor
Agricolam citat, & cristâ spectabilis altâ
Auroram gallus vocat applaudentibus alis.
Excitat ille operum socios, simul horrida cautus
Terga rudi centone foveat capitique galerum
Induitur, crudusque operit vestigia pero:
Hinc saturos jungens loris ad aratra juvencos
Increpitat stimulo, & cantu minuente laborem
Prælongis ferrata terit dentalia fulcis,
Ac late elicibus collectos exprimit imbres;
Jejunamque fimo tellurem & rudere pascit.
Tum plenum farris lævâ servante canistrum
Semina dispensat parcâ Cerealia dextrâ:
Quæ ne jacta avidæ populentur grana volucres,
Et prædam sublime ferant, ita pone minutus
Sarcula parva tenens puer, & frugem obruit arvo.

At cum se Eois jam vespertinus ab undis
 Extulit Arcturus, cum versicoloribus ardet
 Terra comis, rutilosque interviret herba colores,
 Daulias & Getici tandem secura mariti
 Ales adest, plausuque larem, cantuque salutat;
 Rursum invadit opus, stivæque innixus, adunco
 Pone nigrescentes proscindit dente novales;
 Quas rapidi soles urant, gelidæque pruinae.
 Mox ubi jam sapiens coepit frondescere morus,
 (Ante quidem sapiens, nunc ambitiosa, nec ullum
 Quæ pariat pomum, sed serica pensa ministret)
 Ille aliam atque aliam culturam dulcis agelli
 Pertentans, truncos plantariaque infodit arvo,
 Nec pictas lugubre fabas, nec pabula parcit
 Vervæcto mandare putri; glebasque bicorni
 Persequitur ferro, & secat insuperabile gramen;
 Et montem cædit scrobibus, fortique bidente
 Terga soli frangit; Bacchæaque semina rectum
 Explicat in quincuncem, & differit ordine longo;
 Atque iterum, atque iterum terræ capita ima frequentat,
 Et ramos tondet falce, atque impune fluentem
 Compescit vitem fingens, & robore fulcit
 Deciduum, caræque hærentem in pectore matris
 Acclinat fobolem sulco, juxtaque propagat;
 Aut ipso durus genitricis ab ubere flentis
 Abscissam rapit atque alio traducit alendam.
 Quid dicam? externis cum se vernacula succis
 Robora nobilitant, peregrinaque segmine duri
 Accipiunt trunci, aut discreto germina libro:
 Namque oculis oculos, non blandi tempora veris
 Jungere, sed mediis gaudet servoribus æstas,
 Æstas congestos Cereris tritura maniplos,

Æstas absconsum siliquâ excussura legumen,
 Æstas, qua grandes expectant horrea messes,
 Dum coacervatas eventilet area fruges.
 Tum sola pulvurei pinguescunt arida campi,
 Solvunturque putres glebæ, ac peritura lupini
 Germina parturiunt; tum clivo rauca sonantes
 Eliciuntur aquæ, præcepsque recumbit agro fons.
 Post ubi jam medio vestigia librat in axe
 Ensifer Orion, croceoque insignis amictu
 Adspicit Arcturum pulsâ Pallantias umbrâ,
 Sentibus horrentes aperit jam vinea sepes,
 Aureolamque metit lentis de vitibus uvam
 Vinitor, & foetos rubicundo nectare fructus;
 Quos conjunx, quos virgo comes par vertice matri,
 Aut cistâ exportant, aut rasilibus calathiscis.
 Nec sentitur onus; studio levat ipsa laborem
 Sedulitas: quin frugiferos curvantia ramos
 Poma sinu, baccasque ferunt, ficumque, nucemque.
 Nec nihil addit hiems: nigros tum laurea foetus
 Exuitur, tum myrta legunt, glandemque caducam,
 Glaucaque Palladiæ diffringunt brachia sylvæ.
 Nocte autem ad lychnos aut junco texit acuto
 Fiscellam, aut crates virgis, aut vimine qualos
 Rusticus, infinditque faces & robora valli,
 Dolia quassâ novat; ferramentisque repellit
 Scabritiem, tritaque docet splendescere cote.
 Nam quid delicias memorem? quamque alta labori
 Otia succedant? jam primum obsessâ pruinis
 Cum juga floriferi regelaverit aura Favoni,
 Suave serenato rident vaga sidera coelo:
 Suave ciet tardos per sudum Luna juvencos,
 Ipsa quoque ætherei melius nitet orbita fratris,

Terque quaterque manu madidantes neclare crines
 Exprimit, & glebas fœcundis roribus implet,
 Vecta Medusæo Tithonia præpete conjunx.
 Alma novum tellus vultu nitidissima germen
 Fundit, & omnigenis ornat sua tempora gemmis.
 Idalio pudibunda sinus rosa sanguine tingit,
 Nigraque non uno viola est contenta colore,
 Albet enim, rubet, & pallorem ducit amantum,
 Ut sunt orta, cadunt, nive candidiora ligustra.
 Nec longum durant calathos imitata parentis
 Lilia, sed longum stant purpurei amaranti.
 Hic Salaminiaçi scribunt sua nomina flores,
 Hic gratum Cereri plenumque sopore papaver
 Oscitat, hic inhjat sibimet Narcissus: at illic
 Corycios alit aura crocos, notumque theatris
 Aëra per tenerum flatu dispergit odorem.
 Nec jam flammeolæ connivent lumina calthæ,
 Nec melilotos abest: Tyrium seges illa ruborem
 Induit; hic vivo cespes se jactat in auro;
 Hæ niveos, hæ cyaneos superare lapillos
 Contendunt herbæ, vernantque micantia latè
 Gramina per tumulos, perque umbriferas convalles,
 Perque amnis taciti ripas, atque omnia rident:
 Omnia luxuriant, & amica luce coruscant.
 Parturiunt stipulæ frugem, & genitalibus auris
 Pervia turgescunt lactentibus hordea culmis.
 Palmes agit rupto lacrimantes cortice gemmas:
 Seque rudes primis monstrant in vitibus uvæ.
 Dulce virent teneræ modo nata cacumina sylvæ,
 Succrescuntque piæ pullorum examina matri,
 Ipsa sibi ignotas miratur adultera frondes
 Arbor, & ascitis nativas inserit umbras.

Auricomæ jubare exorto de nubibus adfunt
 Horæ, quæ cœli portas atque atria fervant :
 Quas Jove plena Themis, nitido pulcherrima partu
 Edidit, Ireneque, Diceque, & mixta parenti
 Eunomie, carpuntque recentes pollice foetus.
 Quas inter Stygio remeans Proserpina regno
 Comptior ad matrem properat : comes alma forori
 It Venus, & Venerem parvi comitantur Amores,
 Floraque lascivo parat oscula grata marito.
 In mediis, resoluta comas, nudata papillas
 Ludit, & alterno terram pede Gratia pulsat.
 Una choros agitat Nais, decurrit Oreas
 Monte suo : linquunt faciles juga celsa Napææ:
 Nec latitat sub fronde Dryas, non juba Fauni
 Fundere, non junctis Satyri dare sibila cannis,
 Nec querulæ cessant tenerum tinnire volucres.
 Fluctibus Halcyone, densâ philomela sub umbrâ,
 Canus olor ripis, tecto vaga plorat hirundo.
 Lene susurrat apis, plenoque saporibus alveo
 Candida multiforæ solidat fundamina ceræ :
 Colludunt per prata greges, atque omne beato
 Flagrat amore nemus : juvenem lasciva maritum
 Fert equa, fert tergo salientem bucula taurum,
 Setigeræque subant matres : decertat amator
 Fronte aries ; avidos olidum pecus accipit hircos.
 Spectant innisi baculis, gaudentque magistri.
 Inde ubi prægnantes partu Lucina recenti
 Solvit, ut exæquet numero foetura parentes,
 Ipse rudem nec adhuc vestigia certa prementem
 Fert subolem gremio, sed ovem gracilemque capellam
 Enixas humero subit, atque in stramine molli
 Componit sensim pastor, stabuloque recondit.

Mox ut convaluere, rubos hæc rupibus altis,
 Illa recens campo gramen decerpit aprico,
 Aut dulces gelido delibant amne liquores,
 Ut sua conclusis ne desint pecula natis,
 Utque fluat plenis dives mulsura papillis,
 Subrumi expectant hædique, agnique petulci;
 Cornigerasque vocant tremulo clamore parentes:
 Bruta gregem plenum densis alit uberibus sus
 Exporrecta solo, & grunnitu allecat amico
 Fellantes, turpique luto se immunda volutat:
 Radices eadem calloso avidissima rostro
 Eruit & bulbum, aut madidâ se pulte faginat.
 Flet vitulum mœsta absentem mugitibus altis
 Mater, & immensam raucis miseranda querelis
 Sylvam implet; boat omne nemus, vallesque, lacusque.
 Illa nigros latè lucos saltusque peragrat
 Crebra gemens, crebra ad montem, stabulumque revisit
 Tabescens desiderio; non ulla dolorem
 Pabula, nec salicum frondes, nec gramina rore
 Sparsa levant, non quæ viridi vaga flumina ripâ
 Perspicuam tenui deducunt murmure lympham.
 Prata tener persultat equus, libatque volucris
 Æquora summa fugâ, aut alti subit aspera montis
 In juga, saxosumque amnem pede plaudit inermi;
 Cui pulchro micat acre caput, luduntque decoræ
 Fronte comæ, vibrant aures, atque orbe nigranti
 Prægrandes extant oculi; tum spiritus amplis
 Naribus it fervens, stat cervix ardua, qualem
 Præfert Marmaricis metuenda leonibus ales,
 Ales quæ vigili lucem vocat ore morantem.
 Crescunt spissa toris, lateque animosa patefcunt
 Pectora, consurguntque humeri, & jam sessile tergum est:

Spinaque depresso gemino subit ordine lumbos;
Et castigatum cohibent crassa ilia ventrem:
Fundunt se lætæ clunes, subcrispaque densis
Cauda riget fetis, & luxuriantia crebræ
Velant colla jubæ, ac dextrâ cervice vagantur.
Tum tereti substricta genu mollissima flectit
Crura ferox, celsum ingrediens, fremituque superbit,
Grandæ sonat tornata cavo brevis ungula cornu,
Ingenti referens Corybantia cymbala pulsu.
O dulces pastoris opes, ô quanta beatum
Quàm tenet hunc tranquilla quies! ut pectore toto
Lætitiâ, totâque fovet bona gaudia mente!
Nempe odii, fraudumque expers, exemptus inani
Ambitione, vacansque metu, spe liber, & insons,
Nativo cultu, & gazâ prædives agresti,
Ipse sibi vivit nullo sub teste, suoque
Pendet ab arbitrio, suus ipse est censor, & alto
Calcat opes animo, ac regum deridet honores.
Si non Tænareis illi stant fulta columnis
Robora, cælatumque altè laquearia subter
Ridet ebur, postemve filix asaroticus ornat,
Nec Maurusiacos pulchræ testudinis orbes
Delphica sustentat, nec docto trita Myroni
Pocula multiplici florent radiantia gemmâ,
Aut bis in Herculeâ Milesia vellera conchâ
Versantur, tenuique satur lanugine bombyx
Luteolos folles pretiosaque fila relinquit,
Textile nec tenero subtegmine fulgurat aurum,
Spirantes referens vultus, quæ Pergamos olim
Artifici descripsit acu, quæ stamina Memphis,
Quæ Tyros, & Babylon radio pinxere sonanti;
At jacet in molli projectus cespite membra,

Quà cavus exesum pumex testudinat antrum,
 Quave susurranti crinem dat aquatica vento
 Arbor; & aut calamos, aut fixa hastilia jungit
 Cortice, statque levi casa frondea nixa tigillo,
 Quam metuant intrare pavor curæque sequaces,
 Sub qua jucundos tranquillo pectore sensus
 Nutrit, inabruptoque fovet sua corpora somno,
 Sylvarum & pecoris dominus, stant sedula circum
 Turba canes, audaxque Lacon, acerque Molossus:
 Dant ignem extritum filices, dant flumina nectar
 Hauſta manu, dat ager Cererem; nam caseus, aut lac,
 Lucorumve dapes absunt: stat rupibus ilex
 Mella ferens trunco, plenoque cacumine glandem.
 Illi sunt animo rupes, frondosaque tesqua,
 Et specus, & gelidi fontes, & roscida Tempe,
 Vallesque, Zephyrique, & carmina densa volucrum,
 Et Nymphæ, & Fauni, & capripedes Satyrisci,
 Panque rubens, & fronte cupressiferâ Sylvanus,
 Silenique senes, subdivalesque Ithyphalli,
 Et montana Pales, & quo pastore Pheræi
 Gaudebant campi, & crinem resoluta Mimallo,
 Et qui cornigerâ bicolores fronte corymbos,
 Pampineamque manu tenerâ quatit Evius hastam.
 Semper amor, semper cantus & fistula cordi est,
 Semper odorati Venerisque stipendia flores,
 Vitarumque altrix urbi malè nota voluptas.
 Talibus in studiis pastor molle exigit ævum.
 Post ubi raucisonæ pinnâ vibrante cicadæ
 Increpuere, ardensque metentibus ingruit æstus,
 Paulisper tum cessat opus, saxique sub umbrâ
 Prostrati indulgent genio: non mollia pleno
 Desunt vina cado, non lacti mixta polenta,

Aut pinguis tergum vitulae, placidusque sonora
 Lapsus aquae, crinemque aurae, frontemque laceffunt.
 Inde opus integrant, donec sub nocte coruscent
 Flammigero parvae stellantes clune volucres.
 Ecce autem dulces labris pater ingerit uvas
 Autumnus, crebraeque elisus verbere plantae
 It per praela latex, puerique examine denso
 Exultant lasciva cohors, circumque, supraque.
 Ille manu pandâ pronus bibit, alter ab ipso
 Sugit musta lacu crepitantibus hausta labellis.
 Hic sua suspensum resupinus in ora racemum
 Exprimit, hic focii patulos irrorat hiatus,
 Irriguumque mero fordet mentumque sinusque;
 Ebriaque incertis titubant vestigia plantis.
 Postquam acris successit hyems, & pendula tectis
 Dirigit glacies, largâ strue tollitur altè
 Collucetque focus: coeunt vicinia simplex
 Unâ omnes, juvenesque probi, materque severa
 Coniuge cum duro, & pueris, & virgine grandi,
 Convigilantque hilares, & primæ tempora noctis
 Decerpunt, molli curas abigente Lyæo;
 Mutuaque inter se ludunt: tum tibia folle
 Lascivum sonat inflato, tum carmina cantant,
 Carmina certatim cantant: tum tenta recusso
 Tympana supplodunt baculo, & cava cymbala pulsant,
 Et læti saltant; & tundunt æribus æra,
 Et grave conspirat cornu tuba flexilis unco,
 Conclamantque altum unanimes, tolluntque cachinnos.
 Porro autem, quanta est differtæ copia villæ,
 Quamque penu dives! neque enim vel frugibus hornis
 Horrea sufficiunt, vel odoro dolia musto;
 Testaque Palladiis jam non vacat ulla trapetis.

142 ANGELI POLITIANI

Terga suis pendent fumoso fordida tigno,
 Pertica pensilibus oneratur longa racemis,
 Non uvæ arentes, non pruna, & carica defunt;
 Sorbaque cum cerasis, duroque putamine clausa
 Persica nux, regumque altas imitata coronas
 Mespila, cumque pyris miserorum munus amantum
 Jam laxum in rugas malum, decoctaque ahenis
 Defruta, & omphacinus liquor, & lacrimosa sinapis,
 Et meditata novos Sicyonia bacca saporis:
 Tum sapa, melque recens, edulcatique lupini,
 Et prunæ increpitans balanus, contextaque cannis
 Fiscina lacte madens, & durati sale fungi.
 Annonam facilem vicinus suggerit hortus;
 Murmur apricantes niveâ dant turre columbi,
 Expandunt alas, & amicam blanda rogantes
 Oscula, circumeunt insertantque oribus ora:
 Jam vicibus nido incubitant genitrixque paterque,
 Jamque ova excludunt, natisque implumibus escam
 Commansam alternant, rostellaque hiantia complent.
 Adde gregem cortis, cristatarumque volucrum
 Induperatores, laterum qui sidera pulsu
 Explaudunt vigilique citant Titana canore;
 Et regnum sibi Marte parant: quippe obvia rostris
 Rostra ferunt, crebrisque acuunt assultibus iras,
 Ignescunt animis, & calcem calce repulsant
 Infesto, adversumque affigunt pectore pectus.
 Victor ovans cantu palmam testatur, & hosti
 Insultans victo, pavidum pede calcat iniquo.
 Ille filet, latebrasque petit, dominumque superbum
 Ferre gemit: comes it merito plebs cætera regi;
 Formoso regi, cui vertice purpurat alto
 Fastigatus apex, dulcique errore coruscæ

Splendescunt cervice jubæ, perque aurea colla,
 Perque humeros it pulcher honos, palea ampla decenter
 Albicat ex rutilo, atque torosa in pectora pendet
 Barbaricum in morem: stat aduncâ cuspide rostrum,
 Exiguum spatii rostrum, flagrantque tremendum
 Ravi oculi, niveasque caput late explicat aures.
 Crura pilis hirsuta rigent, juncturaque nodo
 Vix distante sedet; durus vestigia mucro
 Armatus: in immensum pinnæque hirtique lacerti
 Protenti excurrunt, duplicique horrentia vallo
 Falcatae ad cœlum tolluntur acumina caudæ.
 Ipse salax totam fœcundo semine gentem
 Implet, & oblongo nunc terram scalpturit ungui,
 Rimaturque cibos; nunc edita nubila visu
 Explorat cauto: non illum squamea tuto
 Aggreditur serpens, non raptor ab æthere milvus.
 Vocibus interea crebrum singultat acutis
 Parturiens conjunx; quæ scilicet ova subinde
 Tollit anus, signatque dies, vigilemque lucernam
 Consulit, & Lunæ crescentis tempora servans,
 Ut primum gallina glocit, numero impare subdit:
 Versatisque diu, solers auscultat an intus
 Pipiat involucer pullus, tenerumque putamen
 Pertuderit molli rostro, atque erumpere tentet.
 Parte aliâ bifero plumosam corpore messem
 Nutrit, & in crassâ satur urinare lacunâ
 Anser avet, stagnumque super pede remigat udo
 Depictæ cervicis anas, prolemque natatum
 Invitans, nunc extat aquis, nunc mergitur altè.
 Erigit explicitæ gemmata volumina caudæ
 Ambitiosus amans: at ficu & polline gliscit
 Pellaci cantu deceptus ab aucupe turdus.

Insidit

144 ANGELI POLITIANI

Infidit mutulo turtur, seseque saginans
 Rauca gemit, dulcesque miser suspirat amores:
 Flet viduus perdix, queritur peregrina coturnix,
 Inclusi caveis: hic cæca cuniculus antra
 Excavat, hic septo prægnans lepus errat in amplo,
 Capreolique hinulique, & aduncis dentibus apri.
 Hic stertunt glires, hic femina foetat echinus.
 Dædala somniferos peragunt examina bombos,
 Plenaque captivos servant vivaria pisces.
 Scilicet his opibus placide sua corpora curant,
 Dulciaque inter se læti tellure magistrâ
 Officia exercent; ut quæ neque ferre recuset
 Imperium, neque non grandi mercede rependat,
 Si qua laborifero debentur farra colono.
 Ille autem & volucris petit ardua sidera mente,
 Scrutaturque sagax, quæ sit sententia Divûm;
 Quid quæque emergens, latitanſve, oriensſve, cadensſve
 Stella paret; quid quadruplici celer afferat annus
 Cardine, quæ sulcis, quæ sint flata tempora messi;
 Quidque pecus vehat Olenium, qua grandine colles
 Trux nepa dilapidet, quo turbine surgat Orion,
 Quos glomerent imbres aut pressus Arione delphin,
 Pleias &, Arcturusque senex, Hyadesque puellæ:
 Unde bibant herbæ divini pocula lactis:
 Cur rubigo fatis, uredoque vitibus obsit:
 Quid nebulas abigat, tempestatessque repellat:
 Quod vento ingenium, quæ nubes causa serenet:
 Quidque silens moneat, quidque intermenſtrua Phœbe,
 Vel cum plena meat, vel cum decreſcere rurſum
 Incipit: ille etiam numeros legesque dierum
 Providus observat: ſcit enim quid ſeptima portet,
 In qua naſcentem excepit bona Delia fratrem.

Scit quoque post decimam quid prima, quid altera luces
 Injungant operum: quocirca aut vellera lanæ
 Demetit, aut gravido maturas mergit aristas,
 Aut telam locat uxoris; nam pendula in ortu
 Posteriore suos etiam net aranea casses;
 Quæ sequitur bona virgultis, inimica ferendis
 Frugibus: ergo cavet quod obest, quodque expedit urget:
 Novit enim quota connubiis, quota partibus obftet,
 Aspiretve dies, quota pinguem emasculet hoedum,
 Septaque circumdet pecori, quota jungat amantes
 Et clandestinos jubeat miscere susurros:
 Qua ponat canis hirritum, malesuadaque pectus
 Cura nimis laceret, qua tristis oberret Erinny
 Nocte magis, secat ille suo sibi tempore lignum,
 Dolia degustat, subigit juga ferre juvencum.
 De flabris quoque, de pluvîa dulcique sereno,
 Aut Lunæ occasus, aut idem consulit ortus.
 Tractat opus, si pura micet; sin atra recedat,
 Aut quinto directa die, aut medio orbe retusa,
 Nec gracili cornu, aut triplici sit culta coronâ,
 Tecta subit, metuens hiemes: si rubra coruscet,
 Tum verò expectat ventos: nec fallit eundem
 Quo Boream cornu, quo Cynthia provocet Austrum;
 Consulit & Phœbi flammæ an grandinis augur
 Palleat, an radiis monstret discordibus imbrem;
 An præ se exoriens nubes agat, an niger orbem
 Circulus extremum claudens, quâ rumpitur, acres
 Carceris Æolii moneat consurgere flatus.
 Adnotat & cœli faciem, num stella sereno
 Æthere lapsa cadat, rapidi prænuntia Cauri;
 Conscia num subitâ semet caligine obumbrent
 Astra, trahantque hiemem; gemino Thaumantias arcu

Quid ferat, aut curto cum vix fecat aëra gyro,
 Et pæne unicolor taurinâ fronte minatur.
 Nunc præsepe oculis, nunc Bacchi spectat asellos;
 Quique Noton cernit, quique est obversus ad Arcton,
 Fulgores, tonitrus, insperfaque vellera cœlo,
 Brumalemque diem, & totum semel adspicit annum.
 Necnon & nautis ruiturum in carbasa nimbum
 Augurat, undifonum si fors mare surrigit Ægon,
 Canaque conspergit sale saxa & littora frangit.
 Tunc & tristifico reboant montana fragore,
 Et repetunt siccum mergi, atque ex æquore clamant.
 Ipsa volans sublime auras æthramque laceffit
 Ardea, colludunt fulicæ, plauduntque gregatæ.
 At lasciva lacus alis perstringit hirundo,
 Et summas prope radit aquas, ranæque coaxant.
 Fusca gradu cornix lento metitur arenas,
 Aut fluvium capite, & madidâ cervice receptat,
 Crocituque gravi pluviam increpat usque morantem.
 Clangunt Naupliadæ volucres & pervia pinnis
 Nubila conscribunt: incertus in æquore delphin
 Difflat aquas: latrant corvi, vocemque resorbent.
 Progerit ova cavis patiens formica laborum.
 Blanda canis terram pedibus scabit: ore lapillos
 Tardigradus prendit cancer, seseque saburrat,
 Atque hæret ripæ: densum occinit improbulus mus,
 Straminaque exculcat: quin centipedes scolopendræ
 Parietibus reptant: aures pigra motat asella.
 Dependent bullæ lychno, fitiensque cruoris
 Musca redit, summosque proboscide mordicat artus.
 Nec longe à tectis apis ingeniosa recedit.
 Prunaque concretusque ima cinis hæret in ollâ,
 Carboque pellucet: neque non prænuntiat Euros

Pluma natans, foliumve errans, pappique volantes ;
Flammaque cum flectit, cum sese elidit, & ipsis
Vix sedet in stupis, scintillamque excutit udam.
Vos quoque pastores ventos horretis, & imbres,
Cum temere excursans pecus ampla in pascua fertur,
Cumque alacres ludunt agni, calcesque protervos
Subsultim incutiunt inter se, & cornibus hærent ;
Aut cum se è pastu vi vix, ægreque revellunt ;
Cumque boves liquidi suspectant lumina cœli,
Olfactantque auras, & succos naribus udos
Crebra trahunt, dextrumque latus consternere gaudent,
Aut lingunt adversa pilos, aut vespere fero
Mugitu ingenti redeunt, caulasque fatigant :
Cum sibi non factos sus dissipat ore maniplos,
Cumque antro lupo exululat, cumque improbus idem
Nec metuens hominum propius consistit, & offert
Se mendicanti similem, ac loca culta pererrat.
Ergo in consilium maria advocat, æthera, terras,
Naturamque omnem ; vivitque auctoribus astris
Cura Deum agricola atque animo præscita recenset,
Et rerum eventus sensu præfagit acuto.
Hanc ô cœlicolæ magni concedite vitam.
Sic mihi delicias, sic blandimenta laborum,
Sic faciles date semper opes ; hac improba sunt
Vota tenus, nunquam certe, nunquam illa precabor,
Splendeat ut rutilo frons invidiosa galero,
Tergeminâque gravis surgat mihi mitra coronâ.
Talia Fesuleo lentus meditabar in antro,
Rure suburbano Medicum, quâ mons facer urbem
Mæoniam longique volumina despicit Arni ;
Quâ bonus hospitium felix placidamque quietem
Indulget Laurens, Laurens haud ultima Phœbi

Gloria, jactatis Laurens fida anchora Musis:
 Qui si certa magis permiserit otia nobis,
 Afflabor majore Deo, nec jam ardua tantum
 Sylva meas voces montanaque saxa loquentur;
 Sed tu (si qua fides) tu nostrum forsitan olim
 O mea blanda altrix non aspernabere carmen,
 Quamvis magnorum genitrix Florentia vatum,
 Doctaque me triplici recinet facundia linguâ.

PRÆFATIO IN SEQUEM SYLVAM.

STabat adhuc rudibus Pagasæo in littore remis
 Quæ ratis undosum prima cucurrit iter:
 Dum tamen extremis hærent succincta ceruchis
 Lintea, dum nautas flamina nulla vocant,
 Conveniunt Minyæ gemini Chironis ad antrum,
 Qua fugit obliquo garrula lympha pede,
 Quaque ingens platanus genialibus excubat umbris:
 Explicat hic faciles rustica mensa dapes;
 Crescit fronde torus, vernant in flore capilli,
 Sed viret Herculeis populus alba comis.
 Dat puer Æacides niveâ carchesia dextrâ;
 Sed suus Alcidx pocula miscet Hylas.
 Finis erat dapibus; citharam prius excitat Orpheus,
 Et movet ad doctas verba canora manus.
 Conticuere viri, tenuere silentia venti,
 Vosque retro cursum mox tenuistis aquæ.
 Jam volucres fessis pendere sub æthera pinnis
 Jamque truces videas ora tenere feras.
 Decurrunt scopulis auritæ ad carmina quercus,
 Nudaque Peliacus culmina motat apex.

Et jam materno permulserat omnia cantu,
 Cum tacuit, querulam deposuitque fidem.
 Occupat hanc audax, digitosque affringit Achilles,
 Indoctumque rudi personat ore puer.
 Materiam quæris? laudabat carmina blandi
 Hospitis, & tantæ murmura magna lyræ.
 Riserunt Minyæ; sed enim tibi dicitur, Orpheu,
 Nec pueri pietas grata fuisse nimis.
 Me quoque nunc magni nomen celebrare Maronis
 (Si qua fides vero est) gaudet & ipse Maro.

MANTO.

In Bucolicā Virgilii enarratione pronuntiata.

EST Dea quæ vacuo sublimis in aëre pendens
 It nimbo succincta latus, sed candida palmam,
 Sed radiata comam, ac stridentibus insonat alis.
 Hæc spes immodicas premit, hæc infesta superbis
 Imminet; huic celsas hominum contundere mentes,
 Successusque datum, & nimios turbare paratus:
 Quam veteres Nemefin, genitam de Nocte silenti
 Oceano dixere patri: stant fidera fronti,
 Fræna manu pateramque gerit, semperque verendum
 Ridet, & infanis obstat contraria cœptis;
 Improba vota domans, ac summis ima revolvens
 Miscet, & alternâ nostros vice temperat actus,
 Atque huc atque illuc ventorum turbine fertur.
 Viderat hæc domitis tumidam te, Græcia, Persis
 Signa quoque Eoum victricia ferre sub orbem:
 Viderat & cantu Aonio eloquiisque superbam
 Ire altum, magnumque loqui, cœloque supinum

Infertare caput, nec Dīs te ferre minorem.
 Mox fastus exosa graves, cervice coëgit
 Ferre jugum, & Latiis superatam subdidit armis.
 Nec fandi permisit honos: tu namque potenti
 Protinus ore tonans, ardentis fulmine linguæ
 Cuncta quatis Cicero: Pylæ non mella senectæ,
 Nec jam Dulichias audet conferre procellas,
 Sponte tibi virides transcribens Græcia palmas.
 Se tamen Aoniæ solatur fronde coronæ.
 Deerat adhuc Latio vatum decus, horrida quanquam
 Bella tubasque rudi cantaverat Ennius arte.
 Editus ecce Maro, quo non felicius alter,
 Seu sylvas, seu rura canit, sive arma virumque:
 Namque Syracosis cum vix assurgat avenis,
 Hesiodum premit, & magno contendit Homero.
 Ergo age quis centum mihi nunc in carmina linguas,
 Immensumque loqui, vocemque effundere ahenam,
 Quis mihi det Siculas Latio clangore sorores
 Post Geticam superare chelyn? dum te, optime vatum,
 Imbellis pietas audaci promere cantu
 Audet, Atlanteasque humeris fulcire columnas.
 Unde ego tantarum repetam primordia laudum?
 Aut qua fine sequar? facit ingens copia rerum
 Incertum: sic frondiferâ lignator in Idâ
 Stat dubius, vastæ quæ primum robora sylvæ
 Vulneret; hic patulam procero stipite fagum,
 Hic videt annosam sua pandere brachia quercum;
 Illic succinctas caput exertare cupressos;
 Metiturque oculis Phrygiæ nemora alta parentis.
 Te nascente, Maro, Parnassi è culmine summo
 Affuit Aonias inter festina sorores
 Calliope, blandisque exceptum sustulit ulnis,

Permulsitque manu quatiens, terque oscula junxit.
Omina ter cecinit, ter lauro tempora cinxit.
Mox aliæ dant quæque tuis munuscula cunis:
Certatim dant plectra, lyram, pellemque pedumque,
Dant & multiforam modulanda ad carmina loton,
Et decrefcenti compactas ordine avenas.
Dant Pandionias volucres: ter murmure placant
Liventes oculos, ter frontem baccare tangunt.
Venit & Elysio venturi præscia Manto,
Manto quæ juvenem fluvio conceperat Ocnum,
Ocnum qui matris dederat tibi Mantua nomen:
Venit & horrentes quatiens vittamque comasque,
Sanguineamque rotans aciem, sic ora resolvit
Plena Deo, & veras excussit pectore voces:
Dicebam memini, memini, tibi Mantua quondam,
Surge bonis avibus fundata, & fulmine lævo;
Surge, paremque astris contende educere molem,
Pyramidum supra sumptus: proh quanta manet te
Gloria, quam longum senibus celebrabere sæclis!
Nascetur, video, superâ tibi missus ab arce
Sidereus vates, alti cui numinis haustum
Mens cœlo cognata ferat, quem grande sonantem
Ne Linus Inachides tantum, atque Oeagrius Orpheus,
Aut mea qui Tyrio construxit moenia plectro,
Sed vos ô Musæ, sed tu mireris Apollo.
Et nunc ecce puer tranquillæ ad lumina lucis
Ille diu promissus adest, vitamque salutans
Has teneris jam nunc mulcet vagitibus auras.
Euge beate puer, sanguis meus, horreat ortus
Græcia tota tuos, laurumque habitura secundam,
Ascra, Arethusa, suis metuant, & Smyrna coronis.
Incipe adhuc gracili connectere carmina filo:

Incipe magne puer, nec vota intexere Diris
 Impia, nec Culici genitum præstare merenti,
 Nec te Lampfacium pudeat lufisse Ithyphallum,
 Blandaue lascivis epigrammata pingere chartis:
 Acmonidas refer, & Bronten, Volcaniaque antra,
 Ignivomosque apices montis, raucoque trementem
 Murmure Trinacriam, quoties per nubila flammæ
 Eruçtat, tentatque latus versare Typhoeus.
 Dic Scyllam subitis miseram quæ se induit alis,
 Scyllam quæ nimio flagrans Minois amore
 Ah potuit rigido genitorem invadere ferro
 Crudelis; potuit cano spoliare capillo
 Crudelis: sed quis duro contendat amor?
 Crudelis, sed culpa tua est, tua culpa Cupido.
 Atque hæc prima novi fuerint elementa poëtæ:
 Hæc fuerint timidæ præludia prima juventæ.
 Jam vatem, jam Roma vocas, jam sæva recessit
 Paupertas, præstatque piis grata otia Musis
 Tuscus eques: nosco hunc, atavis qui regibus ortus,
 Discinctum juvenem cerno, & te, maxime princeps,
 Purpureos inter procures, sanctumque Senatum,
 Pendentem stare ad numeros atque ora tenentem.
 Tu tamen ô miseræ nimium vicina Cremonæ,
 Quid fles amissum, quid fles mea Mantua campum,
 Pascentem niveos herbofo flumine cycnos?
 Nonne vides, ingrata, tuis quæ præmia damnis
 Accumulent Superi, & solatia quanta rependant?
 Ipsa en Roma tuo sese quoque jactat alumno:
 Jamque Phalanthei resonant pineta Galeſi
 Tityre te vacuo meditantem murmur in antro:
 Jamque tuam dociles recinunt Amaryllida sylvæ:
 Nigraque dum raucum tremulis evibrat ab alis

Carmen & epoto canit ebria rore cicada,
 Montibus ah solis formosum jactat Alexin
 Vocalis Corydon, & Alexin reddit imago.
 Ecce autem imparibus dum sibila flectit avenis
 Impubis pastor, faciles dum ludit amores,
 Aureolo petit hunc malo, lascivaque currit
 Ad salices Nymphe furtivo prodita risu.
 Sed majora vocant: nunc, ô nunc omnis abesto.
 Impius, & casti linguisque animisque favento.
 Stelligero Deus ille, Deus se fundit ab axe,
 Æterni mens certa patris, quique omnia nutu
 Torquet, Idumææ se virginis inserit alvo
 Aurea sparsurus redivivo sæcula mundo.
 Tu tamen ante alios felix mea vera propago,
 Cui licitum in sylvis inter coryleta jacenti
 Rimari quid fata parent, quid pulchra minentur
 Sidera, quique mihi divini pectoris hæres,
 Enthea Cumæis incingas tempora vittis.
 Verum age jam gelidosque tegant umbracula fontes,
 Et foliis cumuletur humus, densique manipulis
 Inspirent flores, vacuoque incisa sepulchro
 Candida formosum testetur littera Daphnin,
 Daphnin ad astra vocet tenero cava fistula cantu.
 Ebrius interea nostri nutritor Iacchi
 Silenus molli dormit resupinus in antro,
 Ebrius & nimio venas tumefactus alumno.
 Securum pueri audaces atque improba Nais
 Invadunt furtim, deque ipsis vincla coronis,
 Quæ senis è mutilo modo vertice defluxerunt,
 Injiciunt alacres, promissaque carmina poscunt,
 Carmina cum sylvis totos mulcentia montes.
 Jamque tuis Minci glaucâ sub arundine ripis

Vincitur

Vincitur alterno Corydonis carmine Thyrsis.
 Jam repetit querulam Damonis tibia Musam :
 Damonis Musam scopuli pinusque loquuntur.
 Sed quid io tam dulce tibi est Galatea sub undis,
 Quam formosa vocet nequicquam ad littora Cyclops?
 Infelix Cyclops, sed enim infelicior illo
 Gallus amat, queriturque suam procul esse Lycorin;
 Gallus, quem rigidæ flevire in montibus orni,
 Cujus amorem omnes nequeunt mutare labores;
 Gallus, quem frustra verbis solatus Apollo est.
 Hæc sat erit fimas inter cecinisse capellas
 Pastorem, tu victricem fer Mantua palmam;
 Ecce lacertosi quærun't nova turba coloni
 Quo segetes veniant campo, quo fidere tellus
 Vertatur, quod sit falcis, quod tempus aratri.
 Egredere ô sylvis juvenis, curruque levatus
 Triptolemi Latios fœcunda messibus agros.
 Nec cœlebs jam palmes agat, sed reptet ad ulmum
 Ebrius, at dulci rubeat nova nupta marito;
 Et pater autumnus medio confurgat ab auro
 Pomiferum viridi caput altè umbratus amictu;
 Atque Acheloë tuum teneat grave dextera cornu,
 Stetque catenatas suadens nudare palæstras.
 Palladis ampla arbor bicoloribus horrida baccis,
 Frondibus & versis longum discriminet annum,
 Jam lætos inter saltus, frondosæque tesqua.
 Hinc vitulus primo cui frons protuberet ævo
 Mugitu tenero matrem vocet, inde per herbas
 Candida lascivo discurrat bucula saltu.
 At quibus assurgunt pleno jam cornua gyro,
 Inter se adverso decertent pectore amantes,
 Dum rudis exultim florentis in æquore campi

Ludit equus, volucresque fugâ prævertere ventos,
 Aut tranare amnes, aut cursu evincere montem
 Gestit, Olympiadæ rapturus dona coronæ:
 Lanigerumque pecus primo propellat Eoo
 De stabulis pastor, dum pratis roscida lucent
 Gramina, dum teretes per flexa cacumina guttæ
 Collidunt: ipsæ hærentes vix rupibus altis
 Aspera Cinyphiæ carpant dumeta capellæ.
 Tum glomerata cavo fundant se examina faxo,
 Halantemque rosam & tenerorum germina florum
 Taurigenæ populentur apes, plenoque recurrant
 Poplite: jam lentum teneat fundamina gluten;
 Jam portas, arcemque & propugnacula condant,
 Ceraque nectareas ducat sexangula cellas:
 Aut natos, aut mella legant, fucosque repellant
 Turpe pecus, jamque accinctæ civilibus armis
 Expediantque manus rostris, & spicula vibrent,
 Nocturnoque sonent mussantia castra susurro.
 At tu quæ tellus æstuque geluque laboras,
 Cui facer hybernos Helicon intercipit ortus,
 Ne cessa acceptam nostræ submittere laurum,
 Nec jam supremi certent de sanguine vatis [Athenæ.
 Smyrna, Rhodos, Colophon, Salamis, Chios, Argos,
 Quippe Bianoream manet hæc victoria gentem:
 Namque meus timido qui rura & pascua versu
 Hactenus excoluit, stimulis tandem acribus actus,
 Deducetque metum, validasque in pectora vires
 Contrahet, attonitoque canet fera pectine bella:
 Qualis adhuc brevibus quæ vix bene fidere pinnis
 Cœpit avis, matrem primò nidosque loquaces
 Circumit, & crebrum patulâ super arbore fidit:
 Colligit inde animos sensim, & vicina volatu

156 ANGELI POLITIANI

Stagna legit, terrasque capit, captasque relinquit,
 Lascivique fugâ: tandem & sublimia tranans
 Nubila, & iratis audens se credere ventis,
 In spatia excurrit justisque eremigat alis.
 Ac primùm Siculis magnum producet ab oris
 Laomedontiaden, undisque & turbine sævo
 Auferet in Libyen, quem Dido ignara futuri
 (Sic placitum Superis) animoque domoque receptet.
 Reginæque hospes diri commenta Sinonis,
 Mendaces Graios, vanæ perjuria gentis,
 Et populata malis Neptunia Pergama flammis,
 Se quoque jactatum referet terraque marique.
 Illa avidis bibet ignem oculis, noctemque diemque
 Nutriet infelix yefanum pectore amorem.
 Venatu tandem in medio Saturnia nimbum
 Pronuba diffundet, soloque Hymenæus in antro
 Affuerit, nullasque faces mœstum afferet omen,
 Fulgoresque dabit nymphis ululantibus æther.
 Ipse Jovis monitu Æneas rursus ire per undas
 Cogetur vento, rursus Itala quærere regna,
 Surgentem Aufoniæ folio impositurus Iulum.
 At Phœnissa rogam sævo furiata dolore
 Incendet moritura, trucesque in vota vocabit
 Eumenidas; mox & Phrygium, proh tristitia dona,
 Ah niveum per pectus aget miserabilis ensem!
 Discolor interea taurino combibet ore
 Iris aquas, iterumque antris effundet apertis
 Hippotades hiemem, & rapidis ruet æquora ventis;
 Zancleas iterum fessi ejicientur ad oras
 Troës, & hospitio fidi accipientur Acestæ.
 Hic patris ad tumulum solennes ordine pompas
 Dux feret, ac meritos celebrabit littore ludos.

Tum

Tum pelagus relegens amisso præfide puppīs
Vix tandem Euboicâ lacrimans potietur arenâ.
Atque ubi fata Deûm vivacis ab ore Sibyllæ
Hauserit, infernas etiam descendet ad umbras,
(O pietas!) manesque petet per Averno paternos,
Romanosque suos Lethæi ad fluminis undam
Conferet, & magnos gaudens cognoscet Iulos,
Paciferumque ducem, fulvo cui pulchra metallo
Sæcla fluent, cui pressa gravi pede bella jacebunt.
His lætus portâ ad socios evadet eburnâ
Dux Anchisiades, Tuscumque evadet ad amnem.
Necdum parta quies, restant bella aspera, restant,
Et crassus multo stagnabit funere Tybris.
At tibi Castaliis renoventur pectora lymphis
Care nepos; nunc, nunc ingenti est ore sonandum
Grande opus à tergo; quis enim alto evincere cantu
Clamoresque virûm atque hinnitus speret equorum?
Tu tamen evinces, licitum tibi maxime vatum
Arma, acies, furias, Martem ipsum æquare canendo.
Jamque volans superas Alecto impunè per auras
Tartareum canit, & resides stridentibus hydrys
Instimulat; dux ipsa manu Saturnia sæva
Claustra quatit belli, postesque irata refringit.
Jam Latiae coïere manus, domat aspera duris
Ora lupis sonipes, facilesque in pulvere gyros
Flectit eques; ipsæ Alpino de vertice sylvæ
Præcipitant, avidæ Phrygios haurire cruores.
Jam rastro pondus rigidum diffingit in ensem
Cædis amor, versique abeunt in pila ligones,
Attritusque cavâ mutatur casside vomis.
Jamque aurem horrifono rumpunt fera classica bombo,
Armorumque minax perstringit lumina fulgor.

158 ANGELI POLITIANI

Dumque alacres secum in Martem Cythereius heros
 Arcadas, & missum auspicio Pallanta sinistro
 Audacem puerum, melioraque fata sequutos
 Tyrrhenos rapit, & tantis accingitur ausis,
 Ecce furens Rutulus, sævoque instinctus amore
 Nequicquam in Phrygiam jaculatus lampada classem
 Miratur subitas pelago consurgere Nymphas.
 Nec minus irrumpit castris, altamque cruentus
 Dat stragem, fluvioque evadit lætus amico.
 Ultor adest, sociosque exponens littore tuto,
 Auspiciū belli, maternis fulgurat armis
 Dardanides, totasque in pugnam exsuscitat iras.
 O qui sudor equis, qui se alto in pulvere reges
 Turpabunt, quanto exurget rubra sanguine tellus!
 Nec tuus hasta Deus, nec te tua dextera forti
 Mezenti leto eripiet, visque effera mentis;
 Sed consors nato accedes tumulique necisque.
 At tu quo nimio spoliū & laudis amore
 Inconsulta ruis? quin sævas bellica Virgo
 Insidias prius, & venientem respicis hastam?
 Tuque miser pone ô rapti mala gaudia balthæi,
 Et cæsi exuvias pueri, invidiamque Deorum,
 Turne, cave: dabis heu pœnas, dabis improbe, & istam
 Evandro debes animam, atque ultricibus umbris:
 Sic tandem Iliacas properans pensare ruinas
 Ad Teucros fessis revolat Victoria pinnis.
 Grande tamen vobis lethi solamen honesti,
 Magnanimi heroës nati felicibus astris,
 Afferet Aonius juvenis, cui dia canenti
 Facta virūm totis pariter præconia linguis
 Solvet fama loquax, cui dulci semper ab ore
 Roscida mella fluent, cujusque Acheloïa Siren

Gestiet innocuo divina poemata cantu
 Flectere, cui blandis infidet Suada labellis,
 Cui decus omne situm cedit stupefacta vetustas,
 Ipsa illi, quem vix ducibus largiris, honorem
 Sponte feres, totoque assurges Roma theatro.
 Hæc ubi veridico fudit de pectore Manto,
 Composuit vultum, teneroque arrisit alumno,
 Osculaque ore legens sacrum inspiravit amorem,
 Afflavitque animam, tenuesque recessit in auras.
 Plauserunt hilares ad tanta oracula Musæ:
 Plauserunt Nymphæ, quique alto è vertice montis
 Affuerat, capripes concussit cornua Faunus:
 Et triplices carmen scripsere adamante sorores.
 Vos age nunc alacres certatim Etrusca Juventus
 Aoniis operata sacris accurrite mecum,
 Dædala perpetui visum monumenta poetæ;
 Qualia nec castæ peplis intexta Minervæ
 Solenni veteres lustris explicuistis Athenæ,
 Picta rubro quoties animantur prælia cocco;
 Nec vetus immensum fuerint quæ sparsa per orbem
 Gloria septenâ celebrat spectacula famâ.
 Nam neque belligeris Babylon pulsata quadrigis
 Mœnia, nec liquido pomaria pendula cœlo
 Conferat, aut dextris constructa altaria Delos
 Cornibus, aut vasti molem Rhodos aurea Phœbi:
 Non Cares, Mausole, tui cælamina busti,
 Phidiacum non Elis ebur, non ipsa superbas
 Pyramidas jactet lascivi lingua Canobi.
 Namque hæc aut valido Neptuni quassa tridenti,
 Aut telo, Summane, tuo traxere ruinam:
 Aut trucibus nimbis, aut iræ obnoxia Cauri,
 Aut tacitis lentis perierunt dentibus ævi.

At manet æternum, & feros excurrit in annos
 Vatis opus; dumque in tacito vaga fidera mundo
 Fulgebunt, dum Sol nigris orietur ab Indis,
 Prævia luciferis aderit dum curribus Eos,
 Dum ver triftis hyems, autumnum proferet æftas,
 Dumque fluet spirans refluetque reciproca Tethys,
 Dum mixta alternas capient elementa figuras,
 Semper erit magni decus immortale Maronis,
 Semper inexhaustis ibunt hæc flumina venis,
 Semper ab his docti ducentur fontibus haustus,
 Semper odoratos fundent hæc gramina flores,
 Unde piæ libetis apes, unde inclita neſtat
 Serta comis triplici juvenalis Gratia dextrâ.
 Et quis io juvenes tanti miracula luſtrans
 Eloquii, non ſe immenſos terræque mariſque
 Proſpectare putet tractus? hic ubere largo
 Luxuriant ſegetes: hic mollia gramina tondet
 Armentum, hic lentis amicitur vitibus ulmus:
 Illinc muſcoſo tollunt ſe robora trunco;
 Hinc maria ampla patent, bibulis hoc ſquallet arenis
 Littus: ab his gelidi decurrunt montibus amnes,
 Huc vaſtæ incumbunt rupes, hinc ſcrupea pandunt
 Antra ſinus, illinc valles cubuere reductæ.
 Et diſcors pulchrum facies ut temperat orbem,
 Sic varios ſeſe in vultus facundia dives
 Induit, & vaſto nunc torrens impete fertur
 Fluminis in morem; ficco nunc aret in alveo,
 Nunc ſeſe laxat, nunc expatiata coërcet,
 Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet
 Floribus, interdum pulchrè ſimul omnia miſcet.
 O vatum pretioſa quies, ô gaudia ſolis
 Nota piis, dulcis furor, incorrupta voluptas,

Ambrosiæque Deûm mensæ ! quis talia cernens
 Regibus invidet ? mollem sibi prorsus habeto [lignum
 Vestem, aurum, gemmas ; tantum hinc procul esto ma-
 Vulgus, ad hæc nulli perrumpant sacra profani.

A M B R A.

In poetæ Homeri enarratione pronuntiata.

SPICEA si Cereris templo suspensa corona
 Donum erat agricolæ quondam ; si vinitor uvam
 Seposuit Bromio, quoties prædivite cornu
 Copia se fudit ; placidam si lacte recenti
 Pastores sparsere Palem, spumantia postquam
 Complerant olidam supra caput ubera mulctram ;
 Primitias & quisque sui fert muneris auctor :
 Cur ego non vocem hanc, aut si quid spiritus olim
 Concipit egregium, si quid mens ardua conscit
 Rarum, insigne, sibi, si quo se murmure jactat
 Lingua potens, cur non totum in præconia solvam
 Mæonidæ magni, cujus de gurgite vivo
 Combibit arcanos vatum omnis turba furores ?
 Utque laboriferi ferrum lapis Herculis alte
 Erigit, & longos chalybum procul implicat orbes,
 Vimque suam adspirat cunctis ; ita prorsus ab uno
 Impetus ille sacer vatum dependet Homero.
 Ille Jovis mensæ accumbens dat pocula nobis
 Iliacâ porrecta manu, quæ triste repellant
 Annorum senium, vitamque in sæcla propagent,
 Ille Deûm vultus, ille ardua semina laudum
 Ostentat populis, ac mentis præpete nisu

Pervolat chaos immensum, cœlum, æquora, terras,
 Vimque omnem exsinuat rerum, vocesque refundit,
 Quas fera, quas volucris, quas venti atque ætheris ignes,
 Quas maria atque amnes, quas Diique hominesque loquantur.
 Quin nudam virtutem ipsam complexus honores
 Fastidit vanos, & ineptæ præmia famæ
 Despicit exemptus vulgo; ac jam monte potitus
 Ridet anhelantem dura ad fastigia turbam.
 Vos age nunc tanti precor incunabula vatis
 Divinosque ortus, Clio, dictate canenti.
 Muneris hoc vestri, longis siquidem obsita sæclis
 Fama tacet, centumque Deæ premit ora vetustas.
 Iverat Æthiopum solitas invisere mensas
 Oceanumque senem, & foecundæ Tethyos antra
 Juppiter, Ætnæoque manum exarmaverat igni,
 Contentus sceptris: frontem tranquilla ferenat
 Majestas, sanctoque nitet pax aurea vultu:
 Nimbi, hyemes, tonitrusque; procul: regem omne Deorum
 Concilium facie cultuque insigne sequuntur.
 Bistonibus Mars instat equis; tu jungis olores
 Phœbe Therapnæos: Geticâ Mars fulgurat hastâ;
 Contendis tu Phœbe fides, arcusque retendis;
 Lyncas agit Bromius; pavos Saturnia pictos;
 Tardos Luna boves; annosas Delia cervas;
 Gryphas Hyperboreos Nemesis; Cytherea columbas;
 Fert pedibus pinnas puer Arcas, crine galærum,
 Et chelyn incurvam, atque incurvam sustinet harpen,
 Paciferâque duos virgâ discriminat angues:
 Coryton puer Idalius calamosque facemque;
 Alcides clavam, & Nemeæi vellera monstri;
 Tartaream Pallas galeam, & Phorcynida gestat.
 Concordes gemino radiantur Castores astro:

Claviger in semet redeuntem computat annum
Jam dextrâ Deus, at Saturnum lanæa compes
Mulcibero jubet ire parem: nec dextra, Prometheus,
Non tua Caucasæ meminit ferrata catenæ.
Arma Deos sua quemque decent: nec segnius alti
Numina conveniunt pelagi: rex ipse bifformes
Arduus urget equos, sævoque tridente minatur
Euroque, Boreæque; & vultu temperat Austros.
Solutus equo Zephyrus tremulis persultat in undis.
Ipse sinu facilem molli fovet Amphitriten.
Ludunt Nereidum simplex chorus: illa sororem
Provocat, & blando certat superare natatu:
Hæc junctum delphina regit, premit illa leonem;
Trux vehit hanc aries, olido sedet illa juvenco:
Insultant aliæ monstris, quæ plurima vastus
Subluit Oceanus, scopulis horrentia Cete,
Balænam, Piscesque, & Physetera marinos
(Si qua fides vero est) efflantem ad sidera fluctus;
Quosdam & semiferi dorso Tritones amico
Excipiunt, bifidæque ligant curvamine caudæ:
Et nunc tortilibus permulcent æquora conchis,
Dulcia nunc flexis cervicibus oscula captant.
It Phorcus pater, it Glaucus, longamque per undas
Canitiem trahit, & Nymphis luctantibus instat:
Inousque puer, Glauca cum matre, repulsas
Nunc inter lascivit aquas; nunc improbus extat
Pube tenus, conchasque & rubra corallia vellit.
Tu quoque non dubio frontem laxare severam
Tandem ausus risu, Proteu: verum una peremptum
Plorat adhuc natum Thetis, & crudelia Divûm
Numina, crudeles Parcas miseranda laceffit;
Ac precibus mixtas obliquans sæva querelas,
Exitique

Exitiique reum citat, & convicia fundit.
 Tum vix passâ toro primos accumbere Divûm
 Procurrit turbata comas, & pectore nudo,
 (Sic dolor ille monet) lævâque amplexa verendi
 Genua Jovis, dextrâque attentans supplice barbam
 Talibus affata est: O qui stellantia nutu
 Regna quatis, viden' ut magnâ de gente Dearum
 Sola ego perpetuo (quid enim mea vulnera celem?)
 Tabescam luctu, vestrasque infesta profanem
 Has epulas? quodnam ob meritum pater optime? certe
 Non ego vincla tibi, scis, ô, scis ipse parabam
 Magne fator, non Corycio tua tela sub antro
 Servabat Thetis anguipedi jurata Typhœo.
 Nec non mortales thalamos, humilemque maritum
 Conquerimur: fuerint Parcarum vellera justis
 Invida connubiis, liceat timuisse Tonanti:
 Quanquam ô (sed taceo) cur autem summe Deorum
 Cur meus Æacides Latoïa tela cruentat
 Te minor? anne etiam sobolem damnavimus ipsæ,
 Aut faciem Titani tuam? sed vertite quæso,
 Me quoque jamdudum in filicem, nec marmora solum
 Tristibus æternum lacrimis Sipyleïa manent.
 Hos certe ingrato cineri, mutisque sepulchris,
 (Quando aliud quid sit) genitrix persolvat honores
 Si neque perpetuæ saltem illum munere laudis
 Dignaris pater, & Lethen parva accolet umbra.
 Talia voce refert, genibusque affixa Tonantis
 Hæret inexhaustum lacrimans sparsisque capillis.
 Jamque Deos omnes dictis, & imagine mœstâ
 Flexerat: invidiam sensit, vultusque retorfit
 Ad Venerem Phœbus: tum Divam pauca moratus
 Sublevat omnipotens, verbisque ita mulcet amicis:

Ne crede æterno incisas adamante revelli
Poffe Deum leges; ftant omne immota per ævum
Quæ triplices nevere colus, nec funera nati
Flet Thetis una fui: communes define casus
Adnumerare tibi, ac totam hanc circumfpice turbam:
Scilicet invenies confortes undique luctûs;
Me quoque in his: fiquidem tranfegit Opuntia cuspis
Ductorem Lyciæ, & moribundum in pulvere merfit.
Nec tu digna tamen, fateor (ni fata repugnent)
Quæ tam sæva gemas, quæ mortales Hymenæos
Nerei pertuleris, nec folus Apollinis arcus
Pignora Divarum Phrygiis tamen obruit arvis.
Eft etiam cui Memnoniam Pallantias urnam
Imputet, atque adeo triftes ut pectore curas
Excutias, animumque leves, reddetur Achilli
Ingens tantorum pretium (mihi crede) laborum:
Nam neque Cerbereos rictus, nec Erinnyas atris
Anguibus implicitas inamœnaque Tartara paffus
Elyfium tenet hic magnâ venerabilis umbrâ.
Mutatis pulchram auspiciis fibi Colchida junget
Solis & Oceani volventi progener ævo.
Utque Rhodos Solem, Venerem Paphos atque Cythera,
Junonemque Samus, Cereremque Typhoïas Ætne,
Me mea Creta colit; fic nato candida Leuce,
Leuce, quæ Scythicis procul infula perfonat undis,
Templa tuo ponet: nautis hic ille fub alto
Fata canet luco venturæ nuntia fortis.
Adde, quod & pulchro tradetur pulchra marito
Tyndaris Æacidæ ftellis fulgentibus ardens:
Meque dabit focerum: thalamis en fternuit iftis
Pulcher Hymen, gratafque vices fortita Voluptas
Jam nunc dividuos juveni despondet amores.

Utque tuos artus nunc dulci Gratia nodo,
 Nunc Paphie roseis necit Vulcane lacertis:
 Sic illum formosa Helene, formosa Cytæis
 Auferet alternum, & lentus festa otia ducet.
 Famaque (nec dubita) centeno gutture vestros
 Indefessa canet cœloque æquabit honores.
 Audiet hos & quem torrenti flammeus astro
 Carcinus æstiferis late dispescit arenis;
 Et quos Herculeæ summôrunt orbe columnæ,
 Atque hominum primi Blemyæ, quosque altior axis
 Cogit Hyperboreos subter durare Triones.
 Nulla virum gens, nulla dies, nusquam ulla tacebit
 Posteritas, nullâ teget invida nube vetustas.
 Quippe Deûm sanctâ nascetur origine vates,
 Qui lucem æternam factis immanibus addat,
 Qui regum fera bella tonet, grandique tremendas
 Obruat ore tubas; cujus vocalia Syren
 Pectora, & Aonidum miretur prima sororum.
 Ille tuum, Theti, Peliden venientibus annis
 Dedet honoratum, serisque nepotibus unum
 Theffalus exemplum virtutis habebitur heros.
 Quondam etiam nostro juvenis de sanguine cretus
 Dux bello invictus, Gangem domiturus, & Indos,
 Atque Semiramias fracturus cuspide turres,
 Felicem tanto præcone vocabit Achillem.
 Et dubitabis adhuc obductæ nubila frontis,
 Atque importunas Euris mandare querelas?
 Quin audes laxare animum, vultusque priores
 Induis, & lætis hilarem te cœtibus inferis?
 Dixerat: illa oculis jamdudum absterferat imbrem
 Læta omnem, ætherio grates agit inde Tonanti,
 Instauratque comas, cultusque habitusque decoros

Accipit;

Accipit: hic Divam glaucarum tota sororum
Circumsufa cohors studio excolit ; ipsa sibi obstat
Sedulitas : pars fingit acu, crinemque lapillis
Spargit Hydaspis ; hæ baccas auribus addunt,
Restituuntque sinus ; illa aurea cingula donat ;
Donat Erythræis hæc plena monilia conchis.
Lætantur Nereusque pater, grandævaque Doris.
Continuo redit ille decor, suffusaque pulchris
Fax radiat tranquilla genis : procul exulat omnis
Tristitia, insuetam tentant nova gaudia mentem.
Haud aliter verno cum pulsa rosaria nimbo
Frondentis rutilum virgæ spoliantur honorem ;
Defluit expirans dominæ cruor, ictaque lapsis
Commoritur foliis halantum gratia florum :
Ast ubi mox clarum jubar aureus exeruit Sol,
Augescunt recidiva novis tum germina truncis,
Lætaque nativas ostentat purpura gemmas.
Jamque implere fidem divini cœperat oris
Æacides thalamo, & templis, & honoribus auctus ;
Cum partum ingentem memor extulit Ilithyia.
Hermæo prætenta sinu fuit inclita quondam
Urbs toti prælata Asiæ, Boëbeius illam
Conjugis extinctæ monimentum nobile Theseus
Esse dedit Smyrnes, arcemque in monte locavit
Prospectantem undas semel, & sua tecta tuentem.
Quo flet mœsta filex Niobe, Niobesque sepulchrum :
Hic placido fluit amne Meles, auditque sub altis
Ipse tacens antris meditantes carmina cycnos.
Hæc vatem eximium tellus [ita sancta vetustas
Credidit] hæc illum dias in luminis oras
Prima tulit : pater Aonii Deus incola luci
Ductare assuetus thiasos, sacrisque sororum

Responfare choris, & par contendere Phœbo,
 Furtivo pulchram implerat Critheïda foetu:
 Inde capax nato ingenium, largusque vèrendæ
 Scilicet haustus aquæ primo (si credimus) ille
 Vagitu horrifoni sternebat murmura ponti,
 Pacabat ventos, molliabat corda ferarum:
 Ipsa etiam lacrimas Sipyleïa fundere cautes
 Destitit audito: reptabat maximus infans
 Fluminis in ripa; reptantem mollibus ulnis
 Nais arenivagum rapiebat sæpe sub amnem
 Ostensura patri, & rursus exponebat in ulvâ,
 Flore brevès cinctum, aut apio rorante, capillos.
 Vosque Etheocleæ (ni mendax fama) sorores
 Misistis lectas Horarum à fonte corollas,
 Flavaque virgineam puero immulsisse papillam
 Dicitur Actæo ceu quondam Pallas Erechtheo.
 Ipse ut jam certo vestigia ponere nifu,
 Utque datum variâ voces effingere linguâ,
 Gaudebat calamos Hybleis jungere ceris,
 Dilectos Bromio calamos; gaudebat & uncam
 Ore inflare pio, ac digitis percurrere loton:
 Grande tamen calami reboant, grande unca remugit
 Tibia; sæpe illum vicinâ Faunus in umbrâ
 Demirans, aures tacitus tendebat acutas,
 Et subito puerum Satyri cinxere theatro,
 Cum Satyrisque feræ, sed quæ nil triste minentur;
 Cumque feris sylvæ, sed quæ alta cacumina motent,
 Multifidæque sacris adnutent legibus auræ.
 Ipsi quinetiam riguo Pactolus & Hermus
 Certatim affluxere auro, jussosque tacere
 Ripâ ab utrâque suos Mæander misit olores:
 Mæander sibimet refluis sæpe obviis undis,

Mæander sub humum pudibundo flumine labens:
Quod puerum ignarus Carpon, dum ludit in undâ,
Delicias nati, mox natum merſerat alveo,
Infelix genitor: ſed venti id crimen amantiſ.
Verum ubi primævæ dubio ſe flore juventæ
Induit ac plenis adolevit fortior annis,
Carmen amat, carmen (proh maxima numina vatum!)
Carmen Apollineo tantum modulabile plectro,
Carmen Caucaſeas ſilices, cauteſque Sicanam
Quod trahat, & rigidi leges infringat Averni,
Exarmetque Joviſ minitantem fulmine dextram.
Jamque infana ſacrum viſ, infertuſque medullis
Extimulat vatem Æacideſ; jam parturit altum
Mens opus, & magniſ animoſa accingitur auſiſ.
Ille tamen quænam ora ſuo qui vultuſ Achilli,
Quivè oculi, quantum materniſ fulguret armiſ,
Scire avet, ah nimiuſ voti, violentaque fundenſ
Murmura, terribilem tumulo ciet improbuſ umbram.
Continuo Sigæuſ apex concuſſuſ in æquor
Procumbit, raucuſque gemit Rhoeteia contra
Littora, & effuſiſ tremit ardua fontibuſ Ide;
Semiuſtuſque cavo Xanthuſ crinem abdidit antro.
Ecce tuenſ torvum, nec vati impune videnduſ
Phthiuſ honoratiſ heroeſ adſtabit in armiſ,
Qualiſ Peliacâ Teucroſ obtriverat haſtâ,
Priamiden verſâ à Danaiſ dum quæreret irâ
Ultor, & heu fluviis miſeroſ, campique fugaret:
Flammeuſ igneſcit thorax, auroque minatur
Terrifico radiatuſ apex, in nubila ſurgit
Fraxinuſ, & longâ ruruſ Heçtora vulnerat umbrâ:
Ipſe ardenuſ clypeo oſtentat terramque fretumque
Atque indefeſſuſ Solem, Soliſque ſororem

Jam

170 ANGELI POLITIANI

Jam plenam, & tacito volventia sidera mundo.
 Ergo his defixus vates, dum singula visu
 Explorat miser incauto, dum lumina figit,
 Lumina nox pepulit, tum vero exterritus hæsit,
 Voxque repressa metu, & gelidos tremor impulit artus.
 At juvenem facer Aonium miseratus Achilles,
 Quandoquidem, Saturne, tuas inflectere leges
 Haud licitum cuiquam: clypeo excipit, oraque jungens
 Inspuit augurium, baculum dat deinde potentem
 Tiresiæ magni, qui quondam Pallada nudam
 Vidit, & hoc raptam pensavit munere lucem,
 Suetus inoffensos baculo duce tendere gressus.
 Nec deest ipse sibi: quin sacro instincta furore
 Ora movet, tantique parat solatia damni.
 Æaciden tamen, Æaciden cœlo æquat, & astris;
 Æaciden famæ levat arduus alite curru;
 Unum Dardanidis, unum componit Achivis
 Æaciden; unum ante omnes miratur, amatque;
 Ac primum irarum causas trepidique tumultus
 Expedit; utque lucem neglecta induxerit ægris
 Relligio populis; ut regem irritet amantem
 Thestorides; ut acerba fremens, vix temperet ipso
 Ense puer Thetidis, vix magni sanguine Atridæ
 Abstineat, Divæ admonitu; quæ jurgia contra
 Dux ferat incensus dictis; quo vulnera Nestor
 Melle riget, quantum amisso dux frendeat alter
 Munere: quos nato genitrix exoret honores,
 Quid doleat Juno; cœlo quid portet ab alto
 Infidiosa quies; quæ rex obliquet inertis
 Tentamenta fugæ; faciat Laërtius heros
 Quantum operæpretium, cum dulcibus aspera miscet,
 Cum vaga clamoræ reprimât convicia linguæ,

Cum

Cum suadet durent castris, præsagaque monstrat
Fata Deûm: memorat platanum, infantesque volucres
Cum matre absumptas, versumque in saxa draconem:
Quo Pylius fremat ore senex, ut pacta fidemque
Deploret, dextrasque datas; ut fulmina narret
Missa polo; ac pretium ostendet victoribus urbem:
Quæ facies Danaum, cum sese in munia Martis
Accingunt; quantum dux ore, & pectore, & armis
Emineat: tum Pieridas sua numina rursum
Consulit, Hectoreasque Agamemnoniasque phalanges
Enumerans ipsos icto mox scedere amantis
Committit, victumque rapit Phryga nubibus atris,
Victorem Atriden nec opino vulnerat arcu.
Tum pugnam instaurans toto dat funera campo,
Haud dubitans altâ Tydiden strage cruentum
Dardanio, Lycioque duci, totidemque repente
Objectare Deis, Glauci post munere pulchro
Insignem auratis ostentaturus in armis.
Quid nunc Sidonio tentatam Pallada peplo,
Quid memorem lacrimas Thebææ conjugis, & te
Parve puer cristas & cassidis æra timentem?
Teque heros longe gradientem, & torva tuentem,
Quassantemque procul metuendam cuspidis umbram,
Atque ausum corde impavido solum Hectora contra
Stare diu? quid te populorum fata duorum
Lancibus æquantem imparibus, rex magne deorum,
Aut miseros tonitru Danaos, & lampade sæva
Terrentem? quid te vallo, castrisque minantem
Priamida armipotens? his rursum adjungitur ardens
Heu precibus nihil & donis inflexus Achilles,
Exceptusque Dolon, & somno proditus heros
Othrysius, tacitaque averſi nocte jugales,

172 ANGELI POLITIANI

Qui superent candore nives, qui cursibus æquent
 Flamina: mox ipsi ferro telisque repulsi
 Ductores Danaum, clypeoque interritus Ajax
 Tutari sociam classiem, Iliacumque paratus
 Ductorem, & ferrum, & flammam exceptare, Jovemque;
 Quem cesto tamen Idalio conjunxque sororque
 Implicat, & somni facies mentita volucrum,
 Dum pater æquoreus fessis adspirat Achivis.
 Nec mora, Peliacis cum longe horrendus in armis
 Emicat, & nubem belli defensat Achivis
 Actorides, ac sanguineo Sarpedona campo
 Obruit, heu magni prolem Jovis inde secundis
 Elatus rerum, Balium, Xanthumque jugales.
 Quos Zephyro peperit geminos Harpyiâ Podarge:
 Et te captivo funalem Pedasæ collo
 Igneus extimulat, Scææque in limine portæ
 Concidit, ah tanti nimium securus amici.
 Nam quid Panthoiden fœdantem sanguine crines
 Illos, proh dolor, argentoque auroque micantes?
 Quid primos querar heroum pro corpore functo
 Certatim obnifos inter se haud cedere certos,
 Atque animam exanimum funus super exhalantes?
 Ecce suum tandem cantor Smyrnæus Achillem
 Suscitât, ardentem clypeo, atque Hyperionis orbem
 Orbe laceffentem pulchro, & cœlestibus armis,
 Ingentique manu Centaurica tela tenentem,
 Atque immortales adigentem in prælia bigas.
 Hic vero obversis Victoria remigat alis,
 Dum rapit inferias, dum curribus ille, virisque
 Atque armis, & equis minitantem infestior implet
 Xanthon, & arsuras angustat cædibus undas.
 Vix ego nunc si mille sonent mea pectora linguis,
 Voxque

Voxque adamante rigens, atque indefessus anhelet
 Spiritus infusum totos Pæana per artus,
 Bella Deûm narrem, terram ipsam immane gementem,
 Clangentemque polum, Martemque in jugera septem
 Porrectum, multoque comas in pulvere mersum,
 Ægidaque horrificam, protectamque ægide pectus
 Pallada, nil magni metuentem fulmina patris:
 Imbellemque Deam Venerem; & te Phœbe tridenti
 Summittentem arcus, & te Latonia virgo
 Jam pavidam, ac vacuâ linquentem castra pharetrâ.
 Nec si Castalios ipsis à fontibus amnes
 Hauriat os avidum, nec si Pirenida lympham,
 Pimplæosque bibat latices, æquare canendo
 Hectora sanguineum violentumque ausit Achillem:
 Hectora pro patriâ clarisque penatibus unum
 Stantem animis contra, qualis draco pastus amarus
 Per brumam succos, venientem expectat iniquus
 Pastorem, & tumido furiatus felle cruentum
 Spectat, hians immane, cavoque advolvitur ingens.
 Æaciden autem cædem, & crudele ferentem
 Exitium: qualis vasti canis Orionis
 Per noctem exercet radios, sævumque minatur.
 Jamque illum ante oculos, amborum ante ora parentum
 Raptatum Hæmonio circum sua mœnia curru,
 Jam funus Patrocle tuum, Priamumque superbos
 Porrectum ante pedes, atque auro supplice victum
 Dixerat invictum juvenem, lamentaque sæva
 Iliadum, mœstosque rogos, cineremque sepultum:
 Cum subito in somnis Ithaci experientis imago
 Visa viro, sic ampla humeros, sic pectora fundens,
 Sed lethale gerens vulnus: namque inscia nati
 Dexterâ quæsitum per cærula vasta parentem

174 ANGELI POLITIANI

Protinus æquoreæ viroso trygonos ictu
 Perculerat, sive ira Deûm, seu fata jubebant.
 Atque ait: O magnæ qui princeps debita laudi
 Præmia persolvis, qui lenta oblivia sæclis
 Excutis, & seros famam producis in annos,
 Anne tot exhaustos nobis terraque marique,
 Lethæo mersos fluvio patiere labores?
 Nec sua reddetur virtuti gloria merces?
 Namque licet virtus semet contenta quiescat,
 Sola tamen justos virtus adsciscit honores,
 Solaque se merito laudum fulgore coronat.
 Quinetiam ignaris præferre nepotibus optat
 Prima facem, ac monstrare viam, quæ tendat in altum
 Culmen, & è celfo scandenti porgere dextram:
 Quem neque posteritas, neque tangit fama superstes:
 Nempe aliis exempla, sibi vitam invidet amens.
 Ergo sub Iliacis tractantem prælia muris
 Graius Achilleis populus donaverit armis:
 Tu vero emenso quæ gessi plurima ponto,
 Quæque tuli, nullo vates dignabere cantu,
 Quem solum vocat iste labor, cui pectore pleno
 Defluit illa meæ felix opulentia linguæ?
 Incipe, namque adero, & præsens tua cœpta juvabo.
 Hæc ait, & pariter somnusque Ithacusque recessit.
 Ille novo rursus Musarum percitus œstro
 Concinit abiegnæ Danaos compagibus alvi
 Occultos, & equi molem, fraudemque Sinonis,
 Indicique metu præclusum pollice fauces
 Anticlon Ortygiden; populataque Pergama flammis
 Disjectasque rates, patriumque à Pallade missum
 Fulmen, Oilidenque ignes & sulphura fixo
 Pectore proflantem, teque importune Caphareu;

Nec faciles Ciconas, fortunatosque ciborum
Lotophagos; vinoque gravem Cyclopa per antrum
Exporrectum ingens, humanaque frustra vomentem
Mixta mero; inque bovis constrictos tergo ventos;
Et Lamium Antiphaten, & virgam, & pocula Circes;
Cimmerionque domos, Everidemque locutum
Vera senem; fusoque allectos sanguine manes,
Et maris illecebras; vocemque impune canoræ
Virginis auditam; Scyllamque, avidamque Charybdin;
Lampetienque patri violata armenta querentem;
Immersosque undis socios, ipsumque natantem
Littus ad Ogygies, & Atlantidos antra Calypsus;
Neptunumque iterum, ventosque, undasque cientem;
Leucotheamque piam, Cercyræosque recessus
Hospitio faciles; subitumque in gurgite montem;
Assertumque larem tandem, ultricesque sagittas.
Ergo tegunt geminæ victricia tempora laurus
Vatis Apollinei, geminis ergo arduus alis
Fugit humo, celsumque altis caput intulit astris,
Par Superis, ipsique Jovi, quo nulla rebellis
Spicula livor agat, quo nulla adspiret iniquæ
Tempestas foeda Invidiæ: sic eminet extra,
Liber, & innocuus, toto sic ille sereno
Perfruitur gaudens, magni ceu purus Olympi
Supra imbres vertex & rauca tonitrua surgit,
Despectatque procul ventorum prælia tutus.
Quo nunc divitias animosi carminis ore
Exequar? haud illi plenâ se conferat urnâ
Hermus, & auratâ radians Pactolus arenâ,
Et Tagus, & Durius, latebris quodque eruit audax
Dalmata, quodque procul Bessus rimatur, & Astur;
Fusile Calliacâ quodque in fornace liquecit;

Decolor in toto quodque invenit Indus Hydaspes;
 Quemque Rhodos fulvis hausit de nubibus imbrem,
 Quodque manu Dea cæca tenet prædivite cornu.
 Utque parens rerum fontes & flumina magnæ
 Suggest Oceanus terræ, sic omnis ab istis
 Docta per ora virum decurrit gratia chartis.
 Hinc fusa innumeris felix opulencia seclis
 Ditavit mentes, tacitoque in floruit ævo:
 Omnia ab his, & in his sunt omnia; sive beati
 Te decor eloquii, seu rerum pondera tangunt.
 Nam quæ tam varium Memphitis flamen arundo
 Separat, aut quæ sic Babylonos texta potentis
 Sollicitâ pinguntur acu, quæ tanta colorum
 Gloria, cùm pinnis Zephyri rorantibus adsunt;
 Quantus honos vocum, quam multis dives abundat
 Floribus, & claris augefcit lingua figuris?
 Sive libet tenui versum deducere filo;
 Seu medium confine tenet: seu robore toto
 Fortior assurgit: seu venâ paupere fertur
 Aridius; celeri seu se brevis incitat alveo;
 Gurgite seu pleno densisque opulentior undat
 Vorticibus; sive humentes læto ubere ripas
 Dædala germinibus variat, majore nec unquam
 Sermo potens meminit se majestate loquentem.
 Quod si facta virum victuris condere chartis,
 Flectere seu mavis orando & fingere mentes,
 Hunc optato ducem: non causas doctius alter,
 Personamque, locumque, modosque, & tempus, & arma,
 Remque ipsam expediat, dum nunc jactantior exit,
 Nunc contorta ruit, nunc se facundia profert
 Simplicior, variâ nunc floret imagine rerum.
 Dulcius eloquium nulli, nec apertior unquam

Vis fandi fuit, aut quæ mentibus acrior infet.
Indole quemque fuâ pingit, fua cuique decenter
Attribuit verba & mores, unumque tenorem
Semper amat, meminitque fui; fcit & unde moveri,
Et quo fit prodire tenus; fufumque gubernat
Arte opus, & mediis prima ac poftrema revincit.
Nunc teneras vocat ad lacrimas, nunc igneus iram
Suscitat, interdum retrahit, probat, arguit, urget.
Nunc nova fuspendunt avidas miracula mentes,
Fœta bonis, ipfum utiliter celantia verum.
Quidquid honorato fapiens canit ore vetuftas,
Doctaque multijugæ poft hunc divortia fectæ,
Hinc hauftum, five infantis cunabula fecli,
Seu confpirantes pugnaci fœdere caufas,
Discordemque fidem, & genitalia femina rerum,
Seu potius mundi fines, Divûmque rotatas
Contemplerè domos, atque obluctantia cœlo
Sidera; quæ magnum vis tanta Hyperionis orbem
Torqueat; exhaustam reparet quo fonte sororem
Aufam fraternis mediam fe opponere flammis,
Et fubitis violare diem lucemque tenebris:
Confcia fatorum cùm mens animaverit aftra:
Unde tremat tellus, trifidâne impulfa labore
Cuspide Neptuni, cæcis an terga cavernis
Subdat atrox Boreas, noftrum erupturus in orbem?
Ventorum nunc ille vices, nunc fulminis ortus
Monftrat, & elifis crepitantes nubibus auras:
Curque ruunt imbres, fubitus cur lumina fulgor
Sic ferit, ut medium credas difcindere cœlum.
Efle Deum, mentem immenfam, rerumque potentem,
Cunctaque complexum, ftabili qui lege gubernet
Naturam, mundique vices; qui fata folutis

Subjuget arbitriis, qui temperet omnia solus.
 Esse animos lethi exortes, sed corpore claudi
 Ceu tumulto, quos in varias tamen ire figuras,
 Hoc dictante docet tacitæ dux ille cohortis,
 Antè ortus memor usque sui, sibique ipse superstes.
 Quin & præcelsâ rationem sistit in arce
 Ceu Dominam; tristes in pectore concitat iras,
 Viscera degeneri damnata cupidine passus.
 Nec tacet unde æger cruciat dolor, unde rebellem
 It furor in rabiem; cur pallent ora timentum;
 Genua tremunt; stant corda gelu; stant vertice crines:
 Quæ summi sit meta boni, quæve orbita rectum
 Signet iter; quo se confundat devius error;
 Quot virtus fluat in rivos, quo cardine honestum
 Vertatur, rebus quantum fortuna caducis
 Præsit, ut humanos toleret mens cruda tumultus:
 Quæ cives mensura premat, quo robore leges
 Firmentur; plus consilio res crescat an armis
 Publica: quas belli tentet dux callidus artes:
 Quam vocum sit amica fides: quam magna gregandis
 Religio numeris; quantis præfagia signis
 Consultes, quantum succos rimata salubres
 Ardua Pæoniæ valeat solertia dextræ.
 Hinc & magniloquis voces crevere cothurnis:
 Hinc lasciva datos riserunt compita foccos;
 Quique adstricta brevi claudunt epigrammata nodo.
 Quin & Apellæos digitis animare colores
 Monstrat; Olympiaco quin is dedit ora Tonanti.
 Nec faber ille negat, dum nigris mota laborant
 Cuncta superciliis, immortalesque sequuntur
 Astra jubar; sanctâ dum majestate tremendum
 Excipiunt, magnoque assurgunt numina patri.

Heroumque idem facies, & celsa potentum
 Ora Deum, variisque horrenda animalia formis,
 Diversasque urbes, positusque, habitusque locorum
 Innumeros, sensusque animorum, carmine pulchro,
 Naturamque omnem illâ ipsâ mirante figurat.
 Huic aras, huic templa dedit veneranda vetustas:
 Hunc ære, hunc saxo, fulvoque colebat in auro:
 Hunc unum auctorem teneris præfecerat annis,
 Rectoremque vagæ moderatoremque juventæ:
 Hunc etiam leges vitæ agnovere magistrum:
 Omnis ab hoc doctas sapientia fonte papyros
 Irrigat: hunc proprias olim Gangetica tellus
 Transtulit in voces: hujus natalia septem
 Quæque sibi rapiunt studiis pugnacibus urbes:
 Hunc & Sithonii patientem jura flagelli
 Afferuit patrio vindex Ptolemæus ab amne:
 Hunc quoque captivo gemmatum clausit in auro
 Rex Macedum; mediis hunc consultabat in armis:
 Hoc invitabat somnos, hinc crastina bella
 Concipere, huic partos fuetus jactare triumphos.
 Et nos ergo illi gratâ pietate dicamus
 Hanc de Pierio contextam flore coronam,
 Quam mihi Cajanas inter pulcherrima Nymphas
 Ambra dedit patriæ lectam de gramine ripæ;
 Ambra mei Laurentis amor, quam corniger Umbro,
 Umbro senex genuit domino gratissimus Arno;
 Umbro suo tandem non erupturus ab alveo:
 Quem super æternum staturæ culmina villæ
 Erigis, haudquaquam muris cessura Cyclosum,
 Maeste opibus, maeste ingenio, mea gloria Laurens,
 Gloria Musarum Laurens; montesque propinquos
 Perfodis, & longo suspensos excipis arcu,

180 ANGELI POLITIANI

Prægelidas ducturus aquas, quâ prata supinum
Lata videt Podium riguis uberrima lymphis,
Aggere tuta novo, piscosisque undique septa
Limitibus, per quæ multo servante molosso
Plena Tarentinis succrescunt ubera vaccis:
Atque aliud nigris missum (quis credat?) ab Indis
Ruminat ignotas armentum discolor herbas.
At vituli tepidis clausi fœnilibus intus
Expectant totâ sugendas nocte parentes.
Interea magnis lac densum bullit ahenis:
Brachiaque exertus senior, tunicataque pubes
Comprimit, & longâ siccandum ponit in umbrâ.
Utque piæ pascuntur oves, ita vastus obeso
Corpore sus Calaber caveâ stat clausus olenti,
Atque aliam ex aliâ poscit grunnitibus escam.
Celtiber ecce sibi latebroso cuniculus antra
Perforat; innumerus net serica vellera bombyx.
Ad vaga floriferos errant dispersa per hortos,
Multiforumque replent operosa examina suber.
Et genus omne avium captivis instrepat alis.
Dumque Antenorei volucris cristata Timavi
Parturit, & custos Capitoli gramina tondet,
Multa lacu se mersat anas, subitâque volantes
Nube diem fuscant Veneris tutela columbæ.

JACOBI SADOLETI.

DE QUINTO CURTIO.

IRE per æternos ævi venientis honores
 Conspicuum meritis, & jugi vivere famâ
 Fas illum est, quem fata vocant, cui pectore præsens
 Excubat, atque animum cœlo adjicit ignea virtus:
 Cujus sæpe sagax trepidis prudentia rebus
 Vestigavit opem, docuitque haud sera senatum:
 Sive armis ille, & dextrâ, seu morte cadentem
 Servavit patriam, atque hostes in funere vicit.
 Nec tamen est decorum tantorum maxima merces
 Laude hominum, aut positis trivio spectanda trophæis,
 Quamvis longa datum struerent in secula nomen:
 Vèrum illuc melior spes evocat, unde recepti
 In lucem sumus, ac patrios revocamur ad ortus,
 Cum cœlum, superosque lares, axemque serenum
 Suspiciamus, rapido circum qui sidera flexu
 Torquet, & immensos actis ciet orbibus orbes.
 Hunc Pater omnipotens alternâ luce micantem
 Constituit, nec non pulchra in spectacula clavis
 Ignibus & multo stellantem insigniit auro:
 Dignam sedem animis præstantibus illa Deorum,
 Illa domus nobis patria est; hîc nobile magnæ
 Accipiunt pretium, regnantque per æthera mentes.
 Sed fuit hoc olim, superas evadere ad arces
 Regia tecta Deûm cœtu meruere frequenti
 Magnanimi heroës; priscis quos extulit annis
 Tunc, cùm larga ducum fundebat semina tellus.
 At nunc (quandoquidem hæc turpi consumpta veterno

Jampridem infelix, inhonoraque tabuit ætas,
 Et cecidit decus & dominantum more sinistro
 Ejectum ingenium, virtusque faceßere jussa est)
 Nos veterum facta haud segnes repetamus avorum
 Fortia, & ad priscum curam hanc vertamus honorem;
 Quà fortuna finit, quantum est concessa facultas.
 Sitque prior, quem non metus, & gravis ira deorum
 Terruit, Abyssæ non monstra immania terræ,
 Quin facto egregio infernis se traderet aris.
 Nam sive infensis Capitoli arcisque Lycææ
 Præfidibus superis, clausi seu turbinis æstu
 Mota loco tellus spatii discrimine vasto
 Abstiterat, medioque foro patefacta vorago
 Abrupta in præceps, immensa orisque profundi
 Summotas reserans fauces (trepidabile visu)
 Tartaream ad noctem, ac sedes penetrârat Avernas,
 Intuleratque diem, cœloque refuderat umbram.
 Prodigium horrendum, ceu nigro abduntur hiatu
 Tænara Cumææque domus latebrofa Sibyllæ!
 Extemplo exciti monstro populusque patresque
 Concurfu approperant magno, & de collibus altis
 Denso adspectantes, Stygii ut portenta sepulchri,
 Atque atram videre luem, rimosaque circum
 Æquora, & immani jamjam vi rupta barathro,
 Percussis stupuere animis; tum frigidus artus
 Concussit tremor, & subito per membra cucurrit:
 Nec jam stare gradu, aut tumultis sublimibus audent:
 Sub pedibus latè scindi, infidumque labare
 Omne solum, collesque ipsi subsidere in ima
 Tartara, & obscurâ mergi sub nocte videntur.
 Jamque metu trepidos, subitâque redire volentes
 Inde fugâ fallit conatus, ægra receptum

Genua negant: gelido concretis sanguine fibris
Nec vires membris notæ, nec vox sonat ore.
Ac veluti si quando truci sub imagine somni
Declivi è scopulo ripâve horremus ab atrâ
Præcipitem casum, refugit calor ossibus omnis;
Et vires & membra cadunt: non anxia vocem
Verba sonant; pressos sopor & timor alligat artus:
Haud secus Æneadæ gelidâ formidine tardos
Implicuere gradus, nec vis sua tollit euntes,
Spectantesque fugam, prorsusque extrema trementes:
Tandem ubi gliscenti gravis est mora visa periclo,
Incubuitque malum violentius, & metus alter
Excussit stupidos, ac mentis reddidit usum:
Quærere opem rebus summis & nitier omni
Auxilio, raptimque cavas explere latebras
Aggere projecto, & congestis molibus instant.
Incaustum labor omnis, & irreparabile damnum
Humanam contemnit opem; spes una superstes,
Siquis apud divos veniæ locus: ergo per omnes
Ire aras pueri & matres; timidæque puellæ
Supplicibus votis certatim exposcere pacem
Numina sancta Deûm, cœloque extendere palmas:
Nec minus intercâ Tyrrenæ gentis aruspex
Fata aperit, sic divinis monstrantibus extis,
Ore canens: O Dardanii spes inclyta Iuli
Mars pater, astringero genus & cui nobile cœlo,
Et virtute fidem & præstantibus adstruit armis;
Non hæc cœlicolûm grave & implacabile numen.
Nunc portenta novat, sed hianti luridus orco
Eumenidum dolor, & ruptæ discordia terræ
Insigni redimenda bono, quo maximus usus
Imperii ad columnen, famæque sequentis honorem.

Hanc fati obscuram vocem, monitusque Deorum
 Concilio exceptos, non unis mentibus omnes
 Accipere: ambigui sensus, diversaue patrum
 Murmura, nec cunctis eadem est sententia linguis.
 Acer erat bello, & primis spectatus in armis
 Curtius, eductum Curibus quem antiqua vetustis
 Nobilitas laude & serie decorabat avorum.
 Namque ferunt, urbis jaceret cùm prima superbæ
 Fundamenta pater, captâque ex arce Sabini,
 Fœminei ultores raptus, jam valle subirent,
 Conferrentque aciem, atque anceps fortuna duelli
 Ambigeret; facinus clarum, longèque fuisse
 Egregiam laudem, nomen memorabile Curti.
 Isque diem (postquam ad pacem versa arma ducesque
 Imperiî junxere fidem, dextrasque dedere)
 In partem meritò patriæ & præclara vocatus
 Præmia, nec studio deinceps, nec defuit usu
 Romulidis, longamque dedit descendere prolem.
 Tali ortus genere, & proaviti nominis hæres
 Curtius, ardenti sæpe in certamine victor,
 Quæsieratque manu decus & virtute tenebat,
 Exsuperans animi juvenis; sive arduus alto
 In pugnam se ferret equo, seu Marte pedestri
 Adversum exciperet collatis ictibus hostem.
 Huic pater ætheream superi converfor Olympi
 Immittit subitò mentem, referatque latentes
 Fatorum ambages, ipsumque in funera posci
 Submonet, & dubiæ quæ sit via certa salutis.
 Ille ardet, largosque alti bibit ætheris ignes,
 Divinum spirans: nec jam mortalia cordi.
 In patriam quippe & pietas, & funeris atri
 Exequiæ laudum æternæ, multusque suorum

Urget amor : tandem, velut acri concitus æstro,
Irrumpit medios testatus numina Divûm.
Nec mora, pro patriâ infernis se destinat aris:
Arrectæ mentes cunctorum, omnisque recessit
Pectoribus timor, & cæcis lux reddita rebus
Magnanimi juvenis fato inferiisque propinquis.
Curritur, effusique fenes & vulgus inundant
Agglomerantque foro ; & si qua despectus in unum est
Ædesque, tumulosque, & culmina Pallantea,
Tarpeiamque arcem, & Divûm fastigia latè
Conventu cumulant pleno, addensantque coronas.
Jamque aderat longâ senior cùm veste sacerdos
Funereis mœrens vittis, sacrumque litabat
Plutoni Stygio : ast alii nigrosque juvencos,
Et furvas jugulant pecudes : ipse ordine vota
Nuncupat, & juvenem spargit fluvialibus undis,
Voce ciens triplicemque Hecaten, magnamque parentem,
Tergeminosque Deos ; tum numina dira precatur
Eumenidum, populoque gravem depellit Erinnym.
Stant taciti circùm, linguisque silentibus unum,
Unum omnes fixi obtutu, immotique tuentur
Armatum extantem, atque æratâ luce coruscum.
Ille autem (nam fata premunt, longasque recusant
Ferre moras) coram vacuum progressus in æquor,
Ut stetit abruptæ titubato in margine ripæ
Pallidus, inque atram dejecit lumina noctem,
Rettulit os rursus cœlo, sublataque tendens
Brachia, in has supplex exsolvit pectora voces.
Dii patrii, quorum auspiciis stat maxima Roma,
Et Pater omnipotens, & nostri sanguinis auctor
Bellator Mavors, Vulcane, paterque Quirine,
Vestalesque foci, Janique biverticis ora,

Audite

Audite hæc, sanctumque precanti avertite numen,
 Siqua (nefas) virtutem odit crudelis Erinny's,
 Ad poenamque vocat: fraus hic communis abesto,
 Unus ego haud segnis dextrâ, nec frigidus armis
 Hanc animam, inferno umbrarum regi, & Stygiis Diis
 Devoveo, lucemque volens, aurasque relinquo:
 Tantùm dura mei fugiant discrimina cives:
 Hanc spem, quam patriæ incolumis dant fata, sepulchri
 Et mortis comitem posco ac mecum ire sub umbras.
 Tum vos infensi manes, queis Romula virtus
 Displicet, invidiamque movent ingentia facta,
 In me omnes conferte iras, & quicquid acerbum est,
 Vertite ab excidio patriæ, exitioque meorum:
 Ipse luam. Simul hæc dixit, simul astitit olli
 Conspicuusque auro, & Massyli pelle leonis
 Acre fremens bellator equus, quo tendere in hostem
 Primus & obstantes incursum rumpere turmas
 Suetus erat, subitâque acies turbare procellâ.
 Hunc ubi terga premens dorsoque exceptus amico
 Impulit, & notis habilem tremefecit habenis
 Nil mortale putans, animique interritus heros;
 Visa hominis major facies, procul ære refulget
 Sanguineo galea, & flammis rutila arma coruscant.
 Interea cœlo Superum Rex magnus ab alto
 Urbem Dardaniam adspectans, sævæque superbum
 Contemptorem animum mortis, dabat inclita facti
 Præmia, secum animo volvens, curamque fovebat:
 Cum lacrimas promptumque ferens mœsto ore dolorem,
 Tristis sic medio cœli super axe Quirinus
 Alloquitur: O cuncta pater qui fata gubernas,
 Æternumque regis: en quo spectata tuorum
 Incidit, aut quali damnatur funere virtus.

Non hæc exactis olim speravimus annis,
Cum sedem hanc terræ regno, externisque triumphis,
Romanumque tuo sancibas fœdere nomen:
Atque ante hostili virtutem opponere ferro
Unum opus & labor unus erat; pretiumque laboris
Imperium patriæ, aut leti fors clara ferebat.
Nunc jam quid superest, aut quam fortuna finit spem,
Si manes rigidos etiam & fera Tartara contra
Bellandum est? nunc dicta retrò mutata recurrunt
Fata sibi? aut cœpti piget & sententia versa est?
Et nunc iste quidem juvenis capite improba rerum
Detrimenta luit, vivusque immittitur Orco.
Inscius ullius culpæ. Sic digna rependis
Præmia virtuti, genitor? hæc gratia prompta est?
Siquid conceptum est in te facinusve scelusve
Æneadis generique meo, te verius ipsum
Tela dare, & septem repetitis ictibus arces
Fulmine dejicere, ac sedes abolere nepotum.
Sin autem & castæ sunt res, nec justius ullâ
Religione pater coleris sub numine semper
Roma tuo, purosque tibi meditatur honores,
Parce tuis, pacemque refer. Sic Romulus orsus,
Tum pater, æthereo pellit qui nubila vultu,
Talibus it contra. Nec te dolor iste timentem
Sollicitet, mea progenies; neve asperaingas
Fata tibi, & cœptos animi demitte labores.
Urbi Romulæ latè debetur, ab ortu
Quicquid ad occasum rerum jacet, & vaga quicquid
Tethys obit, refluxoque adlatrant æquora ponto:
Stat fixum hoc, nec fluxa retrò sententia nutat.
Quin jam aderit, cum tu Romana in sceptrâ videbis
Hesperiamque omnem, & gentes transire remotas,
Imperiumque genusque tuum: ne triste querare
Supplicium

Supplicium egregii juvenis: non ille sub umbras
Tartareas manesve cadens descendet ad imos.

Hunc animum, has mentes, hæc corda excelsa tuorum
Esse velis, fretosque sua virtute Quirites

Et conferre manum fortunæ, & temnere mortem:

Sic etenim via, fidereas quæ ducit ad arces,

Et famæ meritum steterit decus. His ubi mœstum

Leniit omnipotens dictis, gemitumque repressit,

Continuo tacitus secum majora volutat.

Stant Jovis ad solium geminæ super astra sorores

Mente satæ æternâ, queis cœtu est cura Deorum

Adlegisse pios, humanaquenectere divis.

Harum unam Pietatem alto descendere ab axe

Imperat, & Curti manes adfistere sacros:

Illa Jovi parens, nimbo fulgente per auras

Cincta volat, longamque cito dat tramite lucem;

Qualis sæpe polo saliens sub nocte serenâ

Stella fugit cursus subito trajecta volucres.

Et jam Tarpeii supra fastigia templi

Astitit, inque arce extremâ delapsa resedit:

Cum juveni visa est mentem majoris imago

Accendisse Deæ. Juvat ire in funus & omnes

Præcipitare moras: sonipes sub pondere sueto

Ardet inexpletum exultans; jamque ardua jactat

Brachia, jam pede tundit humum hinnitusque canoros

Suscitat, & vivos scintillat naribus ignes.

Est locus extructo suggestu & molibus exstans,

Parte fori adversâ celebr, quem nomine noto

Rostra vocant; primi unde duces plebisque magistri

Affari populum, atque edere scita solebant.

Hinc juvenis fræno & ferratis calcibus acrem

Egit equum, lora effundens: hinc servidus illum

Impu-

Impulit: attoniti primo motu fremituque
Dirigere omnes, mens & calor offibus hæsit.
Ille rapit medium campi, cursuque citatum
Quadrupedem vastæ immittens in aperta ruinæ
Dat se in prærupta, atque ingenti rupe secuta
Involvensque ruensve specu descendit ab alto.
Ac velut aërio præceps cum monte revulsum
Saxum ingens in prona ruit, molesque subactas
Volvit, & assultu rapido latera obvia rumpit,
Dant gemitum latèque fragor geminatur in auras:
Sic tellus, sic præcipiti pulsata ruinâ
Contremuere fora, & longas referentia voces
Templa sonant: stetit obtutu stupefactus & amens
Intento populus circum, immotusque pependit:
Magnus eques usque attonitis, horrorque feroxque
Procurfus, cladesque viri suprema moratur
Ante oculos: etiam arma tonant, etiam auribus ingens
Insultat fragor, & torpentia pectora pulsat:
Currentemque diu trepidant, horrentque cadentem.
Ut primum sonitum, atque umbras discussit inanes
Reddita mens, cœloque dies oblata sereno est,
Emotæ extemplo curæ, cunctique reversi
Ereptum ad juvenem sensus: viridis subit ætas
Digna Deum potius veniâ, fatisque secundis,
Et decor & mores placidi: tum clara recursant
Facta animis, tantæque recens pietatis imago,
Verbaque, supremæque preces; quo funere certus
Occiderit, patriasque cadens servaverit arces,
Ultro morte obitâ, & pallentes missus in oras.
Cum tamen hunc miserum spes desolata parentum,
Conjugis & charæ fletus, natique vocarent,
Dilecti ad curam laris antiquosque penates;

Tantum illum patriæ & generi tribuisse suorum,
 Ut sese exitio & fatis communibus unus
 Traderet. Hæc inter liquentia pectora dulcis
 Stringere amor, lacrymæque sequi, & crebrescere voces
 Laudantum, ac fortem miserantum mortis acerbam.
 Et jam confusam diverso ex agmine murmur
 Attollit magis, atque magis jam sparfa solutis
 Turba ruit cuneis; fremitu sonat arduus æther,
 Ceu quondam in sylvis leni cum flamine primum
 Offensæ crepitant frondes, & lenta susurrant
 Murmura: mox valido si turbine fortior Auster
 Incubuit, stragemque dedit: strepit omne tumultu
 Confusum nemus, & populata cacumina jactat,
 Consternitque solum ramis; it stridor ad auras.
 Jamque patres, primique ducum, lectique senatus
 Fatorum augurio procures, quique alta gerebant
 Imperia, aut sacros ornabant vellere canos,
 Incessu tacito coeuntis ad ostia terræ
 Adveniunt, cinguntque lacum: tum cætera circum
 Turba premit, cœtusque implet stipata profundos.
 Et nunc hac, rursus hac impulsus fluctuat agmen.
 Dant fruges tumulo lætas, & munera prima
 Apponunt: pars incensis altaria flammis
 Constituunt, peraguntque preces, & ritè sacratos
 Describunt fines lituo, frontemque, latusque,
 Ultimaque; & meritos grati testantur honores,
 Certatim effusi in laudes: hinc nota frequentant
 Militiæ decora & murales sæpe coronas,
 Defensumque manu civem sociosque receptos,
 Indonitumque animi Volscum, vel cominus ense,
 Eminus aut jaculo atque irarum vindice dextrâ
 Prostratum; spolia inde cavis astantia tectis:

Ut non consilio inferior quam fortibus armis
Sæpe locum insidiis deprenderit ad juga, sæpe
Inclinatam aciem turbataque signa suorum
Acriùs intulerit pugnæ, turmasque morantes
Vi junctæ virtutis equoque obnixus ab alto
Impulerit: tu non hostili cæde tepentes
Sternere agros, non magnanimûm præferre trophæis
Martia dona ducum, laudis metamque modumque
Esse tuæ decorumve finis: tu sæva refutas
Portenta, & Stygium præclarâ morte furorem.
Te diri stupuere amnes; te sancta cadentem
Concilium ad Superûm, cernentis ad omnia cœli
Extulit & Pietas, & vitæ prodiga virtus.
Salve certa salus patriæ: tibi præmia mille
Sydereis collata locis: nec plura mereri
Fas homini est; aut si fato quis major eodem
In terram Deus ille alto demissus Olympo.
Et tamen humanæ quantum tibi reddere laudes,
Quantum animi linguæque valent; non gratia decrit,
Non amor officiove decus: celebrabere grati
Voce ævi, generisque tui servator & urbis.
Nec minus interea lacus hic, quem funere magno
Implêsti moriens, facti immortalis honore
Perpetuum sanctumque tuum & memorabile nomen
Proferet, æternæque aram virtutis habebit.

P E T R I B E M B I

B E N A C U S.

TE, Giberte, cano purus dum templa sacerdos
 Ingreditur, cupioque tuas attingere laudes:
 Sit modo non impar tanto sub pondere, quæ me
 Musa vocat: nec eam ventura redarguat ætas,
 Obscuræ carmen claro tibi condere famæ,
 Et magnum brevibus voluisse intexere chartis.
 Nuntius ut vitreas Benaci vectus ad undas,
 Muscoso subter pendentia fornice tecta,
 Atque Dei lætis implevit vocibus aures,
 Advenisse diem, quo formosissima terræ
 Aufoniæ Verona sacris, templisque regendis
 Demissum coelo, & magnis virtutibus auctum
 Acciperet juvenem, qualem vix ipsa petebat:
 Forte pater gelido in luco, silvaque virenti,
 Fontibus, & rivis, cubito subnixus & urnæ
 Jura dabat: cui carbasei mollissima fili
 Stamina pingebant fuco, vestemque parabant
 Cæruleam, innumeræ nodis ac retibus aureis
 Collectos comptæ crines, tempusque decorum,
 Incinctæque auro furasque sinusque fluentes,
 Vestibulo in thalami natæ, niveosque lacertos
 Nudabant operi, quo pulchro ex agmine Sirme
 Docta lyræ digitis percurrere fila canebat
 Carmen, quod totidem numeris Gardeque, Saloque
 Reddebant: Sol æstivos circumvagus orbes
 Axe terens medio currum librabat Olympo.

Ergo

Ergo avidis allata Deus postquam auribus hausit,
Promissosque olim fatis sibi lætus honores
Agnovit, tangens hærentem uligine barbam,
Demulcensque manu, jussit vicina vocari
Flumina: dein sese placidum convexa sub alta
Speluncæ senior solitâque in sede recepit.
Postera jam cœlo stellas noctemque fugârat,
Lustrabatque dies multo terrasque fretumque
Lumine cum nitidis venit Ticinus in undis,
Pisicosusque altas involvens Lambrus arenas.
Venit & indigenis fœcundans Ollius arva
Deductus rivis, & cultos Abdua campos
Amne secans, fulvo ripasque interlitus auro.
Nec rapidus fluvioque Athesis spectandus amœno
Defuit, aut Patavi circumque Intraque pererrans
Mœnia Meduacus triplici circumdata muro;
Mœnia, quæ positor pugnas & bella perosus
Musarum Iliacus studiis Phœboque sacravit:
Populiferve Padus genitor, qui flumina centum
Ipse suo accipiens vasto latissimus alveo,
Ubera terrarum cursu per pingua lapsus
Portat, seque mari septenis amnibus infert.
Quos tunc atque alios velatus arundine crinem
Mintius excepit venientes limine primo
Obvius, atque in tecta parentis faxea duxit,
Lætifico cordis non celans gaudia vultu.
Qui simul ac udos posuere sedilibus artus,
Cristallo rigidâ fultis, & iaspide glaucâ,
Continuo Nymphæ mensas ante ora Deorum
Speluncæ in medio niveis mantilibus aptè
Consternunt, dapibusque onerant, Dictæaque plenâ
Vina ferunt referuntque manu, calicesque madentes

Præcingunt myrto, atque implexis flore coronis,
Purpureoque rosæ, Medorumque arboris albo:
Medorum quondam, sed quæ nunc plurima lætas
Benaci vestit ripas, non illa caduca
Fronde virens, suavique auras permulcet odore:
Post ubi prima quies epulis, Deus ipse magister
Undisonique lacus domitor, præsentia circum
Numina respiciens, his vocibus ora resolvit:
Quod votis toties nequidquam optavimus unum
Vobiscum Divi, fausto modo fidere luces,
Vertentes luces fatorum orbisque ministræ,
Advexere: vehit pleno bona copia cornu,
Largaque pomiferâ prætendit munera dextrâ.
Quare vos primo longævi à semine mundi
In mare fluctisonum prono labentia cursu,
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Flos etenim juvenum, longâ formidine sæcla
Perdita qui solvat, quique agglomerata malorum
Agmina tot bellicque faces, quas vidimus ipsi,
Bactra ultra, Thylemque ultra, Scythiamque releget,
Quique urbes, quique arva colat, Jove missus ab ipso est.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Hic primum miseris viduatas civibus urbes
Accipiens, vacuosque suis cultoribus agros,
Replebit numerum exæquans augensque priorem:
Oppidaque ingenti multum quassata ruinâ,
Prostratisque solo latè mœrentia tectis,
Restituet, pulchroque dabit splendescere vultu.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Magno namque pii juvenis devinctus amore
Etruscus pater, excelsas qui Tibridis arces
Possidet, & nutu Romanum temperat orbem,

Illius eximias virtutes, claraque docti
Ingenii monumenta, & sancti pectoris artes,
Suspiciens, obitosque invicto corde labores,
Hoc dedit, has illi rerum permisit habenas.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Quid memorem ut tener & primæ sub flore juventæ
Ingentem ad ludum properaverit auspicibus Diis:
Indole dein quantâ nixus, quam fortibus ausis
Robore ceu firmo ventorum flamina quercus,
Aut scopulus fluctus saxo excurrente marinos,
Sic undas rerum excipiens, & plena pericli
Multa diu casus victos superaverit omnes?
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Sæpe illum abruptis in vallibus Apennini
Versantem, luctantis equi cùm frangeret armos,
Præcipitanque viam obstrueret torrentibus imber,
Poeninas vel per fauces, tractusque volantem
Aërios, fummo miseratæ è vertice Nymphæ
Optavere graves cohiberent nubila nimbos.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Sæpe illi ad magnos reges mandata ferenti
Astitit unigena proles Jovis, ut bona mater:
Ut mater bona, quæ caro timet omnia nato,
Et cupit in duos comitem sese addere casus.
Tum pueri mirata oculos & verba loquentis:
Ipse meas artes jam nunc tibi, dixit, habeto.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Testis adest triplices magnas discreta per oras,
Fluviorum nemorumque ferax, pecudumque virumque
Gallia, non auri, pictæ non indiga vestis:
Diversosque jugo ad ventos, interque cadentem
Surgentemque diem longo protenta Pyrene,

Altis quæ geminas despectat frontibus undas.
Tum dictis factisque potens illa inclyta bello,
Lataque, & in latas Hispania diffusa terras.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Hæ nam te insolita orantem, averasque suorum
Flectentem regum mentes, Giberte, videbant,
Acceptos conversa sonos cum vocis imago
Redderet, & dociles iterarent nomina ripæ.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Testis & Adriacus, parvo qui flumine Rhenus
Lambit humum: testis Thuscis haud maximus undis
Major prole virum, & divinos Arnus honores
Promeritus, cœlum Divisque recentibus augens,
Pulchros qui colles, pulchramque interfecat urbem:
Gens quorum imperio dispar, nec legibus æqua,
Illius in studiis jamdudum & amore quiescit.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Tu vero, tu, Roma, tui genus ecquid alumni,
Jam non curarum, non commemorare laborum
Una potes? tolle egregium per sæcula nomen,
Tolle decus, daque alta virum volitare per ora.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Quantum Trinacriæ vertex se sustulit Ætnæ,
Aut cinctus stellis Atlas, aut Caucasus ingens,
Tantum clara virum Romæ se nomina tollunt.
Illa novos tibi Cœlestum concessit honores
Antiquis cumulans, at tu præsentia sæcla
Firmabis, veterumque abolebis damna malorum.
Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
Ecce tibi læto vestit se gramine tellus,
Et tibi sylva comas nutrit; tibi pabula surgunt;
Fœcundus mites implet tibi pampinus uvas:

Palladis & nigrum tibi ducit bacca colorem:
 Tum spisso quem rete trahant vel arundine longâ
 Flexivagus nostris crescit tibi piscis in undis.
 Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
 Accipe quæ tibi Parnassi de colle sorores
 Dona ferunt, sacram lauri de fronde coronam,
 Et plectrum & citharam, scriptasque ab Apolline chartas,
 Æternum quas ediscant, celebrentque minores.
 Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
 Accipe quæ calathis porgunt tibi munera Nymphæ,
 Luteolum calthæ florem, casiamque virentem,
 Liliaque, violasque, & purpureos hyacinthos.
 Haud porxisse prius poterant: bella, horrida bella
 Pertulimus, dulces & deformavimus agros.
 Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
 Ut cum lethiferos accendit Syrius ignes,
 Rivus aquas, hortus flores, pratum invidet herbas;
 Pallet humi nullo facies depicta colore;
 Ipse suos sitiens foetus non educat arbos;
 Intereunt fruges filiquâ labente perustæ;
 Arva colit nemo ficcis arentia glebis,
 Vomeris & durum non admittentia dentem;
 Cuncta jacent nimio cœli contusa calore:
 Tristitia sic nostris aderant prius omnia terris.
 Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
 At postquam lætos effudit Juppiter imbres,
 Rivus aquas, hortus flores, pratum explicat herbas;
 Ipsa viret tellus; ripæ, collesque nitescunt;
 Dant segetem sulci; nemus altis sufficit umbras;
 Poma suos curvant crescentia pondere ramos;
 Ruris turba Deam venerata ligonibus udam
 Vertit humum, & putres exercet vomere campos;

198 HIER. FRACASTORII

Cuncta vigent cœli fecundis roribus aucta :
 Nostras sic jucunda manent nunc omnia terras.
 Volvite majores, vaga flumina, volvite lymphas.
 At vos in septem discreti culmina montes,
 Tuque pater Tiberine, tuum qui flumen Olympo
 Devehis, hunc olim vobis multosque per annos
 Sit satis ô tenuisse, meam mihi jam date partem :
 Ipse dabo multis, ne sint mea gaudia sola ;
 Et tandem nostris juvenem concedite terris.

HIERONYMI FRACASTORII.

AD

JOAN. BAPTISTAM TURRIANUM
 VERONENSEM.

BAtte, animos quando tristes curasque levare
 Musa potest, ego nunc sortem, casusque supremos
 Ipse meos tristi solabor carmine tecum,
 Et tecum dulces natos, quos funus acerbum
 Abstulit, æternâ & pariter caligine texit,
 Conquerar : ut saltem tenebris & nocte perenni,
 Quantum opis est nostræ, miserorum nomina demam.
 Quæ potui, dum vita illos, auræque fovebant,
 Exhibui genitorque, gubernatorque duorum
 Infelix, primas alter vix fingere voces,
 Alter adhuc teheris jam tum decerpere ab annis
 Prima rudimenta, atque omen præbere parenti.
 Quos ego (sed Zephyri spes portavere paternas)
 Censueram, si fata darent, quum posceret ætas
 Fortior, ad dulces tecum traducere Musas

Aff-

Affiduos, citharamque humeris suspendere eburnam.
Inde ubi jam cœlum, ac Solem, fulgentiaque astra,
Terramque, & liquidos ignes, æquorque profundum
Mirari inciperent, latisque animalia campis,
Te monstrante viam, te rerum arcana docente,
Mens fuerat dulces Sophiæ deducere ad hortos,
Hortos, quos ver perpetuum, quos aura Favonii
Semper alit, semper cœlesti nectare pascit.
Hic tremulo, & longâ confecto ætate parenti
Purpureos legerent flores: seniique levamen,
Threïciâ canerent citharâ, quæ plurima quondam
Audissent te populeâ meditante sub umbrâ,
Divino mirantem Athesim dum carmine mulces,
Et rerum canis & teneri primordia mundi.

Fortunate senex, si natorum ore referri
Fata sinant, ut nata chaos antiquissima rerum
Materies visi correpta cupidine pulchri
Arserit, atque Deum thalamo complexa jugârit
Corpora prima: quibus discordia nata hymenæis,
Et divisa locis, suprema petiverit ignis
Purior, & nitidis vicinus federit astris:
Quem juxta per inane amplum se fuderit aër:
Ima autem tellus vasto circum obruta ponto
Constiterit: quam dudum hinc inde agitantibus undis
Substerni late campi, deformiaque arva
Paullatim apparere supra, & concrefcere montes
Cœperunt, procul & nudas ostendere cautes,
Mox nemora, & virides undis mirantibus ornos.
Montanis tum speluncis, & rupibus altis
Exfluere udæ formoso corpore Nymphæ,
In viridi flavos siccantes littore crines.

O fortunatum nimium, si Numina tantum

Hæc mihi servassent, si non casura dedissent.
 Verum aliter Lachesi visum est quo tempore primum
 Natorum cœpit producere fila duorum :
 Quippe auram miseris, & dulcem noscere vitam,
 Spemque sui dederat præbere : alia omnia ventis
 Tradita, nocte atrâ & tenebris involverat Orci.
 Non licuit firmos annis, viridesque juventâ
 Inspicere, & caræ ad metam deducere vitæ.
 Nec potui votis, nec ope adjuvisse paternâ
 Clamantes, frustra que patris suprema petentes
 Auxilia, & notâ nequidquam voce vocantes.
 Heu mortem invisam ! quis te mihi, Paulle, Deorum
 Arripit, & miserum complexibus abstrahit istis ?
 Tu prior immiti correptus morte parentem
 Deferis, & dulces auras & lumina linquis.
 Quod te si tali dederant sub lege futurum
 Fata mihi, non jam fuerat mœroris abunde ?
 Non gemitus ? quid me è tam multis patribus unum,
 Coelicolæ, lacrimisque novis, & morte recenti
 Opprimitis, caroque etiam spoliatis Iulo ?
 Heu miserande puer, quanto plena omnia luctu
 Liquisti abscedens ! quem non vesana Deorum
 Incusavit inops, quum te complexa jacentem
 Aspiceret laniata comas & pectora mater ?
 Ah misera, ah male fausta parens, quid numina fletu
 Sollicitas ? jacet ille, velut succisus aratro
 Flos tener, & frustra non audit tanta gementem.
 Ah misera, ah quid sublatum complexa moraris ?
 Ille tuus non jam est. Vos illam in funere, matrès,
 Collapsam accipite, exanimemque reponite tectis.

At vos, infontes animæ, carissima nuper
 Pignora (quod misero superest optare parenti)

Semper avete mei, ut licuit, semperque valete.
 Seu dulce Elysium functos, umbræque tenebunt
 Sanctorum nemorum, puro seu sidera cœlo,
 Ipse ego vos semper lacrimis, vos carmine tristi
 Prosequar, & vestris persolvam iusta sepulchris:
 Donec me vobis tenuem conjunxerit umbram
 Summa dies, natis æquat quæ sola parentes.

Interea curas numeris, Musæque levemus,
 Batte, animos: quando rerum mortalis origo est,
 Scilicet & quondam veniet labentibus annis
 Illa dies, quum jam curvo sub vomere taurus
 Desudet, terramque gravis proscindat arator,
 Nunc ubi cæruleæ rostris spumantibus undæ
 Sulcantur, verruntque citæ freta longa carinæ.
 Nec vos, ô liquidi fontes, æterna manebunt
 Sæcula, se tanto quamvis pater efferat amne
 Eridanus, tumidusque fluat tot cornibus Ister.
 Quin etiam aërii montes, mirabile dictu,
 Taygetus, Syphilusque, jugo & Cymbotus opaco
 Innumeras post ætates, ac sæcula longa,
 Senferunt seniumque suum, supremæque fata;
 Ex quo materies thalamos, primosque hymenæos,
 Atque elementa novus sensit discordia mundus.

V E R, A D E U N D E M.

JAm veniet ver purpureum, juvenisque revertens
 Annus aget Zephyros, & cœlo desuper alto
 Deducet pleno genitalia femina cornu:
 Unde hominum genus, & pecudum, vitæque natantum,
 Et pictæ volucres, & amantes roscida plantæ

In

In Venerem cæco æterni rapiuntur amore.
 Gaudete, ô quicumque bonum speratis, agrestes,
 Quorum amor est sobolis, studiumque nepotibus arva
 Incolere, & parvas ulmis attollere vites:
 Annus io, novus annus adest: mutatur & ætas,
 Et meliora novo nascuntur sæcula Mundo.
 Bella pater procul & diras Saturnus Erinnes
 Arcebit caro è Latio, ac sub Tartara mittet.
 Tum lethum, & cæcus furor, & vesana cupido
 Perpetuis extra terras religata catenis
 Persolvent pœnas scelerum: at Pax alta per omnem
 Italiam magno populos sub Cæsare viset.
 Ille autem insignis spoliis, & mille trophæis
 Instituet festos alta ad Capitolia ludos.
 Stabit onusta ingens Tarpeii ad limina templi
 Quercus honore sacra, & prænuntia temporis aurei.
 Tum vescæ glandes, tum terrâ sponte ferente
 Omnia comparibus disjunget colla juvencis
 Agricola, & rudibus mirabitur hordea sulcis
 Sponte adolere suâ, & nullo frumenta colono
 Undantem lætis segetem flavescere campis.
 Noctibus in sylvas, & mollia prata ferenis
 Ætherio dulcem commixtum nectare rorem
 Sudabit cœlum; tenerâ qui lectus ab herbâ
 Mortales saturet mensâ dapibusque Deorum.
 Salve, magne Tybri, & vos, nate Tybride Nymphæ,
 Tuque, senex pater Eridane, & qui flumine Tusco,
 Benace, in nostro placidus perlaberis agro.
 Tuque, Athesis, cunctique amnes salvete Latini,
 Diique omnes magnæ Hesperiae, qui sæcula soli
 Aurea Saturni primo meministis ab ævo:
 Quum sepes vel limes adhuc communibus agris

Non foret, aut ulli variarent jugera fulci;
Sponte suâ sed terra ferax daret omnia, & ipsæ
Præberent dulci victum de robore glandes.

AD DANIELEM RHAINERIUM

Veronæ Præfectum, Senatorem amplissimum.

Rhaineri venerande, uno quo sospite, nondum
Justitia, & virtus terris antiqua recessit,
Multa quidem monumenta tuis sub fascibus Urbis,
Multa cadunt antiqua piorum & templa Deorum,
Et Bromii vites, & amicæ Pacis olivæ.
Verum hæc ex Urbis re dilabuntur, & ipsi
Ultro etiam sua tecta volunt procumbere Divi.
Ah, saltem antiquo medicorum parcere ritu
Fasque, & fuetus amor pietatis & inclyta virtus
Magna tui valeant: valeant hoc more vetusto,
Quo nostri vixere atavi, vixere parentes,
Te duce venturi longum superare nepotes.
Sanctior hic templis, hic Divûm est sanctior aris,
Quem neque tempus edax potuit, nec sæcula tot jam,
Non belli rabies, non ipsum infringere ferrum,
Tantum est justitiam violari, & fœdera rumpi.
Scilicet & sacra est medicina, vetusque Deorum
Inventum, & sacri medici, quibus auctor Apollo:
Qui revocare animas jam caligantibus Orci
Faucibus impositas ad caræ munera vitæ,
Æthereosque haustus, & dulcia lumina possunt:
Qui genus innocuum, vitæque ad publica nati
Commoda, divinas tantum didicere per artes
Exercere ævum, atque humanæ præesse saluti.

Hos

Hos æquum est te præcipue, longeque tueri,
 Rhaineri, ante alios, idem cui cessit Apollo
 Ipse suas artes, & munera nobilis otii:
 Quemque domos Divûm docuit, perque omnia duxit
 Sidera: quem Graio insignem Latioque cothurno
 Secretas dedit Aonidum percurrere silvas,
 Et calamos citharamque humeris suspendit eburnam.
 Idem te dulces Sophiæ deduxit ad hortos,
 Hortos, quos ver perpetuum, quos aura Favonii
 Semper alit, semper coelesti nectare pascit.
 Salve, magne parens, qui tot virtutibus auctus
 Urbem iustitia, & Divis in pace secundis
 Egregiam moderare, Athesis qua flumine pulchro
 Labitur, & placido secat arva virentia cursu.

Tu quoque, magna virûm genitrix, urbs inclyta, salve
 Cura Deûm, Verona: tui cessere labores,
 Ærumnæque graves, atque horrida Martis imago,
 Sanguinis & vesana fitis, & tristis Erinnyes.
 Barbara jam cessit rabies, & in Alpibus atrox
 Sævitiâ miles, gelidumque exercet ad Albim.
 Jam duros nimium servitus & fera iussa
 Desuemus perferre, ullos non jam urbe Tyrannos
 Conspicimus, sed te, Rhaineri maxime, sed te,
 Magne pater, uno tandem quo sospite nobis
 Jam bona Libertas rediit, Pacemque per agros
 Læta Ceres, Bacchique chorus comitantur ovantes.
 Gaudete ô quicumque boni speratis agrestes,
 Quorum amor est sobolis, studiumque nepotibus arva
 Incolere, & parvas ulmis attollere vites.
 Tempus io, nunc tempus adest, quo sæcula Parcæ
 Aurea nent, tandem quæ nunc te Præsidente læta
 Incipiunt: sed erunt nobis tunc maxima, quum te

Insignem sceptro Venetûm, sanctâque tiarâ
Regna salutabunt terris diffusa, tuumque,
Qua sol exoriens visit, qua deserit orbem
Occiduus, latè clarum feret Hadria nomen.

AD JOAN. MATTH. GIBERTUM,

Episcopum Veronensem.

ILLE tuus, Giberte, sacras qui in montibus aras
Melfineis tibi constituit, qui teque, tuumque
Per nemus omne canit, perque omnia littora nomen,
Hæc enata suis mittit tibi poma sub hortis
Aurea, quæ quondam Medorum è finibus Atlas
Transtulit, & magno servabat tuta dracone:
Mox victor sacra expolians pomaria Perseus,
Dum levibus nostrum talaribus aëra tranat,
Donavit Charitæ Benaci ad flumina Nymphæ.
Insuper hos, Giberte, tibi dat munera pisces
Qui quondam Etrusci nautæ, nostrâque fuere
Effigie, nunc Benaci sub gurgite nantes
Cærule converrunt sinuatis æquora caudis.
Quod si forte juvat tanti miracula facti,
Atque hominum quondam versas audire figuras,
Ipse edam, Saloi quæ quondam ad littora Battus,
Battus amor Dryadum cecinit, mihi rettulit Ægon.
Forte senex Cretæ patriis Saturnus ab oris
Ab Jove depulsus, regnum, sedesque quietas
Quærebat Latio in magno, fataliaque arva:
Jamque diem medio Sol inclinabat ab axe,
Quum fessus, longâque viâ ficcatus, & æstu,
Ad vada Benaci viridi prospectat in herbâ

Vescen-

Vescentes nautas, & puri grandia Bacchi
 Pocula miscentes: placido quos ore salutans,
 Ecquis, ait, vestrum, pueri, succurrit egenti,
 Defessoque seni? quis pocula parva ministrat,
 Extinguitque sitim? poscenti illudere nautæ,
 Et ridere senem, quis enim præsentibus undis
 Possit habere sitim? en flumine largius illo
 Ebiberis, gelidâque æstum solabere lymphâ.
 Illusus Deus immissis in flumina palmis
 Haurit aquas pronusque bibit: tum versus ad illos,
 Quo tamen è pretio, pueri, ducetis ad illas
 Remigio cautes, qui fluctibus undique circum
 Clauduntur, mediisque jacet parva insula in undis;
 Ostenditque locum: pretium gens impia iniquum
 Postulat, at pactus senior tamen omnia firmat,
 Adjuratque Deos testes, scanditque phaselum.
 Illi autem, dum nave citâ liquida æquora fulcant,
 Ignari quisnam sedeat Deus, Eja age nobis
 Fare senex, quonam latebras pro crimine quæris?
 Anne fugam subrepto auro, dominoque relicto
 In loca tuta paras? sed te tua fata sequuntur,
 Demens, quem nullæ poterunt servare latebræ.
 Nomine Carpus erat, qui tam temeraria verba
 Dixerat, ingeminant comites, aurumque reposcunt,
 Proferri subreptum aurum: ni proferat, omne
 Vi rapiant, pulsumque rate in media æquora turbent:
 Quos placidus dictis senior demulcet amicis.
 Etrusci nautæ, quæ nunc mens impia suadet
 Nec servare fidem vos, nec meminisse Deorum?
 Dicenti jam vis, jam dextra infertur. At ille,
 Qui tandem agnosci posset Deus, Impia, dixit,
 Gens inimica Deum, dabitur, quod poscit, aurum,

Hoc imo sub fonte aurum pascetis avari.
Dixerat. Ast illis veniam poscentibus & vox
Deficit, & jam se cernunt mutescere, & ora
In rictum latè patulum producta dehiscunt:
In pinnas abiere manus, vestisque rigescit
Id squammas, caudamque pedes sinuantur in imam.
Qui fuerat subitâ obductus formidine, mansit
Pallidus ore color, quanquam livoris iniqui
Indicium suffusa nigris sint corpora guttis.
Carpus aquas, primus Numen qui læsit, in amplas
Se primus dedit, & fundo sub condidit imo.
Inde alii celeri sese in media æquora saltu
Præcipitant, vacuumque ratem, & sine remige relinquunt.
Jamque Deus super unus erat: subit ipse magistri
Munus, & adductis pelagi petit ultima ripis.
Expositus ripâ placidas conversus ad undas,
Ecquid io, Nymphæ Benacides, ista supersit
Navis, & hunc amnem sacrum male fausta carina,
Et vestras fulcabit aquas? en certe ita & hujus
Criminis hoc scopulo semper monumenta manebunt.
Dixit, & in partem rupis conversa pependit
Cum remis ratis ipsa suis, ubi cernere conchas
Nunc etiam licet, externo quas littore nautæ
Collectas miseri mediâ imposuere carinâ.
Ex illo nunc Benaci per littora nantes,
Atque auri venas fundo pascuntur in imo,
Nunc etiam à primo retinentes nomina Carpo.

AD MARGARITAM VALESIAM

Navarræ Reginam: Cæsaris Fregosii nomine.

DUM me Cenomanos inter tenet Itala tellus
 Zefredique arces, mens autem nescia claudi
 Libera trans gelidas Alpes Rhodanumque vagatur,
 Trans Ararim, cœlumque beatum, & Gallica semper
 Regna videt, Regemque suum, tecumque moratur
 Assidue, versatque tuas sub pectore laudes;
 Ecce mihi cœlata auro gemmâque nitenti
 Armipotens, galeâque ferox & Gorgone Pallas
 Oblata est, seu fors tulerit, seu fata dedere.
 Continuo visâ ante oculos effulgere imago
 Magna tui, inque ipsâ micuerunt Pallade vultus,
 Virtutesque tuæ, moresque, & facta, decusque.
 Quippe illam è cunctis sic tu mortalibus una
 Assimilas, sic una refers, in Pallade ut & tu
 Noscere, & Pallas in te, sive illa Minerva,
 Seu dici Bellona velit, consensus utrimque
 Est idem, ora, animi, genius, cognataque virtus.
 Jure igitur tibi debetur, tibi convenit uni
 Gemma, aurum, effigiesque Deæ; sive est Polycleti,
 Sive Myronis opus: placeat tibi munus: imago
 Est tua; sit gratus cum munere, muneris auctor.

Quod si digressus paullum, & provectus amore
 Pierio, dum me dulces per grandia Musæ
 Facta tua, & dum per monumenta heroica ducunt,
 Ipse tuas memorem laudes, quibus æthera ad altum
 Scandis, & illa simul referam, per quæ una Minervam

Usque adeo assimilas, juvet auscultare canentem,
 Si vacat, & solitæ sunt te oblectare Camœnæ.
 Illa parente Deo Jove magno, fratre superbit
 Gradivo; tum forte acres in bella phalanges
 Si quando exacuit, late timor occupat urbes,
 Turbati tremuere hostes, ac terga dedere.
 Ipsa hastam quatit, atque horrenti Gorgone sævit.
 Ante Deam diræ effigies, Terrorque, Minæque
 Sanguineæ, & dans terga Pavor, Visque impia, & Iræ,
 Vinclaque, Vindictæque astant, & Mortis imago.
 At verò positis armis, atque ægide dirâ,
 Mollius humanas si demittatur ad artes,
 Mansuetosque usus, tum dulcia carmina cantat,
 Et facilem exercet Musam, aut heroica gesta
 Describit, numerisve orbes metitur & astra.
 Sin autem imperiis & majestatis honore
 Gaudeat, æternæ ramis insignis olivæ
 Aut justas sancit leges, aut jura ministrat,
 Aut arces struit, aut medias regina per urbes
 Incedit, matresque super longè eminet omnes:
 Condensi agglomerant se altis clamoribus Afri,
 Spectatumque ruunt, arasque & publica ponunt
 Tempia Deæ: plausu resonat Tritonia ripa.
 Tu pariter magno Gallorum Rege Deoque,
 Ac Jove nata simul, Germano Marte superbis.
 Nam Martem quisnam esse neget, seu fortia nudus
 Brachia, prævalidosque artus, atque Herculis armos
 Ostendit, taurumque uno prostraverit ictu:
 Sive acrem, pictisque armis spectandus & auro,
 Preffit equum, struxitve acies, & victor in hostes,
 Cœli torrens, signa atque viros sternitque fugatque:
 Fulmineove Jovis tonitrus imitatus, & arma,

Tormento, muros & magnas diruit urbes?
 Te quoque tantorum comitem, partemque secundam
 Bellorum, si quando acies atque arma movenda
 Percussæ tremuere urbes, horrorque pavorque
 It campis, Mars germanam comitatur ovantem
 Attoniti spectant populi, gaudentque tueri
 Nunc primum, nunc & medium, nunc agmen obire
 Postremum, nunc pellere equum, nunc tendere in hostem,
 Turbantem cuneos, & abactis agmina signis,
 Assistunt comites circum Solertia, & Astus,
 Et magna audentes Animi, & Tolerantia dura,
 Curaque, Sedulitasque vigil, Spesque alta, Laborque,
 Et Divum Favor, & ventis Fortuna secundis:
 Pone sequens magno graditur Victoria plausu.
 Nec minus horrenti à bello, partisque triumphis,
 Si juvat ingenii pacisque incumbere in artes,
 Nunc lauro redimita comas, imitata sorores
 Castalias, plectris numeros & carmina dictas,
 Carmina nec rerum fato subjecta nec ævo:
 Nunc magnos dimensa orbes in templa Deorum,
 Attollis animos, patrioque assuescis Olympo:
 Nunc tua describis vel regum gesta tuorum,
 Aut eadem depingis acu; stant curribus altis
 Et pater & proavus, cunctique ex ordine Reges,
 Captivosque hostes, & vinctos colla Tyrannos
 Ante rotas longis ducunt in templa triumphis:
 Ipsa opus & textum stupet immortale Minerva.
 Quam vero, ô quam te dicam, quum legibus æquis
 Justitiæque feros populos frænasque regisque,
 Et divina doces jura, & civilia ferre:
 Aut arces tollis, aut propugnacula condis:
 Aut matres inter medias, populosque frequentes

Incedis Regina! Favor comitatur euntem,
Majestasque, Pudorque, tamen qui Pallada possit
Armatam & Martis gradientem in bella decere.
It dextrâ Pax læta manu, & prætendit olivam.
Applaudunt Sequani, floresque & lilia passim
Effundunt, gaudentque tuas attollere laudes,
Reginamque, Deamque, salutiferamque salutant,
Et pace insignem, & bello ferroque potentem.
Fortunata nimis, magnus quam Cæsar, & omnis
Suspicit admirans orbis, cui lumine tellus
Felici arridet, totus cui militat æther.
Diis quanquam visum aspectu tibi debita regna
Paulisper privare tuo, seu crimine cives
Id meruere aliquo, seu te tua fata reservant
Ad majora, viamque tuis virtutibus amplam
Expediunt, panduntque. Etenim jam tempora læta
Illa instant, quum post lacrimas, post publica vota
Te tandem tua regna novis decorata trophæis
Accipiant, & iusta tibi solennia solvant.
Jam ludi, festique dies, jam sacra parantur:
Jam placidus ripâ gaudet Meniascus amœnâ:
In templis pueri impubes, mixtæque puellæ
Sacra canent, ortusque tuos ad sidera tollent:
Ut nascentem ulnis primæ excepere Camœnæ,
Melleque & Aonio tetigerunt ora liquore:
Ut Charites fovere Deæ, & decus omne dedere:
Ut parva in numerum pedibus cunabula Divæ
Pellentes, manibus nentes fatalia pensa
Grandia concordēs cecinerunt fata Sorores.
Stabunt ingentes sublatis molibus arcus
Cœlati gestisque tuis, factisque tuorum.
Supra omnes humeris exstans altâque coronâ

Frater erit, senosque ferox ex hoste triumphos
 Ducet ovans ; mox fortunâ congressus iniquâ,
 Cum durâ bellare Deâ, & decernere dure
 Cogetur ; longè illa Euris in bella vocatis
 Objicere adversos, & toto nubila cœlo,
 Et casus, & monstra modis minitantiâ miris
 Cernetur : Rex contra animis, & fortibus ausis,
 Et virtute novâ tandem superare cadentem,
 Tendentemque manus : tum ferro & compede vinctam
 Protrahere, & campo captivam ducere aperto :
 Nubila diffugere, & turpi deformia monstra
 Victa fugâ, vario bello consumpta, fameque,
 In cæcas latebras obscuraque Tartara condi.
 O, mihi si tantum juvenili in corpore vitæ,
 Et tantum det Parca mihi, hæc ventura superstes
 Ut videam, comiterque tuos, Regina, triumphos :
 Mox etiam spectare queam, & majora parari.
 En erit, en unquam illa dies, quum Gallica signa
 Attolli, & Sequanos compleri milite campos [cos,
 Conspectam, fremere arma Rhemos, fremere arma Cadur-
 Aulercosque, Heduosque, & pictis Lingonas hastis?
 In mediis Regem secum cataphracta trahentem
 Agmina, sublimem sanctas procedere ad aras,
 Per caput & sacram Regum de more coronam
 Jurantem, & Solymas repetentem debita sceptris
 Regna suis : te parte aliâ fortes Ituriscos,
 Andelos, Biturasque feros in bella moventem ;
 Consiliis, tantoque operi comitemque, ducemque
 Ascitam : nec non tanto sub Rege coactam
 In ferrum ruere Italiam, & socia arma trahentem
 Signa sequi, mox ô liceat Cœloque secundo,
 Et præsentē Deo, tot sese addentibus una

Prospicere immensum consterni puppibus æquor,
 Carmelique procul rupes, & littora Joppes
 Læta Dei classem & victricia vela vocare,
 Et trepidum Euphratem, & magni tremere ostia Nili.
 Tunc ego non alium Martem mihi, Pallada poscam
 Non aliam mihi: Rex Mavors, tu maxima Pallas
 Sola eris: ô ego tunc gemino sub numine tutus
 Per medios hostes videor densosque maniplos
 Victor agi, videorque meâ sub cuspide fractos
 Munera magna tibi captivos ducere reges:
 Nec non & spolia ampla tuis addenda triumphis
 Jungere, barbaricas vestes, regumque tiaras,
 Armaque, Mydoniosque arcus, Lyciasque pharetras,
 Cernere & exanimem fuso cum milite portas
 Caucaseas atque Hircanos inquirere saltus
 Maumethem, & sese extremis occludere Bactris.
 Hæc, precor, hæc propere eveniant felicibus astris,
 Si qua fata dabunt, votis si Juppiter adsit.
 Interea, sive hæc te cura, & gloria tangit,
 Seu pacem Europæ miseræ moliris, & arma
 In Superûm sævos hostes avertere tentas,
 Magnanimo assistente tuis conatibus Anna,
 Anna spectato meritis, cui summa potestas
 Tradita, quo rerum moles onerosa recumbit,
 Quidquid agis, si quando animum convertis ad ipsam
 Italiam (neque enim teneat non hæc quoque cura)
 Tunc dicas, Cœlo ante alios mihi fidus in illo est,
 Qui nisi pro Rege invigilans noctesque diesque
 Illic res Italas & regia munera tractet,
 Gallica suspiret regna, & tabescat abesse.

Præterea, Dea bellipotens, quæ munera Cæsar
 Fregosus, parva illa quidem, sed congrua mitto,

Haud ingrata tibi Latiis accedat ab oris,
 Una eadem faciesque tui, faciesque Minervæ.
 Quinetiam quoties Divam spectare juvabit,
 Te toties spectare puta. Sed me quoque tanti
 Si facies, si me tali dignabere honore,
 Quum memor ipsa mei fueris, tum nomine nostro
 Longævamque diem, & felicia cuncta precata,
 Diva, tuum salvere jube super omnia Martem.

AD M. ANTONIUM FLAMINIUM,
 ET
 GALEATIUM FLORIMONTIUM.

DUM vos fatidicos vates, arcanaque senſa
 Volvitis, atque animum cœleſti neſtare alentes,
 Alloquiis magnoque Dei conſueſcitis ori,
 Felices duce Giberto, Campenſe magiſtro:
 Quid dicam miſerum me agere, & quam ducere vitam
 Irrequietum animi, & quærentem indagine vanâ
 Naturam ſemper fugientem; quæ ſe ubi paulum
 Oſtendit mihi, mox facies in mille repente,
 Ceu Proteus, converſa ſequentem eludit, & angit
 Mœrentem ſeniique horas, caſſumque laborem?

Nuper enim tenues ſpecies, ſimulacraque rerum
 Quæ fluere ex iſſis dicuntur, perque meare
 Omnia dum ſector meditans, tacitusque requiro
 Avia ſilvarum & ſecreta ſilentia ſolus,
 Cognovi tamen his ſpectris illudier iſſis:
 Ut ſenſus feriant noſtros, ſemperque laceſſant,
 Perque fores caulasque animæ ludantque meentque,
 Ac remeent, iſſamque nec inter ſomnia linquant.

Ergo

Ergo hoc elusum studio, fessumque labore
Tandem me miserata suos abduxit in hortos
Musa memor, tetricumque animum somno atque quiete
Curavit, numerisque & blando carmine fovit.
Tum mihi: Quo tandem, ô semper mortalia quærens,
Hanc colere usque voles terram? nunquamne relinques
Has tenebras, nunquamne in lucem lumina tolles?
An nescis, quæcunque hic sunt quæ hac nocte teguntur,
Omnia res prorsus veras non esse, sed umbras,
Aut specula, unde ad nos aliena elucet imago?
Terra quidem, & maria alta, atque his circumfluit aër,
Et quæ consistunt ex iis, hæc omnia tenues
Sunt umbræ, humanos quæ tanquam somnia quædam
Pertingunt animos, fallaci & imagine ludunt,
Nunquam eadem, fluxu semper variata perenni:
Sol autem, Lunæque globus, fulgentiaque astra
Cetera, sint quamvis meliori prædita vitâ,
Et donata ævo immortalis, hæc ipsa tamen sunt
Æterni specula, in quæ animus, qui est inde profectus,
Inspiciens, patriæ quodam quasi tactus amore,
Ardescit: sed enim, quoniam hic non perstat, & ultra
Nescio quid sequitur secum, tacitusque requirit,
Nosse licet circum hæc ipsum consistere verum,
Non finem: verum esse aliud quid, cujus imago
Splendet in iis, quod per seipsum est, & principium esse
Omnibus æternum, ante omnem numerumque diemque:
In quo alium Solem, atque aliam splendescere Lunam
Aspicias, aliosque orbes, alia astra manere,
Terramque, fluviosque alios, atque aëra, & ignem,
Et nemora, atque aliis errare animalia silvis;
Denique cuncta aliâ cernas vegetantia vitâ.

Ergo, umbras quum jam fatis & specula illa, superque

Spectaris, longâ jamdudum in nocte pererrans,
 Fas tandem lucem, atque ipsum perquirere verum.
 Quod quoniam longè sejunctum est corpore ab omni,
 Nec nexus habet, aut affinem sensibus ullis
 Naturam, scito esse animum tibi dissociandum
 Corpore, purgandumque omni contagie receptâ,
 Terrenâ labe, & mortalis luminis haustu:
 Quærendæque aliæ silvæ, callesque tenendi
 Sunt alii, meliorque Deum quæ semita monstrat.
 Hæc Musa: ô si te comitem dent rura beata
 Bardolena mihi, ô si quis nos propter amoenum
 Benacum viridi silvis in littore sistat:
 Atque oleâ lauroque tegat, detque abdita vatium
 Sensa, & utramque Dei præcepta evolvere legem.

Rura, oro, Giberte, tuo Benacea vati
 Da, viridesve oleas, & multâ protege lauro.
 Ille tuas laudes primum canet, & tua facta
 Inclita Mæoniis numeris ad fidera tollet.
 Ut puerum mirata sacro cum Tibride Roma
 Ante annos meritis titulis & honoribus auxit:
 Ut res Romana, & sacrorum tradita jussu
 Pontificum tibi summa in te uno sæpe refedit:
 Ut septem fremuere novis applausibus arces:
 Maeste animis, maeste ingenio, tu trajicis æquor
 Barbaricum, & ferro reges in bella ruentes
 Alloquiis frænas, & coeptos ore tumultus,
 Armaque, & hostiles animos, & prælia sedas:
 Fœdera amicitiasque feris, pacemque reportas
 Italiæ, populisque Dei; nec te tamen ingens
 Terra capit, toto juvenem tot plausibus Orbe
 Exceptum, tua te pietas, tua maxima virtus
 In cœlum vehit, & terræ dat spernere honores:

Dat contemnere opes, unique incumbere Olympo,
Ac solis Divorum epulis, & nectare pasci.

Hæc ubi perpetuo cantavit carmine, & omnes
Respondent latè rupes; tunc concitus œstro
Fatidico, plenusque Deo, Davidica vates
Ipse etiam pater interpret oracula solvit,
Dignus, qui ante omnes citharam pertractet eburnam,
Quam quondam Solymæ stupuere, arcesque Sionis.

AD FRANCISCUM TURRIANUM

Veronensem.

TUrri, si aut mihi villa & lar sit lætior, aut tu
Ferre domum tenuem possis, parvosque penates
Urbe procul ruri sese abscondentis amici,
Quantum ego te his mecum Caphiis in montibus optem,
Montibus his, ubi, si querulæ nemora alta cicadæ
Non rumpant, equidem vix norim æstatis adesse
Tempora, tam leni mitescit Julius aurâ!
Sed quid, si est angusta domus, dum pulvere & omni
Munda situ: dum sit nullo turbata tumultu,
Nescia curarum, nullius conscia culpæ:
Alta ubi per totum sit pax, & amica Camœnis
Otia, & integri per magna silentia somni?
Quid refert, alius minio laquearia rubra
Si inspicere, ipse velim fuligine nigra videre?
Si non dejectum cœlo Jovis igne Typhoëa,
Terrigenasque alios, spirantia signa, videbis
Admirans opus æterni memorabile Juli;
At bona Libertas aderit, quæ rura beata

Præci-

Præcipue insequitur, simplexque incedit & exlex.
 Hic tibi, si paulo digitus sit inunctior, aut si
 Potanti insonuit cyathus, vel si pede utroque
 Non steteris, nemo objiciet, nemoque sedentem
 Arguet, hoc illi si fors super incubuit crus.
 Stare, sedere, esse ex libito & potare licebit.
 Forsitan &, mihi quid vitæ, quid sit studiorum,
 Nosse optas, quo vel damnes, vel singula laudes.
 Mane venit, juvat Auroram Solemque videre
 Nascentem, qui non alio consurgit Eoo
 Pulchrior, unde novâ lætantur singula luce,
 Et silvæ, scopulique, & pictis nubibus ær.
 Parte aliâ Benacum alto de colle saluto,
 Centum cui virides invergunt flumina Nymphæ:
 Ipse sinu magno Genitor magno excipit amne.
 Tum juvat aut spectare boves mugitibus alta
 Complentes nemora, aut pulsas in pascua capras.
 Præ caper it, cui barba jubat, cui cornua pendent
 Intorta, & grandes olido de corpore setæ.
 Pone gregem reliquum compellit arundine virgo
 Upilio, multo armantur cui baltea fuso.
 Interea natos discentes rustica amare
 Numina, vicini nemoris gelidam voco in umbram,
 Qui libros, qui secum horæ solatia portent.
 Hic legitur, viridique toro, saxove sedetur
 Glandiferâ sub fago, aut castaneâ hirsutâ.
 At variæ circum silvis, & frondibus altis
 Assuetæ ludunt volucres, atque æthera mulcent.
 Tum densum nemus atque umbræ per gramina læta
 Jejunas nos invitant spatiarier horas.
 At fessi hæc inter pueri sitiuntque, dolentque
 Plus æquo retineri, & jam Musasque, librosque,

Et Pana, & gelidi pinus odere Lycæi.
Ergo præcurrere, & aquas, & vina pararunt
Lucenti in vitro, & flores sparsere nitentes.
Advenio; primas atro lita mora cruore,
Aut grossi mensas incunt, cors cetera, & hortus
Sufficit. Interea crebro sonat area pulsu,
Increpitat seges, & duri sub Sole coloni
Alternis terram feriunt & adorea flagris.
Fit clamor, resonat tellus rupesque propinquæ,
Et paleæ fursum strepitu jactantur inanes:
Læta Ceres alto ridens despectat Olympo.
Umbra diem reliquum, somnus, librique, viæque
Producunt, dum siccam æstu Canis excoquit urbem.
Verùm, ubi cæruleis serus sese extulit undis
Vesper, & in cœlum surgentia sidera vexit,
Vicinâ è speculâ, magni admirator Olympi,
Altâ rupe sedens natis astra omnia monstro:
Accendoque animos patriæ cœlestis amore.
Illi admirari, & cognoscere sidera discunt,
Cepheaque, Arctonque, & servantem plaustra Bootem.
Hæc ergo præferre urbi, & contemnere magna
Si possis, quid te teneat, ne tu ocyus ad nos
Accurras? etiam has sedes, hæc limina magnus
Naugerus subiit, nec dedignatus adire est
Battus amor Musarum, ipsum quo tempore primum
Pana, atque antiquos cecinit Telluris amores.
Hic me etiam desueta Dæ, medicumque, senemque
Carmina jusserunt canere, & ridere beato
Illudentem urbem, & malesani murmura vulgi.
Verùm, hæc Gibertus ne viderit ipse, caveto;
Ni forsan Bûbulone animum curasque relaxans
Propter aquam viridi lætus confederit herbâ,

Qua placidus leni descendit Tartarus amne.
 Scilicet hic numeros non aspernatur, & audit
 Nos etiam, & nostram, sit quamvis rustica, Musam.
 Verum, ubi se sibi restituit, mentemque recepit
 Illam alto intentam cœlo, seu sacra sacerdos
 Munera obit, totum seu contemplatur Olympum,
 Tum supra & Musas, & ruris Numina supra est,
 Vitam agitans Divûm, Diis se cœlestibus æquans.

IN MORTEM

ALIPRANDI MADRUTII.

Impositum quum te pheretro, miserande Madruti,
 Cerneret illacrimans Cæsar, circumque videret
 Et spolia, & victis erepta ex hostibus arma,
 Et modo victrices juxta mœerere phalanges,
 Quantum, inquit, tua Mors nostris inimica triumphis
 Lætitiæ decorisque adimit! spes quanta futuri
 Tecum, Aliprande, cadit! sed non tua vivida virtus,
 Ut te hunc aspicerem, tua non promiserat ætas:
 Sed foré, qui Solymis mecum, atque Oriente subactò,
 Barbaricis regum spoliis & mille trophæis
 Olim magna tui decorares templa Tridenti.
 Invidit Mors tanta tibi. Vos nobile corpus
 Ferte Ducis vestri, juvenes, & reddite matri
 Exanimi: sed hæc miseræ solatia ferte,
 Tantum ipsam peperisse virum, qui Cæsaris usque
 Et comes, & bene gestarum pars maxima rerum,
 Cæsaris ex animo nullo delebitur ævo.

AD ALEXANDRUM FARNESIUM

Cardinalem amplissimum.

PRiscæ virtutis, Romani & sanguinis hæres,
 Farnesi, quoniam nec Dii munuscula læta
 Despiciunt hominum, spicas, acserta rosarum,
 Libaque, & exigui devotum thuris honorem:
 Tu quoque (si mores imitari, ac facta Deorum
 Præcipue Heroum est) non dedignabere parva
 Frastori quæ dona tui natusque, paterque,
 Perpetui affectûs monumenta ac pignora mittunt.
 Hos tibi patre Lyco, Scyllâ genitrice gemellos
 Dat natus sua dona canes. Scyllæ inclita origo
 A Nilo est: Lycus à magno descendit Araxe:
 Qui quondam Euganeas transmissi munus ad oras
 Præstabant cunctis, sive aprum figere morfu
 Effet opus, rapidum cursu seu vincere cervum.
 Horum igitur sobolem natus tibi ab ubere matris
 Nutriit ablatam, & nostris exercuit arvis
 Venatu assiduo, & vires durante labore,
 Nostrorum famam nemorum, geminumque ferarum
 Terrorem, nunc ille tibi quam mittit habendam,
 Romanis eadem in campis si forte sequetur
 Gloria, & ignotâ fors in regione juvabit.
 At genitor, nati cum munere, carmina mittit
 Hæc tibi: quæ quanquam tristi fugiente senectâ
 Lætitiæ cantusque, tamen voluere Camœnæ
 In te unum, dominæque mei, nimiumque potentes,
 Ut canerem, Musâque canes comitarer amicâ.
 Ergo tot rerum curis, ac pondere tanto,

Que

Quo premeris, dum rem Romanam ac publica curas,
 Si quando defessum animum mentemque remittes
 Liber, & ad dulces poteris te vertere Musas,
 Hæc quoque nostra leges; ea si dignabere tanti
 Inter Romanas ut eant spectanda Camœnas.
 Quod si etiam recreare animum corpusque juvabit
 Venatu, & latos saltus ac densa ferarum
 Lustra fatigare, & capreas agitare fugaces,
 Tum canibus miscere tuis, tecumque vocare
 Ne pigeat nato missos. Hirsutior ille
 Cuncta niger, tantum pedibus & guttore canus,
 Non invitus herum Tiberonis voce sequetur.
 Ast Athiso (namque hoc alter de flumine nostro
 Nomen habet) nec cursu impar, nec dente minaci
 Segnior, angineo suffusus terga colore,
 Frontem albo pictus discrimine, pictus & albo
 Cervicem caudamque imam, pectusque, pedesque,
 Addictus lateri nunquam discedet herili;
 Tantus amor domini; nisi forte cupidine prædæ
 Conspectæ impatiens etiam retinacula rumpat.
 Hic tu, vel pulchro Calai, vel Tyndaridi alto
 Polluci similis, silvas latratibus omnes
 Complebis, rupesque hominum clamoribus altas,
 Vectus equo Hæmonio, & fulgenti clarus in ostro.
 Attonitæ visu discent nemora inter amare
 Rusticæ Hamadryades; discetis amare, Dianæ
 Insuetæ Comites: volucris sed concitus ille
 Fertur equo, vestrosque alio deportat amores,
 Insequiturque feras: ah! ne illum accensa cupido
 Venandi excitos silvis impellat in urfos:
 Ne in sævos impellat apros: tibi cura, Dione
 Æneadum genitrix, sit custodire nepotem,

Et juvenem ilicæa defessum sistere in umbrâ.
 Sat silvis animoque datum est: illum sua Roma
 Poscit, & exspectat lati res publica Mundi.
 I, spes magna Urbis, rebusque vocantibus adsis.

Interea, quando mihi Divus habere semper,
 Ipse tibi Caphiis sacras in montibus aras
 Institutam, qua se summo de vertice collis
 Tollit, & æquatam Benaci prospicit æquor,
 Et virides oleâ ripas, patriamque Catulli.
 Hic tibi solemnemque diem, & renovanda quotannis
 Sacra tuo statuam semper de nomine dicta.
 Tunc rosa, tunc violæ, tunc purpurei hyacinthi,
 Verbenæque senem deceant; tunc texere flores,
 Et virides cano capiti imposuisse coronam,
 Lætitiæque diem & multo producere Baccho,
 Fallentem senium, & curas de corde fugantem.
 Forfitan & Musarum aliqua, & tibi fautor Apollo
 Plectra mihi citharamque dabit: Deus ipse canentem,
 Perque tuos annos, perque acta illustria ducet.
 Infanti ut prima impellens cunabula Pallas
 Accinuit cantu Graio, cantuque Latino;
 Scilicet & fari linguâ assuefecit utrâque.
 Ut puerum Aonio perfusum labra liquore,
 Per dulces Musarum hortos & amœna vireta
 Perduxit, nunc Uranie, nunc Calliopea,
 Nunc Clio monstrante viam, nullâque Sororum
 Non donante rosas, & ferta virentia lauro.
 Tum mores animumque dedit, sensumque senilem,
 Atque Urbem regere, ac sacro splendere galero.
 Nec jam Roma capit, sed lata in regna vocatum
 Ad pacem Europæ, non te maria alta fatigant,
 Non juga, non toties superatis nubibus Alpes.
 Te Pœninæ arces, celerem te Norica saxa

224 HIER. FRACASTORI

Spectarunt rapido montana per ardua cursu,
 Quantum Sol coeli, tantum telluris obire
 Matre Deâ comitante, & iter monstrante Nepoti.
 Nec satis hæc: majora urgent. Germania nuper
 Grata Deo, nunc ingeniis elata superbis
 Detrectare jugum Imperii, & se opponere Patrum
 Sanctorum placitis, & sacris legibus audet:
 Nec jam Pontificum, nec jam ullos Cæsaris audit
 Infelix monitus, sed lævo numine Divûm
 Arma parat: socium Cæsar te poscit in hostes,
 Pro sceptro Imperii, pro relligione Deorum.
 Tunc primum attonitæ gentes videre Latinæ
 Te fratremque tuum, patriâ virtute animisque
 Inviâ pariter, res duri & munera belli
 Tractantes: gemini quales duxisse feruntur
 Tyndaridæ pulchri Graias in bella cohortes.
 Tunc primum Romana acies, antiquaque virtus
 Visa fuit: ducibus tantis Mavortia pubes
 Magnanimi Æneadæ, memores virtutis avitæ,
 Bella cient: Italo pleni jam milite campi
 Denfantur: jam procedunt longo ordine signa
 Sublata in ventos, lateque inimica minantur.
 Nec mora; jam summis Romanus miles & arma
 Alpibus apparent: concussæ motibus illæ
 Fuderunt gemitus: longe vagus audiit Oenus,
 Obrigitque gelu: riguerunt flumina Rheni,
 Et pavidus fluxit demissis cornibus Ister.
 Romanum ad nomen planxerunt pectora matres,
 Caraque in Hercynias traxerunt pignora silvas.
 Sed quo me rapitis Musæ? quid facta revolve
 Farnesi? Majora animo jam concipe, teque
 Impavidum, invictumque, aliis accinge triumphis.

AD EUNDEM

ALEX. FARNESIUM CARDINALEM,

Cui Libros de Contagione dedicavit.

HÆ C ego florentes Sophiæ digressus in hortos,
 Italiæ decus ô Juvenis, Farnesia proles,
 Condebam, lectasque tibi de more sacrabam
 Primitias, dum tu magni inter Cæsaris arma,
 Gallorumque acies, recti pacisque sequester
 Res miseræ Europæ fractas componis, & omne
 Robur, & arma Dei Maumethem vertis in hostem,
 Percurrisque omnem, veluti Sol aureus, Orbem.

Fortunate nimis, quem cunctæ applausibus urbes
 Excipiunt, pacisque vocant Patremque, Deumque,
 Inque caput, sacrosque sinus, humerosque, manusque,
 Et nigras violas & candida lilia jactant :
 Cui magna Italia, & terrarum maxima Roma
 Affurgit, festosque dies & sacra nepoti,
 Solemnesque agitât pompas ; densi undique circum
 Stant populi, & studio ingenti, & clamore secundo
 Farnesum genus omne, alto de sanguine ductum
 Æneadum longâ serie, super æthera tollunt,
 Patres, atque Duces, & partos mille triumphos :
 Assensu resonat Tibris, & Tyrrhena resultant
 Littora ; septeni responsant gaudia colles.

O nimium dilecta Deo, prælataque longe
 Progenies, sive imperiis & Marte regendæ
 Sint res Romanæ, seu religionis habenis.
 Atque equidem è fracto Imperio, Romæque cadente,

Servatam hanc stirpem fato, statuentibus & Diis
 Crediderim, quo Romanum per sæcula nomen
 Staret, & ara Dei, quæ primum maxima magnis
 Auspiciis fundata fuit, sit maxima semper.
 Quo me, Paulle, rapis? quo tuque neposque vocatis
 Laudibus heroum insuetum? tu maximus ille es,
 Uni cui regni triplicis capite alta tiara
 Consurgit, cui summa uni terna illa potestas
 Terrarum, Cœlique data est, vastique profundi,
 Illorumque aperire fores, & claudere posse;
 Qui Petri, Christique ratem turbante procellâ
 Ventorum variâ, & remorum parte revulsâ,
 Tempestatem omnem atque adversos discutis Euros:
 Nec sanctam sine honore finis, sine remige certo
 Fluctibus in tantis agitari turbine cymbam;
 Maecte animo Romano, & maecte ingentibus ausis.

At tibi quas, Juvenis fortunatissime, dignas
 Attribuam laudes, generis spes altera tanti,
 Inclite Alexander, puerum quem plurima virtus,
 Canaque consurgens teneris prudentia in annis,
 Et spondens majora astris felicibus æther
 Ad summos meritum ante annos evexit honores,
 Et sacri gestare dedit decora alta galeri?
 En quantum de te sacri sibi Pastor ovilis
 Spondet avus tuus ille, animo quæ gaudia versat!
 Forsitan & proprio non tam gavisus honore,
 Quam spe sublatus, tanti & virtute nepotis,
 Nescio quid majus præsagâ mente volutat:
 Scilicet & gnarus fatorum, & præscius ævi
 Venturi, illa videt felicia tempora, quum tu
 Sede suâ, folioque Dei, Diis proximus ipsis

Confideas, quum Pontifici tibi maximus Orbis
Gratetur, supplexque tuis ferat oscula plantis.

O mihi postremæ tantum dent Numina vitæ,
Ipse etiam ut tum te tremulus, confectus & annis
Aspiciam, sanctosque pedes prostratus adorem!
O & si possim canere, & tua dicere facta,
Et ventura novo tecum sæcla aurea mundo!
Nam video sub te victum longeque fugatum
Maumethem se Caucasæis includere portis:
At Pacem viridi redimitam tempora olivâ
Ire per Europam magnam, atque invisere terras;
Quam pia Relligio, & junctis Concordia dextris,
Et Probitas, & Amor recti comitentur euntem.

Salve, magne Tibri: salve & tu, maxima rerum
Roma parens; salvete arces, collesque Latini;
Aurea qui primi longo meministis ab ævo
Sæcula, quum nulli variarent jugera fulci,
Sponte suâ sed terra ferax daret omnia, & ipsæ
Præberent dulci victum de robore glandes;
Et nunc venturis eadem speretis ab annis.

A D J U L I U M I I I . P O N T . M A X .

MAxime Divini Pastor gregis, inclite Juli,
In terris cui summa uni est concessa potestas,
Sceptra vicesque Dei gerere, & regna infera Ditis,
Cœlorumque fores aperire & claudere posse:
Si tu, dum magnæ Italiæ, dum prospicis omni
Europæ, & vastâ Mundi sub mole laboras,
Paulisper potes à tantis secedere curis,
Et potes agrestes pastorum audire Camœnas,

Nunc aures adhibe placidas mihi: namque ego, quæ Pan,
 Pan magnus cecinit nostros ventura sub annos, [est,
 Nunc referam, tua, magne Pater, pars maxima quorum
 Cujus ab auspiciis Parcæ nova sæcula volvunt.

Nec te pœniteat pastorem audire canentem,
 Quando etiam Admeti tauros formosus Apollo
 Pavit ad Amphrysi ripas, tenuique cicutâ
 Non puduit cantare Deum sub tegmine acerno;
 Et Veneri dilectus oves ducitavit Adonis.

Scilicet & tu etiam post grandia nomina Pastor
 Diceris, atque hoc in primis cognomine gaudes,
 Et pecudes curare soles, pecudumque magistros.
 Forte ego, dum medio terras Sol excoquit æstu,
 Ipse Sueffani pastor puer incola campi
 Ducebam pastas viridi de valle capellas

In nemorum secreta, umbras & frigora quærens,
 Qua placidus cursu descendit in æquora Lyris.

Est lucus, prisca quem sacravere Latini
 Silvano; in cuius medio densâ ilice cinctum

Est pratum, agrestes ubi Dii persæpe videri
 Audiri que solent: hic capripedes Satyriscos

Pastorumque manum junctis per mutua palmis
 In gyrum canere, & lætas agitare choreas

Invenio admirans; medius Pan magnus ovanem
 Ad calamos cantusque regit ducitque coronam.

Dumque Deus canit ipse, filet tum cetera pubes.

Dum filet ille, alii thiasos, cantusque, sequentes
 Instaurant, repetuntque Dei postrema canentis.

Ingeminat postrema nemus, respondet & Echo.

Tum me respiciens mihi sanguine proximus Anthus,
 Anthus Aquinatis pastor gregis, Huc, puer, inquit,
 Huc ades, ô Neore, & te his adjuuge choreis:

Aut,

Aut, spectare magis si te juvat, aggere ab illo
 Prospice, dum saturæ sua ducant otia capræ.
 Cui ego : Quin potius juvet hoc de cespite vestros
 Spectantem lusus, molli requiescere in herbâ.
 Et tum forte Deus buccas sandyce rubentes
 Inflans, & piceâ frontem præcinctus acutâ,
 Ad calamos circumfiliens, hæc carmina cantu
 Fatidico infans latas fundebat ad auras :

Dicite io, Satyrisci, & io geminate, coloni ;

Aurea felici nascuntur sæcula Mundo.

Excipiunt juvenes, iterat nemus, affonat Echo :

Aurea felici nascuntur sæcula Mundo.

Tum sequitur Deus : Ante tamen Rex magnus olympi,

Bellumque, horribilemque famem, diramque flagellis

Armatam Alecto è tenebris & faucibus Orci

Immittet terris, genus ut mortale coercens

Castiget, fraudesque hominum, fastusque superbos,

Et luxus, & ipes miseras, & gaudia vana ;

Dum tandem sese atque Deos cognoscere discant.

Mox tantum exspectatum illud, quod carmine sacro

Tot vates cecinere pii, felicibus astris

Adveniet tempus, quo Mons ille arduus, ille

Mons ingens, sublime caput super omnia tollat

Culmina, fidereum qui vertice tangat olympum ;

Quo neque vis ventorum adeat, non fulminis ignes.

Dicite io, Satyrisci, & io geminate, coloni ;

Aurea felici nascentur sæcula Mundo.

Hoc in monte Dei pecudes pascentur & agni,

Graminis æterni pingues, & velleris aurei.

Exsiliunt & aquæ vivæ, quibus ubera capræ

Grandia distendant, distendant ubera vaccæ.

Non malus hic serpens, non noxia creverit herba,

Non sentes, sterilisve filix, non frigida taxus,
 Sed bis lecta seges, sed bis gravis uva racemis;
 Corticibusque cavæ sudabunt balsama pinus.
 Hinc magnis præstantem animis, & fortibus ausis,
 Fortunata nimis Pastorem hæc sæcula habebunt,
 Qui virtute regat populos, & legibus æqui,
 Divinas qui pascat oves, & pascua late
 Extendat, pecudesque ipsas & ovilia servet.
 Hic primum diram Alecto, & Cocytia monstra
 Caucaesâ æratâ religabit rupe catenâ.
 Inde famem miseram è Latio populisque Deorum
 Pellet in hostiles gentes, & barbara regna.
 Tum læta Ubertas, segetumque onerata manipulis
 Alma Ceres Italas spicis venerabitur aras:
 Quam circum pueri salient, & rustica pubes,
 Ridentisque jocos incomptaque carmina dicent.
 At noti Musis Damones & Alpheisibœi
 Vota Patri magno, laudesque, & sacra canentes
 Æternis illum numeris ad sidera tollent,
 Heroëmque, Deumque, salutiferumque vocabunt.

Dicite io, Satyriscei, & io geminate, coloni;

Aurea felici nascuntur sæcula Mundo.

Ille animum mox ad pacem & discordia regum
 Pectora convertet, sanctisque hortatibus iras,
 Atque odia, & cæcos regnorum & laudis amores,
 Horrendamque sitim cædis fusique cruoris
 Sedabit, pelletque feri mala semina belli.
 Tum Pax alma ferens ramos felicitis olivæ,
 Atque Amor, & junctis pariter Concordia dextris,
 Et Genius comitum, & generis Hymenæus amator
 Invisent late populos, Latiique per arva
 Lætitiâ risusque ferent: tum iusta cupido

Bello-

Bellorum, piaeque arma, Dei vertentur in hostes.
 Jam video augustis late plena æquora velis
 Fervere, jam trepidare vagi septem ostia Nili,
 Euphratemque, Tygrimque suo se condere in amne.
 Jam nec Bactra ipsum capiunt, nec India tota
 Maumethem fugientem, ipsum non Caucasus ingens,
 Non qui tot silvas, juga tot comprehendit Imavus.

Dicite io, Satyrisci, & io geminate, coloni;

Aurea felici nascuntur sæcula Mundo.

Quænam, quæ properant tantæ per cærule puppes
 Devotæ ad Tiberim, magnæque ad moenia Romæ,
 Ceu densæ ad nidos latum per inane columbæ?
 Agnosco gentem innocuam, numerumque beatum,
 Felices animas, fatis ab origine primâ
 Dilectas, quæ cœlo olim Divisique fruuntur.
 En jam sanctam Urbem, jam septem in collibus aras
 Impositas, summique pedes Pastoris adorant.
 Hos inter, video, & nostri longa æquora sulcant
 Arcades, Italiamque petunt, fataliaque arva:
 Arcades; ô soli quondam cantare periti
 Pastores, quos Justitia è tellure recedens
 Postremos liquit, nunc rursus læta revisit.
 O sancti, properate; vocat Deus æthere ab alto:
 Vos alius jam grex, aliudque exspectat ovile.
 Quin venit illa dies, quum nos quoque Mænala nostra,
 Arcadiamque omnem, quâ immani à gente repulsi
 Fugimus in Latium, longo post tempore tandem
 Visamus, dulcemque auram: ô placidissime Peneu,
 O Ladon, vos ô gelidi pineta Lycæi,
 Quando ego per vestros meditabor carmina lucos?
 Mænalios quando recinet mea tibia versus?
 Mænalus auritas dantesque oracula quercus

Semper habet, semper doctas ille audit avenas.
 Concipe Mænalios, mea tibia, concipe versus.

Talia cantabat memorans Pan magnus; at Anthus
 Hæc referes, puer, inquit, & hoc tibi munus habeto
 Nunc parvum: ventura dies majora reservat.

Tum mihi fiscellam dono dedit optimus Anthus,
 Dicere & occasus astrorum, dicere & ortus,
 Et quid quæque ferat tellus, quæ commoda Baccho,
 Quæ Cereri, quidnam ventos, quid nunciet imbres,
 Quæ tempestatum, cœli quæ signa fereni;
 Denique quæ cunctis natura sit indita rebus:
 Virtutem in primis, & honestum, quemque docere,
 Ac vitii ipse expers, aliena notare paratus.
 Et jam tempus erat pastum deducere capras.

INCIDENS.

BAttus amor Dryadum defunctum pastor Iolam
 Flebat; cum fontes, Alpinaque Numina circum,
 Sarcaque, pumiceoque sedens Benacus ab antro
 Mœrentem lacrimis consolabantur obortis:
 Ille autem nulla accipiens solamina, tantum
 Desertâ sub rupe, in littoribus Benaci,
 Talia nequicquam surdas jactabat ad undas:
 Immites Divi, & crudeles vos quoque Parcæ,
 Crudeles nimium Parcæ; vos ibitis amnes,
 Aëriæ stabunt rupes: nusquam amplius ipse
 His terris, nunquam hoc cœlo agnoscetur Iolas.
 Ut cecidit? semel in pratis ut purpureus flos,
 Quem tetigit vel hiems, vel iniquo Sirius astro.
 Currite jam, fluviorum undæ, & producite vitam,

Et,

Et, rupes, durate ; tamen non alter Iolas
Hos pecus in montes, non hæc ad flumina ducet.

I N C I D E N S ,

A D J O . B A P T . T U R R I A N U M

Veronensem.

ILLA colum exercens saxo confedit aprico,
Læta tepore novo, & liquefactâ Sole pruinâ;
At juxta nemore in magno grex pascitur omnis.

H Y E M S , A D E U N D E M .

FRigidus at silvis Aquilo si increverit, aut si
Hiberni pluviis descendant nubibus imbres,
Nos habeat domus, & multo lar luceat igne.
Upilio ingentem aut fagum, vel scissile robur
Sufficiat ; tum vos, claro quando igne soletis,
Juniperi, suaves circum diffundere odores,
Et vos, Palladiæ, flammis imponat, olivæ.
Ante focum tibi parvus erit, qui ludat, Iulus,
Blanditias ferat, & nondum constantia verba.
Ipse legam magni tecum monumenta Maronis.
O fortunatos nimium, si fata, quod ævi
Nos manet, hanc unâ dederint producere vitam.

I N C I D E N S , A D E U N D E M .

QUarum pars brumæ impatiens, & condita terræ,
Exspectat ver egelidum, flatusque Favoni:
Pars passura hiemem lætâ ab radice virescit,

Emit-

Emittitque comam, ficulumque atque altera beta,
 Atque ari virides, & odoriferæ calaminthæ,
 Atque olus, atque rumex, & falsi gramina crithmi,
 Quas inter suaves mollesque aspirat odores,
 Nunc decus hortorum, menta; at, si vera loquuntur,
 Nympharum quondam pulcherrima Grajugenarum.
 Tum juvat & frondes apii, & sisymbria læta,
 Intubaque, & toto florentes frigore sonchos
 Incolere, atque hortis Aquilonem arcere nocentem.

A L I U D.

NOX venit, & pastæ redeunt ad tecta capellæ.
 Præ caper it, cui barba jubat, cui cornua pendent
 Intorta, & grandes olido de corpore setæ.
 Pone gregem reliquum compellit arundine virgo
 Upilio, multo armantur cui baltea fuso.
 At mater longæva, igni dum brassica fervet,
 Mulctra effert, gravidoque recens lac ubere mulget.
 Rusticus interea pinguis collector olivæ,
 Interea & validus primâ de nocte bubulcus
 Advenere domum: congestâ tum focus orno
 Ingenti, aut fago, vel fragmine roboris, ardet.
 Tolluntur lætæ flammæ, lateque relucent.

A L I U D I N C I D E N S A D E U N D E M.

AT nemora, & liquidis manantia fontibus arva,
 Et placidus myrteta inter, laurosque virentes
 Vicinus nitido Benacus labitur amne.
 At focus, & circum pueri vernæque canentes,

Dum

Dum coena undanti coquitur silvestris aheno,
 Grandiaque exurunt crepitantes robora flammæ,
 Suspensæ è summis pendent laquearibus uvæ,
 Malaque, castaneæque, & passo fistula ventre.
 Hibernâ de nocte, boum stabula alta petuntur.
 Una omnes matresque, virique, omnisque juvenus
 Insomnem exercent noctem : pars pensa fatigat :
 Pars textit teneros Amerino vimine qualos :
 Atque anus hic aliqua interea, dum vellera carpit,
 Et teretem tremulo propellit pollice fusum,
 Languentes oculos fabellâ fallit inani.

A L I U D.

MANE domi validos pluvia ut conclusit agrestes,
 Cæditur iliceo distenta sagimine porca.
 Læta domus, tum sollicita in farcimine mater,
 Pingue suis niveum, & dissecti frustra cerebri,
 Et niveum lac purpureo cum sanguine miscet.
 Tum semen marathri, atque arentis gramina thymbræ
 Adjicit, & coli insperso sale concava complet.

BALTHASARIS CASTILIONII

MANTUANI

CLEOPATRA.

MArmure quisquis in hoc sævis admorsa colubris
 Brachia, & æternâ torpentia lumina nocte
 Adspicis, invitam ne crede occumbere letho.

Victores

Victores vetuere diu me abrumpere vitam,
 Regina ut veherer celebri captiva triumpho;
 Scilicet & nuribus parerem serva Latinis,
 Illa ego progenies tot ducta ab origine regum,
 Quam Pharii coluit gens fortunata Canopi,
 Deliciis fovitque suis Ægyptia tellus,
 Atque Oriens omnis Divûm dignatus honore est.
 Sedulitas, pulchræque necis generosa cupido
 Vicit vitæ ignominiam, insidiasque tyranni:
 Libertas nam parta nece est, nec vincula sensi,
 Umbraque Tartareas descendi libera ad undas.
 Quod licuisse mihi indignatus perfidus hostis,
 Sævitiæ insanis stimulis exarsit, & irâ;
 Namque triumphali inVectus Capitolia curru
 Insignes inter titulos, gentesque subactas,
 Extinctæ infelix simulacrum duxit, & amens
 Spectaculo explevit crudelia lumina inani.
 Neu longæva vetustas facti famam aboleret,
 Aut feris mea fors ignota nepotibus esset,
 Effigiem excudi spiranti è marmore jussit,
 Testari & casus fatum miserabile nostri.
 Quam deinde, ingenium artificis miratus Iulus
 Egregium, celebri visendam sede locavit
 Signa inter veterum heroum, saxoque perennes
 Supposuit lacrimas ægræ solatia mentis:
 Optatæ non ut deslerem gaudia mortis,
 [Nam mihi nec lacrimas lethali vipera morfu
 Excussit, nec mors ullum intulit ipsa timorem]
 Sed caro ut cineri & dilecti conjugis umbræ
 Æternas lacrimas, æterni pignus amoris,
 Mœsta darem, inferiasque inopes, & tristia dona.
 Has etiam tamen insensu rapuere Quirites.

At tu Magne Leo, Divûm genus, aurea sub quo,
 Sæcula, & antiquæ redierunt laudis honores,
 Si te præsidium miseris mortalibus ipse
 Omnipotens Pater æthereo demisit Olympo,
 Et tua si immensæ virtuti est æqua potestas,
 Munificâque manu dispensas dona Deorum,
 Annue supplicibus votis, nec vana precari
 Me sine: parva peto; lacrimas Pater optime redde,
 Redde oro fletum, fletus mihi muneris instar,
 Improba quando aliud nil jam Fortuna reliquit.
 At Niobe, ausa Deos sceleratâ incessere linguâ,
 Induerit licet in durum præcordia marmor,
 Flet tamen, assiduusque liquor de marmore manat.
 Vita mihi dispar; vixi sine crimine, si non
 Crimen amare vocas: fletus solamen amantum est.
 Adde, quòd afflictis nostræ jucunda voluptas
 Sunt lacrimæ, dulcesque invitant murmure somnos:
 Et cum exusta siti Icarius canis arva perurit,
 Huc potum veniunt volucres, circumque supraque
 Frondibus insultant; tenero tum gramine læta
 Terra viret, rutilantque suis poma aurea ramis,
 Hîc ubi odoratum surgens densâ nemus umbrâ
 Hesperidum dites truncos non invidet hortis.

A L C O N.

EReptum fatis primo sub flore juventæ,
 Alconem nemorum decus, & solatia amantum,
 Quem toties Fauni & Dryades sensere canentem,
 Quem toties Pan est, toties miratus Apollo,
 Flebant pastores; ante omnes carus Iolas,

Tristia

Tristia perfundens lacrimis manantibus ora,
 Crudeles Superos, crudeliaque astra vocabat.
 Ut gemit amissos foetus Philomela sub umbris,
 Aut qualis sociâ viduatus compare turtur,
 Quam procul incautam quercu speculatus ab altâ
 Immitis calamo pastor dejecit acuto:
 Non viridi sedit ramo, non gramine læto,
 Non vitrei dulcem libavit fluminis undam,
 Sed gemitu amissos tantum testatus amores,
 Languidulus mœstis complet nemora alta querelis.
 Nulla dies miserum lacrimis sine vidit Iolam,
 Nec cum Sol oritur, nec cum se condit in undas:
 Non illi pecudes, non pingues pascere tauros
 Cura erat, aut pastos ad flumina ducere potum,
 Hœdorumve gregem aut vitulos includere septis:
 Tantum inter silvas, aut solo in littore secum
 Perditus, & feræ oblitus decedere nocti,
 Rupibus hæc frustra & furdis jactabat arenis.
 Alcon deliciæ Musarum & Apollinis, Alcon
 Pars animæ, cordis pars Alcon maxima nostri,
 Et dolor, his lacrimas oculis habitare perennes,
 Quis Deus, aut quis te casus miser abstulit? ergo
 Optima quæque rapit duri inclementia fati?
 Ergo bonis tantum est aliquod male numen amicum?
 Non metit ante diem lactentes messor aristas,
 Immatura rudis non carpit poma colonus:
 At fera te ante diem mors nigro immerisit Averno,
 Injecitque manus rapidas crescentibus annis.
 Heu miserande puer! tecum solatia ruris,
 Tecum Amor & Charites periere, & gaudia nostra.
 Arboribus cecidere comæ, spoliataque honore est
 Silva suo, solitasque negat pastoribus umbras.

Prata suum amifere decus, morientibus herbis
 Arida; sunt sicci fontes, & flumina ficca.
 Infœcunda carent promiffis frugibus arva,
 Et mala crescentes rubigo exedit aristas.
 Squalor tristis habet pecudes, pecudumque magistros:
 Impastus stabulis sævit lupo, ubere raptos
 Dilaniatque ferus miseris cum matribus agnos;
 Perque canes prædam impavidus pastoribus aufert.
 Nil nisi triste sonant & silvæ, & pascua, & amnes,
 Et liquidi fontes tua tristitia funera flerunt,
 Et liquidi fontes, & silvæ, & pascua, & amnes.
 Heu miserande puer! tangunt tua funera Divos.
 Per nemora agricolæ flentes videre Napeas,
 Panaque, Silvanumque, & capripedes Satyriscos.
 Sed neque jam lacrimis aut questu fata moventur
 Impia, nec nostras audit Mors furda querelas.
 Vomeribus succisa suis moriuntur in arvis
 Gramina, deinde iterum viridi de cespite surgunt;
 Rupta semel non deinde annectunt stamina Parcæ.
 Adspice, decedens jam Sol declivis Olympo
 Occidit, & moriens accendit sidera cœlo;
 Sed tamen occiduo cum laverit æquore currus,
 Idem iterum terras orienti luce reviset.
 Ast ubi nigra semel duræ nos flumina mortis
 Lavere, & clausa est immitis janua regni;
 Nulla unquam ad Superos ducit via, lumina somnus
 Urget perpetuus, tenebrisque involvit amaris:
 Tunc lacrimæ incassum, tunc irrita vota, precesque
 Funduntur, fert vota Notus, lacrimasque, precesque.
 Heu miserande puer, fatis surrepte malignis!
 Non ego te posthac pastorum adstante coronâ
 Victorem adspiciam volucris certare sagittâ,

240 BALTH. CASTILIONII

Aut jaculo, aut durâ socios superare palæstrâ.
 Non tecum posthac molli resupinus in umbrâ
 Effugiam longos æstivo tempore soles ;
 Non tua vicinos mulcebit fistula montes,
 Docta nec umbrosæ resonabunt carmina valles :
 Non tua corticibus toties inscripta Lycoris,
 Atque ignis Galatea meus, non jam simul ambos
 Audierint ambæ nostros cantare furores.
 Nos etenim à teneris simul usque huc viximus annis,
 Frigora pertulimusque æstus, noctesque, diesque,
 Communique simul sunt pasta armenta labore.
 Rura mea hæc tecum communia : viximus unâ,
 Te moriente igitur cur nam mihi vita relicta est ?
 Heu male me ira Deûm patriis abduxit ab oris !
 Ne manibus premerem morientia lumina amici,
 Aut abeuntis adhuc supremum animæ halitum in auras
 Exciperem ore meo, gelidis atque oscula labris.
 Invideo, Leucippe, tibi ; suprema dolenti
 Deficiens, mandata bonus tibi præbuit Alcon,
 Spectavitque tuos morienti lumine vultus :
 Frigida tu mœsto imposuisti membra feretro,
 Sparxisti & lacrimis bustum, ingratumque sepulchrum :
 Inde ubi defletum satis est, & iusta peracta,
 Alconem ad manes felix comes usque secutus,
 Amisso vitam socio non passus inertem es ;
 Et nunc Elysiâ lætus spatiaris in umbrâ,
 Alcone & frueris dulci, æternumque frueris.
 Atque aliquis forsan pastor pius ossa sepulchro
 Uno eodemque simul florentis margine ripæ,
 Amborum sacro manes veneratus honore,
 Composuit, lacrimasque ambobus fudit easdem.
 Ast ego nec tristes lacrimas in funere fudi,

Debita

Debita nec misero persolvi iusta sodali.
 Quin etiam, fortis duræ ignarusque malorum,
 Vana mihi incassum fingebam somnia demens.
 Hæc ego rura colam celeberrima; tum meus Alcon
 Huc veniet linquens colles, & inhospita saxa,
 Infectasque undas, & pabula dira veneno,
 Molliaque inviset prata hæc, fluviosque salubres.
 Occurram longè, & venientem primus amicum
 Agnoscam; primus caris complexibus ora
 Impediam; excutient hilares nova gaudia fletus.
 Sic tandem optato læti sermone fruemur,
 Ærunasque graves, olim & transacta vicissim
 Damna referre simul, rursusque audire juvabit:
 Tum veteres sensim fando repetemus amores,
 Deliciasque inter pastorum, & dulcia ruris
 Otia, securæ peragemus tempora vitæ.
 Hæc amat arva Ceres, juga Bacchus, pascua Apollo;
 Ipsa Pales herbas pecori, lac sufficit agnis.
 Montibus his passim teneræ assuevere Napeæ
 Sæpe feras agitare, & sæpe agitare choreas.
 Hic redolens sacros primævæ gentis honores
 Perluit antiquas Tiberis decora alta ruinas.
 Hic umbræ nemorum, hic fontes, hic frigida Tempe,
 Formosum hic pastor Corydon cantavit Alexin.
 Ergo ades, ô dilecte puer: te pascua & amnes
 Expectant, tibi jam contextunt florea sarta,
 Adventuque tuo testantur gaudia Nymphæ,
 Summittitque novos tellus tibi dædala flores.
 Hæc ego fingebam miser ab spe ductus inani,
 Nescius omne nefas morti fatisque licere.
 At postquam frustrata leves abiere per auras
 Vota mea, & vivos Alconis cernere vultus

242 BALTH. CASTILIONII

Non licuit, vivasque audire & reddere voces,
 Huc saltem, ô saltem umbra levi per inania lapsu
 Advolet, & nostros tandem miserata dolores
 Accipiat lacrimas, imo & suspiria corde
 Eruta, quasque cava hæc responfant antra querelas.
 Ipse meis manibus ripâ hac Anienis inanem
 Constituam tumulum, nostri solatia luctus,
 Atque addam pia thura focis, manesque ciebo.
 Vos mecum ô pueri beneolentes spargite flores,
 Narcissum, atque rosas, & suave rubentem hyacinthum,
 Atque umbras hederâ lauroque inducite opacas.
 Nec defint casia, permixtaque cinnama amomo,
 Excitet ut dulces aspirans ventus odores.
 Nos Alcon dilexit multum, & dignus amari
 Ipse fuit nobis, & tali dignus honore.
 Interea violas intertextent amarantibus,
 Et tumulo spargent flores & ferta Napææ :
 Et tumulo mœstæ inscribent miserabile carmen ;
 Alconem postquam rapuerunt impia fata,
 Collacrimant duri montes, & confitus atrâ est
 Nocte dies ; sunt candida nigra, & dulcia amara.

P R O S O P O P O E I A

LUDOV. PICI MIRANDULANI.

CRedite mortales, animæ post fata supersunt,
 Diraque mors nostri nil nisi corpus habet.
 Fabula nec manes vana est exire sepulchris
 Per noctem, tenebris & volitare vagos.
 Nam modo, dum nostro Mirandula milite cincta est,
 Vidi ego vera quidem, sed caritura fide.

Nox

Nox erat, & noctem superans candore nivali
Clara repercussio lumine Luna magis.
Ipse ego sub muris fossâ defensus opacâ
Scrutabar, tutum qua magis esset iter:
Adstitit hic subito manifestus mœnibus ipsis
Ante oculos Picus visus adesse meos.
Tristis erat facies, atroque inspersa cruore,
Et lacerum ambusto tunc quoque crine caput.
Obstupui, gelidusque tremor per membra cucurrit,
Et subito arrecta est hirta timore coma.
Ille autem torvum despectans castra repente
Infremuit, gemitu solvit & ora gravi.
O Pater, ô pastor populorum, ô maxime mundi
Arbiter, humanum qui genus omne regis,
Justitiæ pacisque dator, placidæque quietis,
Credita cui soli est vita salusque hominum,
Quem Deus ipse Erebi fecit Cœlique potentem,
Ut nutu pateant utraque regna tuo,
Quid potui tantum infelix committere? culpa
Aut mea quæ nam in te tam gravis esse potest?
Ut patriam, natumque meum, uxoremque, laresque,
Perdere, & excidio vertere cuncta velis?
Certe ego te propter caput objectare periclis,
Nec timui toties velle subire necem.
Felsina cum imperium jam detrectaret, & in te
Tristia civilis sumeret arma furor,
Hæc mea dextra tuos armis compescuit hostes,
Et letho multos sanguinolenta dedit.
Denique, dum innumeris cupio te ornare triumphis,
Sanguinis ipse mei prodigus occubui.
Vulnera testantur nostros hæc sæva labores,
Implorantque tuam, nomen inane, fidem.

Flens tener in cunis vagitu natus amaro
 Pollicitis queritur pondus abesse tuis.
 Tot perpeſſa graves conjux miſeranda labores
 Supplicibus veniam mœſta petit lacrimis.
 Stant miſeri ſqualore patres, trepidæque puellæ,
 Et matrum paſſis flet pia turba comis.
 Omnes in te animum jam convertère, rogantque
 Ut tua det feſſis dextera rebus opem.
 Adſpice captivis vacuos cultoribus agros,
 Abductas pecudes, agricolasque boves,
 Diſjectasque domos paſſim, populataque raptis
 Arboribus latè, & frugibus arva ſuis.
 Tu vero ulterius lacrimis dulciſſima conjux
 Et gemitu manes lædere parce meos :
 Poſtquam nulla poteſt mitis clementia diræ
 Conſilium mentis flectere, nec pietas ;
 Effuge, quodque unum eſt noſtri tibi pignus amoris,
 Dulce onus hinc ulnis fer puerum ipſa tuis.
 Nec mea diſcedens faxo hic clauſa oſſa relinque
 Conditæ ; ſed caro tecum habeas gremio,
 Ne rabie immani tumulto ſint eruta avito,
 Et jaceant mediâ ſemiſepulta viâ.
 Hæc ſperanda mihi, poſtquam ſectatur & umbram,
 Sæviti & in cineres mens male grata meos,
 Nec finit inferias noſtro te ferre ſepulchro,
 Annuaque extincto reddere juſta viro.
 Sed tamen & Superi cernunt mortalia, habetque
 Juſtitia ultorem dextra minax gladium.
 Inque malos, ſit lenta licet, certa ira Deorum eſt,
 Pœnaque tam gravior, quam mage ſera venit.
 Nec longum noſtro lætabitur impius hoſtis
 Sanguine : fata illum non leviora manent.

Hæc ille, & plura his, sed verba extrema loquentis
 Terribilis nostro rupit in ore sonus.
 Nam subito ingenti tormenta impulsa ruinâ
 Increpuere; gravi terra tremit sonitu.
 Fulminei ingeminant ictus, volat impete diro
 Ferrea sulphureo concita ab igne pila.
 Mœnia tum nutant labefacta; at tristis imago
 In tenebras querulo mœsta abiit gemitu.

D E E L I S A B E L L A G O N Z A G A

C A N E N T E.

*D*ulces exuviae, dum fata Deusque sinebant,
 Dum canit, & querulum pollice tangit ebur,
 Formosa è cœlo deducit Elisa Tonantem,
 Et trahit immites ad pia verba feras;
 Auritæ veniunt ad dulcia carmina silvæ,
 Decurrunt altis undique faxes jugis;
 Stant sine murmure aquæ, taciti sine flamine venti,
 Et cohibent cursus sidera prona suos.
 Atque aliquis tali captus dulcedine sentit
 Elabi ex imo pectore sensim animam.
 Flebile nescio quid tacite in præcordia serpit,
 Cogit & invitos illacrimare oculos:
 Flecte ratem male grate hospes, neu desere amantem,
 Ah misera, ah mors est jam prope, flecte ratem!
 Quod si tam dulces nequeunt fera corda querelæ
 Flectere, nec gemitu hoc mens labefacta tua est,
 Non tibi Diva parens, generis nec Dardanus auctor,
 Perfide, sed duris cautibus es genitus.
 Surdior ah scopulis dulces fugis, improbe, terras,
 Deliciisque olim littora chara tuis.

Illa autem extremo tandem devicta dolore,
 Irrita nil postquam verba precesque valent,
 Sanguine sancta suo temerati jura pudoris
 Ulta est, ipsa suæ sæva ministra necis,
 Quemque torum toties tecum male presserat olim,
 Infelix etiam nunc premit exanimis.
 Respice, funereæ sunt illa incendia flammæ,
 Et miseranda illis ardet Elisa rogis;
 Ardet Elisa, tuum sæve indelebile crimen,
 Olim quod terris fama loquatur anus.
 At tua præcipites fugientia carbasa venti
 Cæruleum profugâ per mare classe ferunt.
 Obrue devotam, pater ô Neptune, carinam,
 Ah nimis infidum sustinet illa caput!
 Illa virum portat, quem non perjuria tangunt,
 Quem non sancta fides, fasve, piumve movet;
 Quem neque dulcis amor miseræ morientis Elisæ
 Flectere, nec lacrimæ, nec potuere preces.
 Ah ferus est, quicumque animo non mitis agresti
 Audiit & siccis hæc pia verba oculis!
 Quòd tamen hæc moveant, quòd sint tam dulcia verba,
 Non faciunt verba hæc, sed nova Elisæ canens.
 Et certe non est hæc uxor Elisæ Sichæi,
 Nec quemquam hæc Phrygium novit Elisæ virum.
 Altera Elisæ hæc est, Superis gratissima, qualem
 Nec tulit ulla unquam, nec feret ulla dies.
 Audiat Æneas hanc si tam dulce querentem,
 Flens ultro ad littus vela dabit Lybicum.
 Quòd si dura nimis, blandisque immota querelis
 Mens fera propositum non remoretur iter,
 Invitam ad littus portabunt æquora classem,
 Flaminaque ad fletus officiosa pios;

Excidet atque animo regnum dotale, nec unquam
Dardanius Latium navita classe petet.
Nam nimium validas facies habet ista catenas,
Et validum nimis hæc lumina carcer habent:
Hæc formosa Deas superat formâ Heroine,
Pace tuâ Venus ô, pace Minerva tuâ.
Quidquid agit, pariter certant componere furtim
Et decor, & Charites, & pudor ingenuus.
His lætos Natura oculis afflavit honores,
Et quiddam majus conditione hominum.
Ambrosiam roseâ spirant cervice capilli,
Et patet egregio vera decore Dea.
Quacunque ingreditur, læta undique pabula vernant,
Signaque dat tellus numen adesse aliquod.
Arrident silvæ passim, tangique beato
Certatim gestit quælibet herba pede.
O centum æquoreæ formosâ Doride natæ,
Et quascunque maris contigit esse Deas,
Huic date quidquid habent gemmarum littora rubra
Oceani, & quidquid dives arena vehit:
Quosque habet alma Thetis, quos & Galatea lapillos,
Nerine in oculis candida nympa suis.
Quidquid odoratæ messis Panchaia tellus
Protulit, huic felix munera portet Arabs.
Huic uni Seres Tyrio satianda colore
Arboribus pectant vellera cara suis.
Hæc una est nostri rarissima gloria sæcli,
Digna suas cui det maximus orbis opes.
Vos quoque cœlicolæ hanc merito celebretis honore,
Non erit hæc vobis dissimulanda Dea.

HIPPOLYTE
BALTHASARI CASTILIONI
CONJUGI.

Hippolyte mittit mandata hæc Castilioni,
Addideram imprudens, hei mihi, pæne suo.
Te tua Roma tenet, mihi quam narrare solebas,
Unam delicias esse hominum atque Deum:
Hoc quoque nunc major, quod Magno est aucta Leone
Tam bene pacati qui imperium orbis habet.
Hic tibi nec desunt celeberrima turba sodales,
Apta oculos etiam multa tenere tuos.
Nam modo tot priscæ spectas miracula gentis,
Heroum & titulis clara trophæa suis:
Nunc Vaticani surgentia marmore templa,
Et quæ porticibus aurea tecta nitent:
Irriguos fontes, hortosque, & amœna vireta,
Plurima quæ umbroso margine Tibris habet.
Utque ferunt, coetu convivia læta frequenti
Et celebras lentis otia mista jocis:
Aut citharâ æstivum attenuas cantuque calorem.
Hei mihi, quam dispar nunc mea vita tuæ est!
Nec mihi displiceant quæ sunt tibi grata, sed ipsa est
Te sine lux oculis pæne inimica meis.
Non auro aut gemmâ caput exornare nitenti
Me juvat, aut Arabo spargere odore comas:
Non celebres ludos festis spectare diebus,
Cum populi complet densa corona forum,
Et ferus in mediâ exultat gladiator arenâ,
Hastâ concurrit vel cataphractus eques.

Sola tuos vultus referens, Raphaëlis imago
Picta manu, curas allevat usque meas.
Huic ego delicias facio, arrideoque jocorque,
Alloquor, & tanquam reddere verba queat,
Assensu nutuque mihi sæpe illa videtur
Dicere velle aliquid, & tua verba loqui.
Agnoscit, balboque patrem puer ore salutat:
Hoc solor longos decipioque dies.
At quicumque istinc ad nos accesserit hospes,
Hunc ego quid dicas, quid faciasve, rogo.
Cuncta mihi de te incutiunt audita timorem:
Vano etiam absentes sæpe timore pavent.
Sed mihi nescio quis narravit sæpe tumultus,
Misericque neces per fora, perque vias,
Cum populi pars hæc Urfum, pars illa Columnam.
Invocat, & trepidâ corripit arma manu,
Ne tu, ne quæso tantis te immitte periclis;
Sat tibi sit tuto posse redire domum.
Romæ etiam fama est cultas habitare puellas,
Sed quæ lascivo turpiter igne calent.
Illis venalis forma est, corpusque, pudorque;
His tu blanditiis ne capiare, cave.
Sed nisi jam captum blanda hæc te vincla tenerent,
Tam longas absens non paterere moras.
Nam memini, cum te vivum jurare solebas
Non me, si cupias, posse carere diu.
Vivis, Castilion, vivasque beatius, opto,
Nec tibi jam durum est me caruisse diu.
Cur tua mutata est igitur mens? cur prior ille,
Ille tuo nostri corde refrixit amor?
Cur tibi nunc videor vilis, nec, ut ante solebam,
Digna tori sociam quam patiare tui?

250 BALTH. CASTILIONII

Scilicet in ventos promissa abiere, fidesque,

A nostris simulac vestri abiere oculi.

Et tibi nunc forsán fubeunt fastidia nostri,

Et grave jam Hippolytes nomen in aure tuâ est.

Verum ut me fugias, patriam fugis improbe? nec te

Cara parens, nati nec pia cura tenet?

Quid quëror? en tua scribenti mihi epistola venit,

Grata quidem, dictis si modo certa fides;

Te nostri desiderio languere, pedemque

Quamprimum ad patrios velle referre lares,

Torquerique morâ, sed Magni jussa Leonis

Jamdudum reditus detinuisse tuos.

His ego perlectis sic ad tua verba revixi,

Surgere ut æstivis imbris herba solet.

Quæ licet ex toto non ausim vera fateri,

Qualiacunque tamen, credulitate juvant.

Credam ego, quod fieri cupio, votisque favebo

Ipsa meis: vera hæc quis vetet esse tamen?

Nec tibi sunt præcordia ferrea, nec tibi dura

Ubra in Alpinis cautibus ursæ dedit.

Nec culpanda tua est mora: nam præcepta Deorum

Non fas, nec tutum est spernere velle homini.

Esse tamen fertur clementia tanta Leonis,

Ut facili humanas audiat aure preces.

Tu modo & illius Numen veneratus adora,

Pronaque sacratís oscula da pedibus:

Cumque tua attuleris supplex vota, adjice nostra,

Atque meo largas nomine funde preces.

Aut jubeat te jam properare ad mœnia Mantûs,

Aut me Romanas tecum habitare domos.

Namque ego sum sine te, veluti spoliata magistro

Cymba, procellosi quam rapit unda maris.

Et

Et data cum tibi sim utroque orba puella parente,
 Solus tu mihi vir, solus uterque parens.
 Nunc nimis ingrata est vita hæc mihi; namque ego tantum
 Tecum vivere amem, tecum obeamque libens.
 Præstabit veniam mitis Deus ille roganti,
 Auspiciisque bonis, & bene, dicet, eas.
 Ocyus huc celeres mannos conscende viator,
 Atque moras omnes rumpe, viamque vora.
 Te læta excipiet, festisque ornata coronis,
 Et domini adventum sentiet ipsa domus.
 Vota ego persolvam templo, inscribamque tabellæ;
 Hippolyte salvi conjugis ob reditum.

D E P A U L O C A N E N T E.

DUlcia dum pulcher modulatur carmina Paulus,
 Demulcet colles &, mea Roma, tuos,
 Adcurrere simul Dryades, Faunique bicornes,
 Ora immota truces & tenuere feræ.
 Tibris arundineo glaucum caput extulit alveo,
 Et stupefacta novo restitit unda sono.
 Tum vocem, numerumque, inquit, miratus Apollo:
 Orpheus Elysiâ valle meus rediit.
 Sed faciem ut vidit pueri, sacrumque decorem,
 Certe, ait, hic proles est, Cytherea, tua.
 Sæve puer, tentas me vincere voce lyraque:
 An vicisse arcu est gloria visa levis?

H I E R.

HIER. AMALTHEI.

AD HYELLAM.

ANXIA quid nitidos fletu corrumpis ocellos,
 Et Pandioniam perdita quæris avem?
 Non dominam effugit; nemorum colit illa recessus,
 Dum volucres doceat nomen, Hyella, tuum.

DE HOROLOGIO PULVUREO.

Perspicius vitro pulvis qui dividit horas,
 Dum vagus angustum sæpe recurrit iter,
 Olim erat Alcippus; qui Gallæ ut vidit ocellos
 Arsit, & est subito factus ab igne cinis.
 Irrequiete cinis, miseros testabere amantes,
 More tuo, nullâ posse quiete frui.

AD JUNONEM.

MAGNA Jovis conjux, ripis si forte sub altis
 Seu Naucele tuis, sive Timave tuis,
 Videris errantem niveo candore juvencam,
 Parce; sub hâc tegitur nulla puella bove.

DE ACONE ET LEONILLA.

Lumine Acon dextro, capta est Leonilla sinistro;
 Et potis est formâ vincere uterque Deos.
 Blande puer lumen, quod habes, concede forori:
 Sic tu cæcus Amor, sic erit illa Venus.

F I N I S.